

WOO-II.420.8.2021.JC.85

DECYZJA o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podstawie art. 71 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze, ust. 1a i ust. 5, art. 82 oraz art. 85 ust. 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) oraz art. 104 i art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. 775 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, działającego przez pełnomocnika pana Patryka Kosickiego, o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

ustalam

środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła, według wariantu W3.

I. Określam:

1. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia:

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła, według wariantu W3 o długości 59,31 km. Projektowany odcinek drogi ekspresowej S11 położony jest w województwie wielkopolskim (na odcinku 56,15 km) w powiecie złotowskim, w gminach: Okonek, Jastrowie, Tarnówka i Krajenka, w powiecie pilskim, w gminach: Szydłowo i Piła oraz w województwie zachodniopomorskim (na odcinku 3,16 km), w powiecie szczecineckim, w gminie Szczecinek.

W ramach przedsięwzięcia planuje się m. in.: budowę obiektów inżynierskich - wiaduktów, mostów, przepustów pełniących jednocześnie funkcję przejść dla zwierząt oraz niepełniących takiej funkcji; budowę systemu odwodnienia jezdni; budowę urządzeń ochrony środowiska; usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną w tym siecią elektroenergetyczną, siecią gazową; budowę Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP); budowę obszaru utrzymania drogi (OUD); wycinkę drzew i krzewów, wykonanie wyburzeń. Celem powiązania projektowanej drogi ekspresowej S11 z istniejącym układem komunikacyjnym zaplanowano dwa węzły drogowe: węzeł Podgaje i węzeł Jastrowie.

Początek trasy łączy się z zrealizowaną obwodnicą miasta Szczecinek w okolicy km 120+400 istniejącej drogi krajowej nr 11. Droga przebiegać będzie po wschodniej stronie miejscowości Lotyń, a następnie po wschodniej części miejscowości Okonek. W km 22+205 przewidziano węzeł drogowy „Podgaje” łączący istniejącą drogę krajową nr 11 i nr 22 oraz drogę powiatową nr 1012P. W km 23+700 wyznaczono miejsce po obu stronach drogi na MOP. Następnie droga przebiega po zachodniej stronie miejscowości Jastrowie. W km 36+513 przewidziano węzeł drogowy „Jastrowie” umożliwiający połączenie komunikacyjne z drogą krajową nr 22 łączącą Jastrowie i Szewcęcę. Na dalszym odcinku droga omija po wschodniej stronie miejscowości: Płytnica, Krępsko i Dobrzyca. W km 56+500 planowane jest wybudowanie kolejnego MOP. Droga łączy się ostatecznie z planowanym, w ramach innego zadania, węzłem „Piła Północ”.

2. Istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji, eksploatacji i użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich:
- 1) Zaplecza budowy, bazy materiałowo-sprzętowe oraz parkingi pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych, w tym miejsca gromadzenia odpadów oraz tymczasowe stacje obsługi samochodów i maszyn roboczych:
 - a) utwardzić i uszczelnić oraz wyposażyć w środki do neutralizacji ewentualnych wycieków - wszelkie wycieki niezwłocznie neutralizować;
 - b) wyznaczyć poza obrysem rzutu koron drzew;
 - c) zlokalizować w odległości co najmniej 100 m od terenów wymagających ochrony przed hałasem;
 - d) nie lokalizować:
 - na obszarach o słabej izolacji głównego poziomu wodonośnego,
 - na obszarach podmokłych,
 - na obszarach o płytkim występowaniu zwierciadła wód gruntowych,
 - na obszarze ochronnym lub wskazanym w dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 125,
 - na obszarach o średnim i wysokim stopniu zagrożenia wód,
 - na siedliskach przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty,
 - stanowiskach lub siedliskach cennych i rzadkich gatunków grzybów, roślin i zwierząt,
 - w granicach użytku ekologicznego „Uroczysko Krępsko”.
 - e) nie lokalizować w buforze 50 m od:
 - cieków,
 - systemów melioracyjnych i stref ochronnych ujęć wód,
 - miejsc płytkiego występowania wód gruntowych,
 - zatorfionych obniżeń,
 - zbiorników wodnych,
 - siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty,
 - stanowisk lub siedlisk cennych i rzadkich gatunków grzybów, roślin i zwierząt,
 - granic użytku ekologicznego „Uroczysko Krępsko”.
 - 2) Tankowanie pojazdów prowadzić w miejscach zabezpieczonych przed przedostaniem się zanieczyszczeń do ziemi; cysterne paliwa zaopatrzyć w sorbenty substancji ropopochodnych.
 - 3) Teren budowy zaopatrzyć w stosowną ilość sorbentów i materiałów absorbujących ewentualne rozlewy substancji mogących zanieczyścić środowisko wodno-gruntowe.
 - 4) Ewentualne wycieki substancji ropopochodnych na terenie budowy niezwłocznie neutralizować przy użyciu sorbentów. Zanieczyszczony sorbent zebrać i do czasu przekazania do unieszkodliwienia – gromadzić w szczelnych pojemnikach.
 - 5) Przed przystąpieniem do prac ziemnych zebrać wierzchnią warstwę gruntu i zmagazynować go przy zachowaniu kumulatywnie następujących warunków:
 - oddzielnie od pozostałej ziemi z wykopów,
 - w wydzielonej części pasa robót,
 - w sposób umożliwiający wykorzystanie do prac rekultywacyjnych,
 - w sposób zapobiegający jego przesuszeniu, wymieszaniu z innymi gruntami oraz jego wymyciem.
 - 6) Wytwarzane na etapie realizacji przedsięwzięcia odpady gromadzić selektywnie w szczelnych i opisanych pojemnikach lub w kontenerach uwzględniających specyfikę

danej grupy odpadów; odpady usuwać z placu budowy tylko i wyłącznie za pośrednictwem uprawnionych podmiotów, dysponujących odpowiednimi zezwoleniami i pozwoleniami.

- 7) Miejsca gromadzenia odpadów niebezpiecznych wytwarzanych na etapie realizacji przedsięwzięcia zabezpieczyć przed wpływem warunków atmosferycznych oraz dostępem osób nieupoważnionych.
- 8) Mas ziemnych, materiałów z rozbiórki oraz odpadów nie magazynować w miejscach spływu wód opadowych i roztopowych.
- 9) Wszelkie sypanki materiały gromadzić w wyznaczonych miejscach, w sposób uniemożliwiający ich wymywanie do cieków, rowów melioracyjnych lub systemów odwodnienia.
- 10) Gruz oraz glebę i ziemię, w tym kamienie, w pierwszej kolejności wykorzystywać we własnym zakresie, a w przypadku braku takiej możliwości przekazywać uprawnionym odbiorcom.
- 11) Prace wykonawcze związane z realizacją przedsięwzięcia oraz ruch pojazdów dostarczających surowiec i materiały do budowy, w rejonie terenów wymagających ochrony przed hałasem ograniczyć wyłącznie do pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godziny 6:00 do godziny 22:00. Dopuszcza się kontynuowanie prac w porze nocy, jeżeli technologia wymaga nieprzerwanej pracy, pod warunkiem dotrzymania akustycznych standardów jakości środowiska.
- 12) Drogi dojazdowe do placu budowy prowadzić poza stwierdzonymi siedliskami przyrodniczymi i stanowiskami gatunków chronionych.
- 13) Fundamenty realizowanych w dolinach rzek obiektów inżynierskich wykonywać w osłonie ze ścianek szczelnych.
- 14) Prace w korytach cieków wodnych związane z budową obiektów inżynierskich prowadzić przy najniższych prognozowanych stanach wód.
- 15) Na etapie realizacji przedsięwzięcia, podczas przebudowy cieków oraz budowy obiektów inżynierskich zachować ciągłość przepływu wód w cieku.
- 16) Wody powierzchniowe, koryta rzek i cieków zabezpieczyć przed zasypywaniem, zamuleniem i zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi.
- 17) Na etapie realizacji przedsięwzięcia nie wykonywać ujęć wód podziemnych na cele technologiczne i budowlane.
- 18) Przy ewentualnym poborze wody na cele budowlane z cieków powierzchniowych zachować w nich co najmniej przepływ biologicznie nienaruszalny; nie powodować zachwiania warunków hydrologicznych i hydromorfologicznych w cieku.
- 19) Wykonywanie wykopów budowlanych oraz ich odwadnianie rozpoczynać bezpośrednio przed rozpoczęciem robót w danym miejscu. W trakcie prac budowlanych:
 - chronić otwarte wykopu przed ich zalaniem oraz przed przedostawaniem się do nich zanieczyszczeń;
 - wykopu wymagające odwadniania zabezpieczać zabudową ze ścianek szczelnych;
 - czas prac odwodnieniowych, a także szerokość i głębokość wykopów ograniczyć do minimum;
 - w przypadku odwadniania bezpośrednio z dna wykopu, wody z odwodnienia odprowadzać do cieków lub urządzeń wodnych po wstępnym podczyszczeniu z zawiesiny ogólnej.

- 20) Przebudować kolidujące z przedsięwzięciem urządzenia melioracyjne, w tym istniejące rurociągi melioracyjne, zbieracze melioracyjne oraz sączki drenarskie, w sposób zachowujący ich funkcjonalność i niezmieniający istniejących stosunków wodnych.
- 21) Po zakończeniu prac budowlanych uporządkować pozostały teren przekształcony wskutek realizacji przedsięwzięcia.
- 22) MOP zlokalizowane w km 23+700 oraz w km 56+500 zaopatrywać w wodę z sieci wodociągowej.
- 23) Wszystkie ścieki powstające na MOP w km 56+500 odprowadzać szczelną kanalizacją do sieci kanalizacji sanitarnej.
- 24) Przed rozpoczęciem prac wytyczyć i oznaczyć w terenie, w widoczny sposób, granice pól siedlisk przyrodniczych oraz stanowiska gatunków chronionych na obszarach niekolidujących z pracami, położonych obrębnie przewidywanego terenu, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie.
- 25) Przed przystąpieniem do prac, kopce mrówek z rodzaju *Formica*, stwierdzone w zasięgu oddziaływania bezpośredniego przedsięwzięcia, przenieść w odpowiednie siedliska położone w otoczeniu przedmiotowej drogi, z zachowaniem właściwych terminów i sposobów realizacji takich działań.
- 26) Niszczenie roślinności zielnej na terenach innych niż grunty orne oraz wycinkę drzew i krzewów przeprowadzić od 1 września do końca lutego. Dopuszcza się niszczenie roślinności zielnej w związku z badaniami archeologicznymi, poza wyżej wskazanym terminem, po udokumentowanym wykluczeniu gniazdowania chronionych gatunków ptaków przez nadzór przyrodniczy.
- 27) Na etapie prowadzenia prac ziemnych codziennie przed rozpoczęciem prac kontrolować wykopy oraz zastoiska wody, a uwięzione w nich zwierzęta niezwłocznie przenosić w bezpieczne, odpowiednie dla danego gatunku miejsce, położone poza zasięgiem oddziaływania prac. Taką samą kontrolę przeprowadzić bezpośrednio przed zasypaniem wykopów lub zastoisk wody.
- 28) Prace związane z bezpośrednią ingerencją w koryta rzek: Płynica, Rurzyca i Piława przeprowadzić poza okresem tarła, tj. poza okresem od 1 czerwca do 30 września.
- 29) Prace ingerujące w dno cieków, w których stwierdzono występowanie skójki gruboskorupowej *Unio crassus* i ichtiofauny prowadzić w sposób minimalizujący zamulanie dna.
- 30) Osobniki odnożycy mączystej *Ramalina farinacea*, odnożycy jesionowej *Ramalina fraxinea*, odnożycy kępkowej *Ramalina fastigata* i biedronecznika zmiennego *Punctelia subrudecta*, ze stanowisk przewidzianych do zniszczenia w ramach realizacji przedsięwzięcia, przenieść na stanowiska znajdujące się poza zasięgiem prac, z zachowaniem następujących zasad:
 - transplanty (podkładki z plechami transplantowanych gatunków) pobrać ze stojących drzew poprzez ich wycięcie; grubość podkładek - czyli pobieranych fragmentów z pni drzew - powinna odpowiadać grubości kory;
 - podkładki wyciąć w taki sposób, aby plecha transplantowanego gatunku znalazła się jak najbliżej krawędzi podkładki;
 - transplanty przymocowywać za pomocą gwoździ, nitów tapicerskich lub wkrętów ze stali nierdzewnej lub kwasoodpornej z zachowaniem zasady nieuszkodzenia transplantowanych gatunków lub stosować inne równoważne sposoby gwarantujące trwałe przymocowanie podkładki do czasu samoistnego rozpadu podkładki;
 - transplanty przenieść na drzewa tego samego gatunku oraz o zbliżonej grubości pnia. W przypadku braku drzew spełniających te kryteria, wybrać drzewa o

- właściwościach kory, w szczególności w zakresie pH oraz struktury, w jak największym stopniu zbliżonych do tych, które posiada drzewo, z którego został pobrany transplant;
- zapewnić tożsamość nowego miejsca w zakresie wystawy - strony świata, osi góra-dół oraz wysokości;
 - transplanty przenosić na drzewa, na których nie występują transplantowane gatunki;
 - oczyścić powierzchnię kory nowego forofitu ok. 5 cm dookoła miejsca, gdzie ma być przymocowana podkładka, w celu usunięcia konkurentów i łuszczących się elementów perydermy.
- 31) Zniszczenie zbiorników wodnych stanowiących siedliska płazów wykonać poza okresem składania skrzeku, tj. poza okresem od 1 marca do 1 sierpnia lub po wykluczeniu obecności skrzeku w zbiorniku. Niszczenie poprzedzić udokumentowaną kontrolą likwidowanej części zbiornika przez zoologa i odłowieniem zwierząt. Odłowione zwierzęta przenieść w odpowiednie siedliska położone poza zasięgiem oddziaływania prac. W trakcie prac stopniowo obniżać lustro wody do osiągnięcia dna zbiornika, a osuszoną misę zasypywać jednostronnym frontem roboczym. W przypadku konieczności wykorzystania pomp, węże ssące zabezpieczyć siatkami, tak by nie przedostały się do nich drobne zwierzęta. Zasypanie siedlisk wykonać bezpośrednio po odłowieniu zwierząt.
- 32) Prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego prowadzone w obrębie bryły korzeniowej drzew i krzewów nieprzeznaczonych do wycinki, wykonywać w sposób jak najmniej szkodzący drzewom i krzewom, w szczególności:
- pnie drzew narażonych na uszkodzenia na czas budowy właściwie zabezpieczyć uwzględniając konieczność zapewnienia dostępu do schronień oraz w sposób niepowodujący zniszczenia, uszkodzenia lub zabicia występujących tam gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
 - nie obsypywać ziemią pni drzew powyżej wysokości 0,2 m i krzewów powyżej wysokości 0,1 m, ponad pierwotny poziom terenu;
 - podczas prac ziemnych zabezpieczyć systemy korzeniowe przed przesychnaniem i przemarzaniem; ewentualne uszkodzenia mechaniczne pni i korzeni zabezpieczyć preparatem grzybobójczym;
 - nie niszczyć korzeni odpowiedzialnych za statykę drzewa.
- 33) Wycinkę dziuplastych drzew, a także wyburzenia budynków poprzedzić wykonaniem ekspertyzy chiropterologicznej pod kątem obecności nietoperzy, a w przypadku ich stwierdzenia termin i sposób wykonania prac dostosować do potrzeb stwierdzonych gatunków.
- 34) W odniesieniu do drzew usuwanych poza gruntami leśnymi przeprowadzić nasadzenia minimalizujące z wykorzystaniem drzew rodzimych gatunków w stosunku 1:1 za każde wycięte drzewo o obwodzie do 100 cm, w stosunku 2:1 za każde wycięte drzewo o obwodzie od 101 cm do 200 cm i w stosunku 3:1 za każde wycięte drzewo o obwodzie pnia powyżej 200 cm. W pierwszym rzędzie nasadzenia prowadzić wzdłuż planowanej drogi i istniejących dróg poprzecznych, tworząc nowe aleje lub uzupełniając ubytki w istniejących.
- 35) Do sadzenia zastosować prawidłowo wyprodukowany materiał szkółkarski drzew gatunków rodzimych: właściwie uformowanych, o wyprowadzonej koronie i prostym pniu oraz proporcjonalnej bryle korzeniowej. Nasadzenia pielęgnować i regularne podlewać przez okres min. 3 lat.
- 36) Dopuszcza się użycie nieinwazyjnych odmian ozdobnych drzew rodzimych lub zadomowionych w rejonie węzłów, rond czy MOP.

- 37) Prowadzić monitoring udatności i trwałości nasadzeń minimalizujących drzew, w okresie 3 lat od ich posadzenia - w 1, 2 i 3 roku. W przypadku stwierdzonego braku zachowania żywotności drzew, nasadzenia uzupełnić w stosunku 1:1 w następnym roku kalendarzowym, pielęgnować oraz regularnie podlewać przez kolejne 3 lata.
- 38) Obszar prowadzenia robót, na odcinkach wskazanych w tabeli 1, wygrodzić po obu stronach drogi przed dostępem płazów przy pomocy tymczasowych ogrodzeń herpetologicznych o następujących parametrach:
- wysokość części nadziemnej co najmniej 50 cm n.p.t.;
 - głębokość zakopania w gruncie co najmniej 10 cm;
 - górna krawędź ogrodzenia o szerokości 5 cm, odgięta w formie przewieszki na zewnątrz - w kierunku otaczającego terenu, pod kątem 45-90° a zakończenie ogrodzenia w kształcie litery U;
 - odpowiedni materiał i trwały naciąg, uniemożliwiający fałdowanie.

Tabela 1

Lp.	od km	do km
1.	0+000	0+400
2.	0+800	1+200
3.	1+900	2+300
4.	3+226	4+048
5.	4+170	4+570
6.	9+130	9+530
7.	10+100	10+500
8.	11+420	11+820
9.	12+730	13+130
10.	13+500	14+800
11.	18+900	19+300
12.	20+150	20+550
13.	21+050	21+450
14.	21+930	22+330
15.	23+600	25+300
16.	29+300	29+700
17.	31+300	32+900
18.	34+100	34+500
19.	34+900	35+300
20.	35+700	37+500
21.	38+558	38+958
22.	39+700	40+500
23.	43+049	43+449
24.	46+650	47+600
25.	51+516	51+916
26.	56+800	57+200

- 39) Prace, o których mowa w punkcie 38 wykonać przed rozpoczęciem wiosennego sezonu migracji płazów, a ogrodzenie utrzymywać we właściwym stanie w całym okresie aktywności płazów, tj. do końca października lub do momentu zakończenia prac realizacyjnych.
- 40) Wykonać co najmniej trzy platformy gniazdowe dla bociana czarnego w odpowiednich dla gatunku siedliskach wyznaczonych w porozumieniu z Nadleśnictwem Jastrowie.
- 41) Na etapie realizacji przedsięwzięcia prowadzić nadzór przyrodniczy, obejmujący: nadzór nad realizacją warunków określonych w pkt. 12,24,25,26,27,29,30,31,33,38, 39, kontrolę terenu przed rozpoczęciem poszczególnych etapów prac pod kątem występowania gatunków chronionych, identyfikację zagrożeń dla tych gatunków w wyniku realizacji planowanych prac oraz podejmowanie na bieżąco działań zapobiegających tym zagrożeniom, w szczególności poprzez modyfikację sposobu

przewodzenia prac, dostosowanie terminów prowadzenia prac, stosowanie tymczasowych płotków herpetologicznych.

- 42) Wszystkie prace utrzymaniowe w zbiornikach retencyjnych prowadzić poza okresem rozrodu płazów, tj. poza okresem od 1 marca do 31 sierpnia.
 - 43) Prowadzić systematyczną kontrolę i konserwację systemu odwodnienia oraz oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz rowów drogowych.
3. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:
- 1) Zaprojektować i wykonać następujące zabezpieczenia przeciwhałasowe:
 - a) ekran akustyczny E1 pochłaniający na odcinku w km 0+994 – 1+198 po prawej stronie projektowanej drogi S11, o wysokości minimalnej 3,5 m i długości co najmniej 201 m;
 - b) ekran akustyczny E2 pochłaniający w obszarze skrzyżowania projektowanej drogi ekspresowej S11 (łącznika) z istniejącą drogą krajową nr 22, od km 1+665 do km 1+710 łącznika, po stronie lewej drogi ekspresowej S11 o wysokości minimalnej 3 m i długości co najmniej 104 m;
 - c) ekran akustyczny E3 pochłaniający na odcinku w km 14+680 – 14+830 po prawej stronie projektowanej drogi S11, o wysokości minimalnej 2 m i długości co najmniej 150 m;
 - d) ekran akustyczny E4 pochłaniający na odcinku w km 15+900 – 16+100 po lewej stronie projektowanej drogi S11, o wysokości minimalnej 2 m i długości co najmniej 200 m;
- Stronę drogi określono zgodnie z rosnącym kilometrażem, tj. od północy w kierunku południowym.
- Minimalna wymagana wartość jednoliczbowego wskaźnika właściwości pochłaniania od dźwięków powietrznych $DL\alpha$ dla części ekranu od strony źródła hałasu określona zgodnie z normą PN-EN 1793-1:20 to 8 dB a minimalna wartość jednoliczbowego wskaźnika oceny izolacyjności od dźwięków powietrznych DLR, zgodnie z normą PN-EN 1793-2:20 to 24 dB. Wymagana izolacyjność akustyczna dotyczy całego ekranu akustycznego, tj. paneli wraz z podwaliną i słupami konstrukcyjnymi.
- Ekran wzdłuż planowanej drogi S11 zlokalizować w odległości do 2,5 m od krawędzi zewnętrznej pasa awaryjnego jak najbliżej krawędzi jezdni, który ekranują.
- 2) Fundamenty pod ekrany zaprojektować i wykonać w taki sposób, aby w przyszłości ekrany te można było podwyższyć o co najmniej 25 % projektowanej wysokości.
 - 3) Zapewnić, szczelne dla fali akustycznej, połączenie ww. ekranów akustycznych pomiędzy sobą oraz z podłożem, na którym będą wybudowane oraz pomiędzy elementami konstrukcji, w tym zastosować środki techniczne mające na celu utrzymanie zamkniętych wyjść ewakuacyjnych poza czasem ich używania.
 - 4) Pozostawić rezerwę terenu pod ewentualne wydłużenie ekranu akustycznego E1 na odcinku od km 1+198 (koniec ekranu) do km 1+250.
 - 5) Ekran akustyczny oraz ekrany przeciwoślńieniowe na przejściach górnych dla zwierząt od strony przejścia obsadzić roślinnością, w szczególności pnączami.
 - 6) Rowy melioracyjne na odcinku przebudowywanym wykonać w sposób, który pozwoli na zachowanie ciągłości pod względem istniejących parametrów: szerokości w dnie, nachyleniu skarp i szerokości w koronie. Nie wykonywać dodatkowych prac poza profilowaniem skarp i dna oraz ewentualnie darniowaniem lub humusowaniem skarp. Na długości 100 m powyżej i poniżej przebudowywanych odcinków wykonać ich konserwację poprzez odmulenie dna z namulów i wykoszenie roślinności z dna i skarp.

- 7) Zaprojektować rozwiązania zabezpieczające korpus drogi przed napływem wód gruntowych. Zabezpieczenia te nie mogą wpływać trwale i negatywnie na istniejące stosunki gruntowo-wodne.
- 8) Zaprojektować rozwiązania geoinżynierskie, które nie będą zmieniały stosunków gruntowo-wodnych w otoczeniu obiektów budowlanych.
- 9) Nowe odcinki koryt cieków zaprojektować z zachowaniem dotychczasowej wielkości i dynamiki przepływu wód oraz dotychczasowych parametrów hydromorfologicznych, z zachowaniem przepływów charakterystycznych. Skarpy oraz dno koryt regulowanych cieków umocnić i zabezpieczyć przed erozją, niszczeniem i rozmywaniem poprzez stosowanie materiałów naturalnych lub zbliżonych do naturalnych.
- 10) Nie projektować podpór obiektów mostowych w korytach rzek.
- 11) Odwodnienie zaprojektować z wykorzystaniem, w szczególności trawiastych rowów drogowych z przegrodami filtracyjnymi; odcinków szczelnej kanalizacji deszczowej ze studniami wpustowymi wyposażonymi w część osadczą; zbiorników retencyjnych z przelewem do cieków lub urządzeń wodnych.
- 12) Zaprojektować zbiorniki retencyjne infiltracyjne z zastrzeżeniem pkt 13 b) i d) i 23.
- 13) W systemie odwodnienia planowanego układu drogowego zaprojektować urządzenia redukujące w spływach wód opadowych i roztopowych zawiesinę ogólną, w szczególności studnie wpustowe z osadnikiem, osadniki zawieszin, oraz zbiorniki retencyjne. Osadniki zawieszin zaprojektować bezwzględnie przed każdym zbiornikiem retencyjnym i wyposażać w zamknięcia awaryjne. Ww. urządzenia tak dobrać, aby osiągnąć co najmniej wymagany prognozą stężenia zanieczyszczeń procent redukcji.

Dodatkowo:

- a) zbiorniki retencyjne w km ok. 2+133 i km 2+233 zaprojektować po zachodniej stronie drogi S11;
 - b) w km: 6+240-8+640, 14+100-16+500, 53+100-59+305 zaprojektować szczelny system odwodnienia drogi oraz szczelne zbiorniki retencyjne. W km 53+100-59+305 zbiorniki poprzedzić osadnikiem z awaryjnym zamknięciem oraz separatorem substancji ropopochodnych z czujnikiem informującym o przepełnieniu. Zrzut do odbiorników zaprojektować poza obszarem spływu wody do ujęcia Stara Łubianka - Dobrzyca, a także poza proponowanym obszarem ochronnym I b głównego zbiornika wód podziemnych nr 125 Zbiornik międzymorenowy Piła-Wałcz;
 - c) przed zrzutem wód opadowych i roztopowych do rzeki Rurzyca zaprojektować separatory substancji ropopochodnych;
 - d) zaprojektować szczelne rowy lub kanalizację deszczową oraz szczelne zbiorniki retencyjne w miejscu przejścia drogi ekspresowej S11 w rejonie ujęcia wód podziemnych w Turowie. Zrzut wód opadowych zlokalizować w sąsiedniej zlewni, poza obszarem ochronnym ujęcia. Zastosować urządzenia do podczyszczania wód opadowych w postaci separatora ropopochodnych i osadnika.
- 14) W dnie rowów drogowych lub zbiorników retencyjnych infiltracyjnych występujących mniej niż 2 m od zwierciadła wód gruntowych z uwzględnieniem amplitudy wahań zwierciadła wód zaprojektować geowłókninę.
 - 15) Na terenie OUD zaprojektować szczelne nawierzchnie komunikacyjne, a w magazynie środków zimowego utrzymania dróg, w warsztacie oraz w myjni samochodowej dodatkowo nawierzchnie chemoodporne.
 - 16) Zaprojektować zorganizowany i szczelny system odwodnienia z dróg, placów, jezdni manewrowych i miejsc postojowych OUD. Przed odprowadzeniem wód opadowych i

roztopowych z terenu OUD do odbiornika zaprojektować układ podczyszczający w postaci osadnika oraz separatora substancji ropopochodnych.

- 17) W myjni samochodowej OUD zaprojektować zamknięty obieg wody.
- 18) Stanowiska dla pojazdów z niebezpiecznym ładunkiem na terenie OUD wyposażyć w nawierzchnię szczelną, a ścieki z tych stanowisk gromadzić w szczelnym, podziemnym zbiorniku, a następnie przekazywać uprawnionej firmie do zagospodarowania.
- 19) Zaprojektować przyłącza do sieci wodociągowej dla MOP zlokalizowanych w km 23+700 oraz w km 56+500.
- 20) Dla MOP zlokalizowanego w km 56+500 zaprojektować przyłącze do kanalizacji sanitarnej.
- 21) Dla MOP zlokalizowanego w km 23+700 zaprojektować oczyszczalnię ścieków pochodzących z węzła sanitarnego.
- 22) Dla odwodnienia MOP w km 23+700 zaprojektować szczelny system kanalizacji deszczowej, zakończony urządzeniami podczyszczającymi w postaci osadnika oraz separatora substancji ropopochodnych.
- 23) Odwodnienie MOP w km 56+500 zaprojektować poprzez sieć szczelnej kanalizacji deszczowej lub/oraz szczelnych rowów drogowych, a wodę opadową i roztopową odprowadzać poprzez osadnik z zamknięciem awaryjnym i separator substancji ropopochodnych z czujnikiem informującym o przepełnieniu do szczelnego otwartego zbiornika retencyjnego z czujnikiem przepełnienia (na potrzeby MOP) i włączyć do systemu odwodnienia drogi ekspresowej.
- 24) Zaprojektować uszczelnienie terenu dróg, parkingów oraz miejsc postoju MOP w km 56+500.
- 25) W kilometrze 54+000-59+000 w rejonie projektowanej bariery wschodniej ujęcia Stara Łubianka – Dobrzyca oraz istniejących studni tego ujęcia zaprojektować piezometry.
- 26) Przebudować napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu: 110 kV (brak nazwy) w km 0+710 i 25+910 oraz 220 kV relacji Piła-Krzewina – Żydowo w km 8+130 i 16+980.
- 27) W lokalizacjach wskazanych w tabeli 2 zaprojektować zastępcze zbiorniki dla płazów:

Tabela 2

Lp.	Kilometraż (+/-200m)	Minimalna powierzchnia (m ²)
1	0+200	300
2	2+100	300
3	3+500	300
4	29+500	300
5	36+800	300

Zbiorniki wykonać z zachowaniem następujących parametrów i wymagań:

- ukształtować w sposób zapewniający zróżnicowanie ich głębokości poprzez wykonanie tzw. podwodnych wzniesień oraz tzw. głęboczków;
- maksymalna głębokość każdego zbiornika 120 – 150 cm;
- największą powierzchnię dna zbiornika powinny zajmować płycizny do 30 cm głębokości;
- dno zbiornika wyprofilować tak, by po stronie przeciwnej w stosunku do drogi uzyskać nachylenie 1:20 - 1:10;
- brzegi i dno od strony realizowanej drogi wykonać jako strome o nachyleniu 1:2;
- zbiorniki pozostawić do spontanicznej sukcesji.

- 28) Przy umacnianiu koryta w okolicy mostów nie stosować gabionów, płyt betonowych czy innych sztucznych, wielkopowierzchniowych elementów eliminujących naturalną strukturę brzegów i dna, a stabilizację dna wykonać za pomocą materiałów naturalnych lub zbliżonych do naturalnych i odpowiednio skonstruowanych bystrzy.
- 29) Zaprojektować i zbudować obiekty inżynierskie pełniące funkcję przejść dla zwierząt dużych i średnich wymienione w tabeli 3.

Tabela 3

Lp.	Kilometraż drogi (+/- 20 m)	Opis obiektu	Minimalna szerokość	Minimalna wysokość
1.	2+100	Przejście dolne dla zwierząt dużych	20 m	5,0 m
2.	2+100	Przejście dolne dla zwierząt dużych pod drogą krajową nr 11	20 m	5,0 m
3.	11+010	Przejście dolne dla zwierząt średnich	6 m	4,5 m
4.	14+400	Przejście górne dla dużych zwierząt	50 m	-
5.	15+628	Przejście dolne dla zwierząt średnich zespolone z ciekim	18 m, w tym przestrzeń do migracji minimum 6 m po każdej stronie cieku	3,5 m
6.	16+750	Przejście dolne dla zwierząt dużych	15 m	5,0 m
7.	17+630	Przejście dolne dla zwierząt dużych	30 m	5,0 m
8.	18+938	Obiekt zintegrowany z drogą umożliwiający migrację zwierząt dużych	8 m z jednej strony drogi	5,0 m
9.	19+700	Przejście dolne dla zwierząt dużych	15 m	5,0 m
10.	20+500	Przejście dolne dla zwierząt średnich	10 m	4,5 m
11.	24+847	Przejście dolne dla zwierząt dużych	20 m	5,0 m
12.	27+500	Obiekt nad linią kolejową nr 405 - umożliwiający migrację zwierząt dużych	8 m po obu stronach linii	5,0 m
13.	29+520	Przejście dolne dla zwierząt średnich	10 m	4,5 m
14.	31+200	Przejście górne dla zwierząt dużych	50 m	-
15.	36+973	Przejście dolne dla zwierząt dużych	25 m	5,0 m
16.	39+325	Przejście górne dla zwierząt dużych	60 m	-

Lp.	Kilometraż drogi (+/- 20 m)	Opis obiektu	Minimalna szerokość	Minimalna wysokość
17.	41+269	Obiekt nad linią kolejową nr 405 - umożliwiający migrację zwierząt dużych	8 m z po obu stronach linii	5,0 m
18.	45+000	Przejście dolne dla zwierząt dużych, zespolone z ciekim	Co najmniej 2,5-krotność szerokości cieku po każdej stronie (nie mniej niż 20 m po każdej stronie)	5,0 m
19.	46+200	Przejście górne dla zwierząt dużych	50 m	-
20.	49+350	Przejście górne dla zwierząt dużych	50 m	-
21.	51+000	Przejście dolne dla zwierząt dużych, zespolone z ciekim	Co najmniej 2,5-krotność szerokości cieku po każdej stronie (nie mniej niż 20 m po każdej stronie)	5,0 m
22.	53+000	Przejście górne dla zwierząt dużych	50 m	-
23.	54+473	Przejście dolne dla zwierząt dużych, zespolone z ciekim	Co najmniej 2,5-krotność szerokości cieku po każdej stronie (nie mniej niż 20 m po każdej stronie)	5,0 m
24.	57+000	Obiekt zintegrowany z drogą umożliwiający migrację zwierząt małych	3 m z jednej strony drogi	2,5 m
25.	57+500	Przejście górne dla zwierząt dużych	50 m	-

Dodatkowo:

Parametry i konstrukcję obiektów w km 45+000, 51+000, 54+473 zaprojektować i wykonać w sposób umożliwiający powstawanie naturalnych rozlewisk w dolinach rzek, w obrębie których zostaną zlokalizowane:

- w km ok 45+000 zaprojektować obiekt inżynierski o rozpiętości min. 150 m (odległość między podporami skrajnymi) i wysokości min. 5 m,
- w km ok 51+000 zaprojektować obiekt inżynierski o rozpiętości min. 100 m (odległość między podporami skrajnymi) i wysokości min. 5 m,
- w km ok 54+473 zaprojektować obiekt inżynierski o rozpiętości min. 100 m (odległość między podporami skrajnymi) i wysokości min. 5 m;

30) Wiadukty drogowe w km 7+000, 9+080, 14+823 27+000, 51+278 dostosować do funkcji przejść dla nietoperzy poprzez wykonanie nasadzeń naprowadzających z szybko rosnących rodzimych gatunków drzew i krzewów.

31) Powierzchnie przejść dla dużych i średnich zwierząt oraz teren w ich obrębie zagospodarować według poniższych zasad:

- a) przy projektowaniu przejść dolnych zespolonych z mostami zapewnić następujące warunki:
- pólki wykonać poza zasięgiem wody średniej;
 - dopuszcza się zróżnicowanie rzędnej pólki w strefach dostępnych dla zwierząt pod warunkiem, że w każdym punkcie zostanie zachowana wymagana wysokość minimalna przejścia;
 - pólki połączyć z nurtem cieku poprzez łagodnie nachylone skarpy (nachylenie $\leq 1:2$);
 - zakończenia pólki zaprojektować bez gwałtownych załamania w pionie i poziomie, w pełni połączyć z terenem otaczającym przejście, umożliwiając swobodne przechodzenie wszystkich gatunków zwierząt; powierzchnię pólki wyrównać i pokryć gruntem rodzimym lub innym o podobnych parametrach fizykochemicznych, z wykluczeniem stosowania kruszyw łamanych oraz naturalnych gruboziarnistych;
 - w przypadku gdy do cieku zlokalizowanego w strefie najści uchodzą rowy odwodnieniowe skanalizować ujściowe odcinki otwartych rowów na całej szerokości przejścia lub zastosować szczelne przykrycia;
 - koryta cieków sztucznych takich jak rowy i kanały, pod obiektem pozostawić gruntowe, bez umocnień utrudniających przemieszczanie się małych zwierząt w poprzek koryta oraz pomiędzy nurtem cieku i suchymi półkami;
 - umacnianie skarp rowów i nasypów położonych w strefach dostępnych dla zwierząt prowadzić z wykorzystaniem metod biologicznych oraz geosyntetyków z docelowym wprowadzaniem trawiastej pokrywy roślinnej; unikać betonowania skarp, w ostateczności stosować ażurowe płyty betonowe o dużych oczkach umożliwiające spontaniczny rozwój roślinności;
- b) w bezpośrednim sąsiedztwie przejść odtworzyć warunki glebowe umożliwiające rozwój roślinności, o składzie gatunkowym i strukturze zbliżonym do zbiorowisk roślinnych występujących w otoczeniu przejścia;
- c) na powierzchni i w strefach naprowadzania zwierząt unikać lokalizowania otwartych obiektów odwodnieniowych – zwłaszcza studni wpadowych, osadników;
- d) ogrodzenia ochronno-naprowadzające połączyć ze ścianami przejść dolnych i ekranami przeciwoślńnieniowymi przejść górnych;
- e) wykonać ekrany przeciwoślńnieniowe w postaci drewnianego, szczelnego parkanu o wysokości minimum 2,4 m, ograniczającego przenikanie światła z drogi w otoczenie przejść:
- przy przejściach dolnych ekrany zlokalizować obustronnie wzdłuż jezdni drogi, na długości przejścia oraz min. 50 m poza jego granicami, w obu kierunkach, z wyłączeniem ekranów przy przejściach w km 36+973 i 57+500, których parametry określono poniżej,
 - przy obiekcie w km ok. 36+973 zaprojektować ekrany przeciwoślńnieniowe o wysokości co najmniej 2,4 m i długości co najmniej 100 m (od końca skrzydła obiektu) w kierunku południowym i do projektowanego węzła Jastrowie Południe w kierunku północnym, tj. do km ok. 36+800 wraz z południowymi granicami obszaru węzła;
 - przy obiekcie w km ok. 57+500 zaprojektować ekrany przeciwoślńnieniowe o wysokości co najmniej 2,4 m i długości co najmniej 100 m (od końca skrzydła obiektu) w kierunku południowym i do projektowanego miejsc obsługi podróżnych, tj. do km ok. 56+700 wraz z południowymi granicami obszaru MOP
 - przy przejściach górnych ekrany zrealizować wzdłuż zewnętrznych krawędzi przejść do końca najści ziemnych. Ekrany połączyć szczelnie z ogrodzeniem ochronnym;

- f) w rejonie przejść unikać oświetlenia jezdni w odległości min. 200 m od najścia na przejście. W miejscach, gdzie konieczne będzie lokalizacja oświetlenia w mniejszej odległości zachować następujące zasady:
- w rejonie górnych przejść dla zwierząt, na odcinku 200 m przed i za końcem najść na przejście, zastosować latarnie o wysokości maksymalnie 10 m n.p.t., a oświetlenie ukierunkować wyłącznie na jezdnię poprzez stosowanie opraw kierunkowych uniemożliwiających rozpraszanie światła do tyłu,
 - w rejonie dolnych przejść dla dużych lub średnich zwierząt, na odcinku 200 m przed i za końcem najść na przejście, oświetlenie ukierunkować wyłącznie na jezdnię poprzez stosowanie opraw kierunkowych uniemożliwiających rozpraszanie światła do tyłu.
- g) powierzchnię przejść pokryć wyrównaną warstwą urodzajnego gruntu o miąższości min. 30 cm na przejściach górnych i min. 15 cm na przejściach dolnych w sposób umożliwiający rozwój roślinności;
- h) powierzchnię przejść górnych oraz strefy naprowadzania zagospodarować poprzez wyłożenie karp korzeniowych, kłód i/lub stosów drewna;
- i) przy podstawach najść przejść górnych i wzdłuż zewnętrznych krawędzi przejść dolnych wyłożyć rzędy głazów, o średnicy min. 60 cm, w odstępach max. 80 cm;
- j) roślinność na powierzchni przejść oraz w ich otoczeniu powinna spełniać następujące wymagania:
- na całej powierzchni przejść górnych i pod powierzchnią przejść dolnych, w zasięgu strefy usłonecznionej, dokonać wysiewu gatunków traw o średnim i wysokim pokroju;
 - na powierzchni przejść górnych oraz w strefach krawędziowych usłonecznionych przejść dolnych, wykonać nasadzenia rodzimych gatunków krzewów oraz roślin zielnych, pojedynczo i w grupach;
 - w obszarze najść przejść górnych i dojsć do przejść dolnych wykonać nasadzenia rodzimych gatunków drzew i krzewów tworzących ciągle lub przerywane pasy, z uwzględnieniem gatunków stanowiących atrakcyjną bazę żerową w okresie owocowania np. dzikie odmiany drzew owocowych;
 - na powierzchni przejść górnych pasy o szerokości ok 2,5 m wzdłuż ekranów przeciwośluniowych obsiać mieszanką traw lub traw i roślin kwiatowych, wykaszac je regularnie, przynajmniej raz w roku, w okresie od 1 września do końca lutego, z pozostawieniem biomasy na miejscu;
 - wzdłuż ogrodzenia drogi, na odcinkach o długości minimum 50 m w każdą stronę od krawędzi przejść górnych wykonać nasadzenia rodzimych gatunków krzewów łączących się z nasadzeniami wzdłuż ekranów przeciwośluniowych na najściach i na powierzchni przejść górnych;
 - wzdłuż ogrodzenia drogi, na odcinkach o długości minimum 50 m w każdą stronę od krawędzi przejść dolnych, wykonać nasadzenia rodzimych gatunków krzewów, łączących się z czołem przejść dolnych;
- k) drogi serwisowe i dojazdowe w obszarze przeznaczonym do poruszania się zwierząt wykonać jako drogi gruntowe lub drogi szutrowe.
- 32) Zaprojektować i zbudować przepusty/przejścia dla zwierząt małych w lokalizacji wskazanej w tabeli 4.

Tabela 4

Lp.	Kilometraż drogi (+/- 20 m)	Minimalny współczynnik ciasnoty
1.	1+000	≥0,07
2.	3+426	≥0,07
3.	3+848	≥0,07
4.	4+370	≥0,07
5.	9+330	≥0,07

Lp.	Kilometraż drogi (+/- 20 m)	Minimalny współczynnik ciasnoty
6.	10+376	≥0,07
7.	11+707	≥0,07
8.	13+000	≥0,07
9.	13+840	≥0,07
10.	14+050	≥0,07
11.	18+064	≥0,07
12.	19+100	≥0,07
13.	20+350	≥0,07
14.	20+864	≥0,07
15.	21+250	≥0,07
16.	22+230	≥0,07
17.	24+053	≥0,07
18.	24+400	≥0,07
19.	31+600	≥0,07
20.	32+050	≥0,07
21.	34+300	≥0,07
22.	35+100	≥0,07
23.	35+497	≥0,07
24.	35+900	≥0,07
25.	36+200	≥0,07
26.	36+341	≥0,07
27.	38+758	≥0,07
28.	39+940	≥0,07
29.	40+155	≥0,07
30.	43+249	≥0,07
31.	46+706	≥0,07
32.	47+500	≥0,07
33.	51+716	≥0,07
34.	52+575	≥0,07
35.	57+000	≥0,07

- 33) Obiekty zintegrowane z ciekami zaprojektować uwzględniając minimalne parametry: szerokość nie mniejsza niż 2,0 m, wysokość od półki do spodu konstrukcji przepustu nie mniejsza niż 1,5 m, i wyposażyć w obustronne półki o szerokości min. 0,5 m.
- 34) Obiekty samodzielne zaprojektować uwzględniając minimalne parametry: szerokość nie mniejsza niż 1,5 m, wysokość nie mniejsza niż 1 m. W przypadku obiektów długich (powyżej 30 m) wyżej wskazane parametry zwiększyć, w celu zapewnienia określonego współczynnika ciasnoty.
- 35) Powierzchnię przejść dla małych zwierząt i płazów oraz tereny w obrębie tych przejść zagospodarować według poniższych zasad:
- przejścia wyposażyć w skrzydełka zintegrowane szczelnie z półką ziemną o kącie odgięcia zbliżonym do 45° i odcinkowymi ogrodzeniami ochronno-naprowadzającymi;
 - powierzchnię przepustów suchych i półek przepustów zespolonych z ciekami pokryć warstwą związłego gruntu mineralnego, takiego jak: glina, drobny piasek, o miąższości ok. 10 cm; grunt wysypać na całej powierzchni przejść/powierzchni półek, tworząc szczelną, wyrównaną powierzchnię;
 - półki w przejściach zespolonych z ciekami wykonać jako gruntowe, wsparte na dnie przepustu lub z gabionów szczelnie pokrytych gruntem i połączone z otoczeniem przez ich odpowiednie przedłużenie do miejsc o swobodnym dostępie zwierząt;

- d) skarpy otwartych rowów płytkich o głębokości < 0,5 m wykonać z nachyleniem < 1:2,5; w pozostałych przypadkach otwarte rowy przecinające strefy naprowadzania zwierząt do przejść skanalizować na odcinkach pomiędzy ogrodzeniami ochronno-naprowadzającymi;
 - e) w przypadku przekraczania otwartych rowów przez ogrodzenia przy przepustach, zastosować dodatkowe zabezpieczenia w korytach rowów, w szczególności kraty lub płyty zapewniające szczelność ogrodzeń i ich odporność na uszkodzenia przez wezbrany nurt wody, bez obniżania wysokości części nadziemnej ogrodzenia;
 - f) drogi serwisowe i dojazdowe przy przejściach dla płazów wykonać jako drogi gruntowe lub drogi szutrowe.
- 36) Na potrzeby przewidywanego oświetlenia drogi preferować oprawy kierunkowe oświetlające jedynie określony obiekt/obszar, bez rozpraszania światła do tyłu.
- 37) Drogę ogrodzić obustronnym ogrodzeniem o wysokości co najmniej 240 cm n.p.t. na całej długości wraz z obszarami węzłów, z zastosowaniem trwałej siatki o zmiennej wielkości oczek o wymiarach maksymalnych: wys. 0-50 cm - oczka 2,5x15 cm; wys. 50-100 cm – oczka 5x15 cm; wys.> 100 cm – oczka 15x15 cm. Siatkę wkopać na głębokość nie mniejszą niż 30 cm. Przy montażu siatki uwzględnić następujące wymagania:
- a) zapewnić szczelne, trwałe połączenia ogrodzenia z ekranami przeciwoślნიეიowymi górnych przejść dla zwierząt i ścianami przyczółków przejść dolnych;
 - b) w miejscach przekraczania otwartych rowów zapewnić szczelność w całym przekroju koryta przez wprowadzenie odpowiednich rozwiązań dogęszczających, odpornych na uszkodzenia w wyniku naporu wody, bez obniżania części naziemnej ogrodzenia;
 - c) ogrodzenia prowadzić w planie wzdłuż długich odcinków prostych i unikać pojedynczych załamań przebiegu, > 15° – zwłaszcza w strefach naprowadzania zwierząt do przejść.
- 38) Wykonać stałe ogrodzenia ochronno-naprowadzające dla płazów wzdłuż planowanej trasy głównej:
- a) zastosować ogrodzenie o efektywnej wysokości części nadziemnej co najmniej 50 cm, wkopane min. na głębokość 10 cm, o górnej krawędzi o szerokości min. 5 cm odgiętej na zewnątrz drogi w kierunku otaczającego terenu, pod kątem 45–90°;
 - b) na odcinkach położonych do 500 m od stwierdzonych miejsc rozrodu oraz od zbiorników retencyjnych oraz zbiorników zastępczych dla płazów, ogrodzenie wykonać z materiałów pełnych; dopuszcza się zastosowanie ogrodzenia z siatki stalowej ocynkowanej o wielkości oczek nie większych niż 0,5 x 0,5 cm w miejscach przekraczania rowów odwodnieniowych oraz poza wyżej wskazanymi odcinkami;
 - c) na długości 100 m w każdą stronę od przejść dla zwierząt małych, przejść dla zwierząt średnich oraz przejść dla zwierząt dużych, ogrodzenie wyposażać w stopę równoległą do podłoża (bieżnie), która ułatwi wędrówkę płazów wzdłuż ogrodzenia oraz ograniczy przerastanie ogrodzenia przez roślinność zielną, a w przypadku, gdy zakończenia ogrodzeń nie są połączone z obiektami, w dodatkowe zabezpieczenia zmieniające kierunek migrujących osobników tzw. zawrotkę;
 - d) ogrodzenia ochronno-naprowadzające połączyć szczelnie ze ścianami przejść dolnych i ekranami przeciwoślნიეიowymi przejść górnych. W przypadku przekraczania otwartych rowów przez ogrodzenia przy przepustach zastosować dodatkowe zabezpieczenia w korytach rowów zapewniające szczelność dla płazów i odporność na uszkodzenia przez wezbrany nurt wody, bez obniżania wysokości części nadziemnej ogrodzenia;
 - e) przy bramach wjazdowych i furtkach dla obsługi zastosować dodatkowe rozwiązania w postaci montażu ruchomych odcinków ogrodzeń na skrzydłach bram i furtek, dociskanych przy zamykaniu do krawężników oporowych (takich jak: uszczelki gumowych na styku ogrodzeń i krawężników).

- 39) Wszystkie obiekty odwodnieniowe odpowiednio zabezpieczyć przed przenikaniem zwierząt do ich wnętrza, z uwzględnieniem następujących wymagań:
- a) studnie wpadowe i separatory zlokalizować za linią ogrodzenia ochronnego od strony drogi;
 - b) studnie i komory separatorów zabezpieczyć szczelnymi pokrywami górnymi z dopasowanymi szczelnie włazami rewizyjnymi;
 - c) studnie wpadowe, które w szczególnych przypadkach, zlokalizowane będą przed ogrodzeniem ochronnym, zabezpieczyć na wszystkich potencjalnych drogach przenikania płazów do ich wnętrza, w tym:
 - w otworach wlotowych na rowach zamontować kraty stalowe o wielkości oczek nie większej niż 0,5x0,5 cm,
 - w przypadku studni, które poza otworami wpadowymi, zasilane są również przez kanały podziemne zastosować pochylnie wsparte na dnie studni, które połączą dno komory z otworem wlotowym pozwalając na samodzielne wychodzenie płazom w kierunku odbiornika,
 - poziome wpusty drogowe i mostowe z kratami wyposażać w zabezpieczenia zatrzymujące płazy w obrębie wpustu i pozwalające im na samodzielne wychodzenie.

40) W przypadku stosowania ekranów z materiałów przezroczystych, zastosować zabezpieczenia wzorami ograniczającymi kolizyjność ptaków i/lub zastosować inne zalecane sposoby minimalizacji, zgodne ze współczesnym stanem wiedzy.

4. Wymogi w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenie występowania poważnych awarii w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska.

Przedsięwzięcie nie zalicza się do zakładów stwarzających zagrożenie występowania poważnych awarii przemysłowych.

5. Wymogi w zakresie ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Nie stwierdzono transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

6. Gotowość instalacji do wychwytywania dwutlenku węgla w przypadku instalacji do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej, o elektrycznej mocy znamionowej nie mniejszej niż 300 MW.

Przedmiotowe przedsięwzięcie nie jest instalacją do spalania paliw o mocy znamionowej nie mniejszej niż 300 MW.

II. Nakładam następujące obowiązki dotyczące zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

1. Obowiązek zapobiegania i ograniczania oddziaływania zrealizować przez zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko wymienionych w pkt. I.2 i I.3 niniejszej decyzji.
2. W kilometrze 54+000-59+000 w rejonie projektowanej bariery wschodniej ujęcia Stara Łubianka – Dobrzyca oraz istniejących studni tego ujęcia prowadzić monitoring jakości i ilości wód podziemnych.
Szczegółowy projekt monitoringu przedstawić na etapie ponownej oceny z uwzględnieniem m. in. następujących wymagań:
 - a) na wskazanym odcinku zaprojektować monitoring w układzie jednego piezometru na dopływie wód na teren inwestycji i co najmniej dwóch piezometrów na kierunku odpływu wód z terenu przedsięwzięcia z uwzględnieniem MOP w kierunku bariery wschodniej i istniejących studni ujęcia;

- b) piezometry zlokalizować i wykonać w taki sposób, aby w okresie planowanego monitoringu mogły być dostępne do pomiarów, zabezpieczone przed dostępem osób trzecich i ryzykiem zanieczyszczenia oraz zawsze ujmować poziom wód gruntowych uwzględniając sezonową amplitudę wahań zwierciadła;
- c) zakresem badań jakościowych objąć co najmniej: odczyn pH; twardość ogólną; chemiczne zapotrzebowanie na tlen (ChZT); chlorki, siarczany, azotany, amoniak; metale: ołów, kadm, cynk, chrom ogólny, kobalt, żelazo, mangan; lotne węglowodory aromatyczne (BTEX); węglowodory ropopochodne; wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA);
- d) monitoring prowadzić od dnia oddania odcinka drogi ekspresowej do użytku przez okres 10 lat, przy czym pomiar położenia zwierciadła wód gruntowych we wszystkich piezometrach prowadzić co najmniej raz w roku, natomiast pomiar jakościowy co najmniej 1 raz na 2 lata o ile nie będzie zwiększenia zawartości mierzonych substancji w stosunku do stanu zerowego. W przypadku stwierdzenia pogarszania się parametrów wody, zwiększyć odpowiednio częstotliwość pomiarów. Pierwszy pomiar wykonać jako stan zerowy przed oddaniem do użytkowania obiektu.

Wyniki monitoringu, w ciągu trzech miesięcy od zakończenia każdego dwuletniego cyklu monitoringu, przesyłać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu, Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu w formie pisemnej wraz z kopią na nośniku elektronicznym. W każdorazowym sprawozdaniu z monitoringu zawrzeć analizę słowną wyników z porównaniem do odpowiednich przepisów prawa, a w przypadku wykrycia pogarszania się parametrów wody, ustalić przyczynę oraz zaproponować odpowiednie działania minimalizujące skutki dla środowiska. W ostatnim monitoringu zawrzeć podsumowanie całego okresu monitorowania. Po zakończeniu monitoringu piezometry zlikwidować zgodnie z przepisami.

3. W ciągu kolejnych trzech sezonów wegetacyjnych po przeniesieniu porostów (odnoźcy mączystej *Ramalina farinacea*, odnoźcy jesionowej *Ramalina fraxinea*, odnoźcy kępkowej *Ramalina fastigata* i biedronecznika zmiennego *Punctelia subrudecta*) kontrolować udatność przeprowadzonego zabiegu. Sprawozdanie z wykonania działania wraz z oceną udatności, identyfikacją zagrożeń dla funkcjonowania forofitów na nowych stanowiskach i propozycją działań przekazać do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu po każdym sezonie wegetacyjnym do końca roku kalendarzowego.
4. Przeprowadzić monitoring przyrodniczy. Monitoring rozpocząć rok po oddaniu drogi do użytkowania i prowadzić go przez okres 3 lat. Monitoringiem objąć:
 - a) ocenę zasiedlenia zbiorników retencyjnych przez płazy wraz z oceną liczebności osobników godujących, określeniem obecności skrzeku w zbiornikach, kijanek oraz osobników młodocianych (metamorf);
 - b) ocenę skuteczności i intensywności użytkowania przejść dla zwierząt z określeniem liczby osobników;
 - c) ocenę stanu technicznego, drożności i zagospodarowania wszystkich przejść;
 - d) ocenę szczelności ogrodzeń ochronno-naprowadzających na całym odcinku drogi;
 - e) ocenę skuteczności zabezpieczeń studni wpadowych i separatorów.

Wyniki monitoringu, w ciągu trzech miesięcy od zakończenia każdego roku monitoringu, przesłać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu w formie pisemnej wraz z kopią na nośniku elektronicznym, zawierającego opis metod prowadzonych badań, informacje lub analizy dotyczące wykorzystania przejść przez zwierzęta, jak również informacje o błędach wykonawczych lub konstrukcyjnych przejść i sposobach oraz terminach ich naprawy, a także w razie potrzeby propozycję działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań.

III. Stwierdzam konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ponowną ocenę przeprowadzić w pełnym zakresie, z uwzględnieniem w szczególności:

1. Rozwiązań projektowych systemu odwodnienia drogi i obiektów inżynierskich, wskazania lokalizacji i rodzaju zbiorników, sposobu uszczelnienia systemu, odbiorników ostatecznych, lokalizacji i parametrów rozwiązań chroniących środowisko wraz z uzasadnieniem ich lokalizacji, przepustowości, przedstawieniem obliczeń i uzasadnieniem doboru.
2. Uszczegółowienia:
 - a) sposobu odwodnienia drogi w km 53+100-59+305;
 - b) sposobu odwodnienia, rozwiązań i ich zasięgu w rejonie ujęcia w Turowie;
 - c) sposobów przejść przez ciek i ich przebudowy lub likwidacji;
 - d) charakteru wykonywanych prac i planowanych do użycia materiałów związanych z przełożeniem cieków oraz analizy wpływu regulacji cieków na środowisko wodne i organizmy od wód zależne;
 - e) organizacji i technologii budowy w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
 - f) planowanych rozwiązań projektowych związanych z gospodarką wodno-ściekową z MOP, w tym sposób dostarczania wody oraz odprowadzania ścieków bytowych, odprowadzania wód opadowych i roztopowych, ich podczyszczania, odbiorników, organizacji i rozwiązań dotyczących wydzielonego stanowiska postojowego dla samochodów przewożących substancje niebezpieczne;
 - g) rozwiązań dotyczących organizacji i funkcjonowania wewnątrz OUD, zaopatrzenia w wodę, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony środowiska gruntowo-wodnego;
 - h) sposobu posadowienia obiektów inżynierskich wraz z określeniem maksymalnej głębokości wykopów w odniesieniu do położenia zwierciadła wód gruntowych, wskazania konieczności wymiany gruntów bądź ich wzmocnienia;
 - i) informacji o odcinkach drogi przebiegających przez obszary o płytkim występowaniu wód gruntowych;
 - j) informacji o niwelecie planowanej drogi i identyfikacji miejsc wymagających ewentualnie stałego obniżenia zwierciadła wód gruntowych, a także przyjętych rozwiązaniach zabezpieczających korpus drogi przed napływem wód gruntowych;
 - k) informacji o ryzyku zaistnienia w przebiegu drogi zjawisk geodynamicznych.
3. Zweryfikowania lokalizacji przedsięwzięcia względem stref ochronnych ujęć wód, które mogły w między czasie zostać ustanowione na podstawie Prawa wodnego i w razie potrzeby dostosowania rozwiązań projektowych do zakazów lub nakazów wynikających z aktów ustanawiających te strefy.
4. Przedstawienia organizacji zaplecza budowy.
5. Przedstawienia projektu monitoringu wód podziemnych uwzględniającego zalecenia określone w punkcie II.2 niniejszej decyzji.
6. Wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000, mając na względzie planowane zmiany i nowe opracowania w odniesieniu do celów działań ochronnych w dokumentach planistycznych dla obszarów położonych w promieniu do 5 km od granic przedsięwzięcia lub określone w tymczasowych celach ochrony.
7. Uszczegółowienia rozpoznania występowania i aktywności zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem żubra, wilka, łosia, rysia, dużych i średnich kopytnych oraz płazów wraz z weryfikacją wyznaczonych szlaków migracji.
8. Ponownej weryfikacji lokalizacji i parametrów obiektów pełniących funkcje przejść dla zwierząt wraz z uwzględnieniem odpowiedniego sposobu zagospodarowania otoczenia

przejsć zapewniającego ich funkcjonalność, w szczególności w odniesieniu do projektowanego systemu odwodnienia, lokalizacji i parametrów dróg technicznych i dojazdowych, lokalizacji stałych wygradzeń ochronno-naprowadzających, nasadzeń naprowadzających, mając na względzie najlepsze praktyki w tym zakresie.

9. Ponownej weryfikacji zakresu i metodyki porealizacyjnego monitoringu przyrodniczego.
10. Ponownej weryfikacji maksymalnych parametrów stref dostępnych dla zwierząt dla obiektów wieloprzęsłowych nad rzekami Płytnica, Rurzyca, Piława.
11. Jednoznacznego określenia skali wycinki drzew i krzewów poza terenami leśnymi i odlesienia gruntów leśnych wraz z określeniem skali nasadzeń minimalizujących wycinkę drzew i krzewów.
12. Skali i lokalizacji nasadzeń zieleni na wiaduktach w km 7+000, 9+080, 14+823, 27+000, 51+278 pełniących funkcje przejść dla nietoperzy.

IV. Nie stwierdzam konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

V. Nie stwierdzam konieczności utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

VI. Nakładam obowiązek przeprowadzenia analizy porealizacyjnej.

W analizie dokonać porównania ustaleń zawartych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz planowanych działań zapobiegawczych z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia, w szczególności w zakresie ochrony przed hałasem

Analizę wykonać po 12 miesiącach od dnia oddania przedsięwzięcia do użytkowania i przedstawić jej wyniki Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego, w terminie 24 miesięcy od dnia oddania przedsięwzięcia do użytkowania.

W zakresie oddziaływania akustycznego, w szczególności: wykonać pomiary poziomu hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej, dla ochrony których projektuje się ekrany akustyczne oraz pozostawia się rezerwę terenu. Pomiary przeprowadzić dla najbardziej niekorzystnej doby. Otrzymane wyniki odnieść do akustycznych standardów jakości środowiska. Zapewnić wykonanie ww. pomiarów przez akredytowane laboratorium. Przy ustalaniu przekrojów pomiarowych uwzględnić lokalizację określoną w tabeli 5.

Tabela 5

Oznaczenie przekroju	Lokalizacja	Kilometraż orientacyjny S11	Strona drogi
P1	Turowo 84	0+400	prawa
P2	Turowo 86A	1+100	prawa
P4	Babi Dwór 4	4+600	prawa
P7	Łomczewo 59	12+080	lewa
P8	ul. Niepodległości 80, Okonek	14+750	prawa
P9	Lipowa 49, Okonek	16+000	lewa
P11	Chwalimie 38	20+700	lewa

Oznaczenie przekroju	Lokalizacja	Kilometraż orientacyjny S11	Strona drogi
P12	Gdańska 5, Podgaje	Łącznica wschodnia węzła Podgaje	prawa
P13	ul. Poznańska 8, Podgaje	24+400	lewa
P14	Działka o identyfikatorze 301906_2.0066.233/5	51+050	lewa
-	Ul. Cicha 72, Dobrzyca	55+400	lewa

strona drogi określona zgodnie z rosnącym kilometrażem, tj. od północy w kierunku południowym

W każdym przekroju pomiarowym wskazanym w tabeli 5 wykonać pomiary poziomu hałasu na granicy terenu wymagającego ochrony przed hałasem oraz na elewacji budynku o funkcji mieszkaniowej.

W zakresie gospodarki wodnej pobrać próby i wykonać badania jakości wody na głównych wylotach do odbiorników co najmniej 2 razy w roku bezpośrednio po opadach poprzedzonych okresem bezopadowym. Badania przeprowadzić przede wszystkim na wylotach do Płytnicy, Rurzyca, Dobrzyca. W zakresie badań uwzględnić co najmniej zawiesinę ogólną i węglowodory ropopochodne. W analizie uwiarygodnić warunki pogodowe występujące przed pobraniem prób.

VII. Wskazują działki konieczne do przeprowadzenia prac przygotowawczych:

1. Województwo zachodniopomorskie, powiat szczecinecki, gmina Szczecinek:

- obręb 0113 Turowo, działki o numerach ewidencyjnych: 273/6, 214/19, 346/5, 214/16, 214/18, 214/15, 214/17, 273/7, 350/2, 215/11, 215/12, 215/13, 347/1, 300, 318/3, 318/4, 318/5, 346/6, 350/1, 319/7, 319/8, 319/11, 319/12, 319/13, 319/14, 319/15, 319/16, 319/20, 319/21, 319/22, 319/9, 319/10, 319/18, 319/19, 301/1, 301/2, 317/12, 356/3, 491/1, 317/9, 490, 491/6, 348/1, 348/2, 320/6, 320/7, 321/3, 321/4, 321/5, 341/11, 341/12, 341/13, 341/15, 341/16, 341/17, 341/18, 349/1, 343/6, 349/2, 343/1, 343/2, 343/7, 343/8, 344/1, 344/2, 346/7, 341/4, 341/6, 341/7, 341/9, 343/5, 344/3, 317/16, 63/8, 63/7, 346/2, 346/3, 298/1, 63/3, 63/5, 63/9, 71, 72, 3, 82;
- obręb 0118 Żółtnica, działki o numerach ewidencyjnych: 691/12, 691/13, 691/14, 691/15, 691/7, 692/3, 693/21;

2. Województwo wielkopolskie, powiat złotowski, gmina Okonek:

- obręb 0128 Lotyń, działki o numerach ewidencyjnych: 226, 227, 251, 252, 253, 330, 628/1, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 292, 236, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 303, 306, 300, 301/2, 302, 304, 307, 308, 311, 312, 560/13, 562, 565/7, 574, 576/6, 576/4, 576/5, 583, 619/2, 620, 619/1, 621, 624/4, 625, 628/3, 698, 628/3, 622/1;
- obręb 0127 Wojnowko, działka o numerze ewidencyjnym 1/4;
- obręb 0126 Glinki Mokre, działki o numerach ewidencyjnych: 29/6, 182/1, 182/2, 31, 32, 33, 34/1, 34/2, 35, 36/1, 37, 147, 72/2, 72/3, 73/4, 72/1;
- obręb 0144 Anielin, działki o numerach ewidencyjnych: 8066/4, 13/2, 5/3, 17, 6/2, 5/2, 8079/2, 2132, 10, 11, 12/1, 8079/1, 8079/3, 10/6, 19, 10/7, 12/1, 21, 8120/1, 12, 23, 13/1, 8121/1, 8, 8379, 8135/1, 8384/1, 4/1, 4/2, 4/3, 4/4, 4/7, 8067, 9/1, 8390;
- obręb 0138 Łomczewo, działki o numerach ewidencyjnych: 5/34, 30/1, 8080/1, 8080/2, 8/1, 8/2, 8/4, 8/5, 8/7, 194;
- obręb 0139 Okonek, działki o numerach ewidencyjnych: 330/4, 313/4, 319, 313/8, 314, 327, 320, 326, 8094/3, 325, 328/1, 330/2, 330/3, 318/2, 332/1, 332/4;

- obręb 0137 Chwalimie, działki o numerach ewidencyjnych: 206, 8401, 8402, 8412, 8418/1, 8417/4, 218, 8418/2, 8417/5, 184, 8432/3, 219/1, 8432/4, 207, 208/1, 8432/2;
- obręb 0136 Podgaje, działki o numerach ewidencyjnych: 8433, 44, 176/2, 255, 188/18, 8432, 2/16, 2/19, 2/21, 2/11, 2/20, 2/18, 2/17, 2/10, 2/3, 2/4, 2/5, 2/9, 2/8, 225/1, 225/2, 8024/5, 2/1, 8029/2, 107, 224, 101, 230, 1/2, 223, 1/1, 99, 43/3, 43/2, 102, 43/1, 222/2, 222/1, 221, 273, 272, 270, 271, 219/3, 269, 219/5, 220, 219/2, 219/4, 231, 219/1, 218, 267, 268, 280, 281, , 278, 279, 217/1, 217/5, 217/4, 217/3, 216, 215, 266, 265, 264, 263, 262, 261, 214/3, 214/1, 214/4, 284, 121, 285, 213/2, 253, 212/1, 213/1, 212/2, 2/12, 2/13, 232/2, 232/1, 2/22, , 2/23, 2/14, 115/1, 115/2, 207, 120/2, 119, 206, 126, 120/1, 254, 122, 125, 283, 282, 124/1, 124/2, 123/1, 123/2, 205, 136/1, 136/2, 137/1, 137/2, 138/1, 138/2, 139/1, 139/3, 139/4, 140, 141, 203, 148/1, 149, 150, 151, 152, 153, 201, 183, 182, 290, 180/3, 180/4, 179, 8038/1, 177, 175, 199, 200, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 186/2, 187/2, 255, 256, 257, 189/3, 189/5, 189/4, 189/6, 286, 287, 288, 188/12, 188/14, 188/19, 188/18, 188/10, 188/1, 190/2, 190/1, 188/4, 191/3, 191/4, 259, 192/5, 192/7, 192/14, 195/2, 196/2, 197/2, 4/1, 8040/1, 5/3;
- obręb 0134 Pniewo, działki o numerach ewidencyjnych: 1/7, 670, 668, 667, 666, 665, 664, 663, 662, 661, 660, 659, 8009/1, 2, 4, 1/1;

3. Województwo wielkopolskie, powiat złotowski, gmina Jastrowie:

- obręb 0001 Jastrowie, działki o numerach ewidencyjnych: 2724, 2725, 2711, 2721, 2726, 2727, 2728/1, 2732, 2735, 2733/4, 2733/7, 2481, 2482, 3040, 2712, 2713/1, 2714, 2713/2, 2715, 2716, 8001/3, 2717/3, 2717/2, 2717/1, 2719, 2480, 2487, 2489, 2720, 2722, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2479, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2473, 2475, 2421, 2410, 2412, 2413, 2414, 8006/4, 8006/5, 2408, 8010/11, 2362, 8010/4, 8010/10, 8018/3, 8019/4, 8019/1, 8018/1, 2890, 8019/3, 8018/2, 8037, 8038/2, 2920, 8050/1, 2940/1, 2940/4, 8053/2, 2051, 2943, 2990, 2992, 2052/2, 2052/1, 2062, 2512/4, 8189/4, 8188, 8211/3, 8212, 8210/1, 2584, 8210/2, 2568, 8233, 8232, 8231, 8250, 8251, 8252, 8265, 8266, 8273, 8274/1, 8278, 8277, 8284, 8283, 8282/2, 2569, 8285;
- obręb 0010 Samborsko, działki o numerach ewidencyjnych: 8039/2, 416, 8051, 8050/2, 55, 8053/1, 443, 57, 29;
- obręb 0012 Płynica, działki o numerach ewidencyjnych: 8108, 8107, 8106, 8138/1, 8139/1;

4. Województwo wielkopolskie, powiat złotowski, gmina Tarnówka:

- obręb 0062 Płynica, działki o numerach ewidencyjnych: 261/2, 8138/2, 8139/2, 8163, 8164, 8187, 8188, 300, 8207, 8208, 8209, 8224, 8225/1, 8240/1, 8240/2, 282/1, 238/4, 8240/3, 8241/1, 8241/2, 8242/1, 8242/2, 8253/1;

5. Województwo wielkopolskie, powiat pilski, gmina Szydłowo:

- obręb 0066 Krępsko, działki o numerach ewidencyjnych: 203, 212, 169, 8253/2, 8262, 8263, 8254/2, 8264, 8272, 8273, 8274, 8278, 257/4, 8275, 8279, 8280, 257/5, 8281, 2/3, 231/1, 233/5, 233/1, 117/2, 8021/1, 8021/2, 21/3, 217, 232/1, 8035/1, 8022/2, 204/1, 204/2, 205, 206, 207, 177, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 8046/1, 123, 171, 172, 173, 174, 175, 176;
- obręb 0067 Dobrzyca, działki o numerach ewidencyjnych: 65, 8155/1, 8059/1, 8060, 8061, 8072/1, 38/3, 130/14, 135, 136/1, 8074/2, 8074/3, 136/3, 137/2, 137/1, 138, 8048/1, 100/3, 381, 382, 383, 431, 432, 433, 434, 146/5, 146/7, 146/10, 8113/1, 8099/2, 8135/6, 301, 8185/1, 8185/2, 8187/3, 8213/2, 8213/1, 8186/1;

6. Województwo wielkopolskie, powiat pilski, miasto Piła:

- obręb 0006 Piła, działki o numerach ewidencyjnych: 8213/4, 8214/2, 2, 8213/3, 8187/3, 8188/2, 8214/1, 8217/6.

VIII. Integralną częścią decyzji jest załącznik nr 1 stanowiący charakterystykę przedsięwzięcia.

IX. Niniejszej decyzji nadaję rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

30 marca 2021 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, dalej *Regionalnego Dyrektora* wpłynął wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, działającego przez pełnomocnika pana Patryka Kosickiego, o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła.

Do wniosku został załączony m.in. raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dalej *raport*, wraz z załącznikami oraz mapa z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz z zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Przedsięwzięcie, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt. 31 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 poz. 1839 z późn. zm.) dalej *rozporządzenie*, zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla którego przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne. W ramach budowy drogi ekspresowej realizowane będą również przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymienione w: § 3 ust. 1 pkt 62 *rozporządzenia* - drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości 1 km oraz obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej; § 3 ust. 2, w związku z § 3 ust. 1 pkt 7 *rozporządzenia* - napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 110 kV; § 3 ust. 1 pkt 31 *rozporządzenia* - instalacje do przesyłu gazu; § 3 ust. 1 pkt 58 *rozporządzenia* - parkingi samochodowe; § 3 ust. 1 pkt. 71 *rozporządzenia* - rurociągi wodociągowe magistralne.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 19 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.), dalej *k.p.a. Regionalny Dyrektor* zbadał swoją właściwość miejscową i rzeczową w sprawie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Przedsięwzięcie polega na budowie drogi ekspresowej, zaliczającej się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Przedsięwzięcie realizowane będzie w województwie wielkopolskim na odcinku 56,15 km i w województwie zachodniopomorskim na odcinku 3,16 km, co oznacza, że większa część inwestycji zlokalizowana jest na terenie województwa wielkopolskiego. Dodatkowo, w ramach budowy drogi ekspresowej realizowane będą przedsięwzięcia, dla których organami właściwymi do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach są wójtowie i burmistrzowie gmin, przez które przebiega inwestycja. Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a) tiret pierwsze, w związku z art. 75 ust. 1a, ust. 5 oraz art. 123 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), dalej *ustawy ooś*, *Regionalny Dyrektor* uznał się za organ właściwy miejscowo i rzeczowo w sprawie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla całego zamierzenia inwestycyjnego, w ramach którego realizowane będą także ww. przedsięwzięcia.

W oparciu o art. 74 ust. 3a *ustawy ooś*, uwzględniając analizę dokumentacji, w szczególności lokalizację przedsięwzięcia, organ uznał, że stronami postępowania są: wnioskodawca oraz podmioty, którym przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie tj. na

przewidywanym terenie, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, w obszarze znajdującym się w odległości 100 m od granic tego terenu oraz w obszarze obejmującym działki, na których w wyniku eksploatacji przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska.

Na podstawie art. 64 § 2 *k.p.a.*, pismem z 19 marca 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.1 *Regionalny Dyrektor* wezwał pełnomocnika do uzupełnienia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, m.in. o poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej, w postaci papierowej lub elektronicznej dla powiatu złotowskiego. 6 kwietnia 2021 r. wpłynęło stosowne uzupełnienie wniosku.

Na podstawie art. 61 § 4 *k.p.a.*, pismem z 23 kwietnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.2 *Regionalny Dyrektor* zawiadomił strony postępowania o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Wobec faktu, że liczba stron postępowania przekracza 10, organ zawiadamiał strony o swoich czynnościach zgodnie z art. 74 ust. 3 *ustawy ooś*, w trybie art. 49 *k.p.a.* Wszystkie zawiadomienia były zamieszczane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu. O powyższym sposobie zawiadamiania *Regionalny Dyrektor* poinformował strony postępowania we wszczęciu, które zostało wywieszane na tablicy informacyjnej i na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach: Szczecinek, Okonek, Jastrowie, Tarnówka, Szydłowo, miasto Piła oraz w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Wnioskiem z 31 marca 2021 r. pan Tomasz Tojza reprezentujący Fundację „Nasz Promyk Nadziei” zgłosił chęć uczestniczenia Fundacji w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony oraz wystąpił o przesłanie kopii wniosku i pozostałej dokumentacji. Pismem z 13 maja 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.7 *Regionalny Dyrektor* wezwał przedstawiciela Fundacji „Nasz Promyk Nadziei” do uzupełnienia wniosku. Uzupełnienie wpłynęło 4 czerwca 2021 r. Na podstawie art. 44 *ustawy ooś*, po zbadaniu przesłanek *Regionalny Dyrektor* uznał, że Fundacja „Nasz Promyk Nadziei” uczestniczy w niniejszym postępowaniu na prawach strony, o czym poinformował Fundację pismem z 12 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.15.

Pismem z 23 kwietnia 2021 r. pan Jerzy Kozerski w imieniu Stowarzyszenia Przyjaciół Dorzecza Gwdy przesłał uwagi dotyczące budowy przedmiotowej drogi. Pismem z 13 maja 2021 r. *Regionalny Dyrektor* wystosowała pismo, w którym poinformował Stowarzyszenie o prawach stron i innych zainteresowanych osób w prowadzonym postępowaniu.

Pismem z 26 kwietnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.3, na podstawie art. 75 ust. 5 *ustawy ooś* *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie o opinię dotyczącą przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła.

Pismem z 6 maja 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.4, na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 2 oraz art. 78 ust. 1 pkt 1) lit. a) tiret 1, w związku z art. 6a *ustawy ooś*, *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 6 maja 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.5, na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 4 *ustawy ooś*, w związku z art. 397 ust. 3 pkt 1 lit. b) *ustawy* z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478) *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z prośbą o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 27 maja 2021 r. znak: BD.RZŚ.4360.15.2021.JO Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy przesłał wezwanie do uzupełniania raportu.

Pismem z 27 maja 2021 r. znak: DN-NS.9011.641.2021 Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny zaopiniował pozytywnie warunki realizacji przedsięwzięcia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, pod warunkiem zachowania wszystkich rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych wynikających z *raportu* i jego uzupełnień.

Postanowieniem z 31 maja 2021 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wyraził opinię o konieczności uzupełniania *raportu*.

Mailem z 18 maja 2021 r. pan Zbyszek Boratyński, uznający się za osobę związaną z obszarem, przez który ma przebiegać planowana trasa drogi ekspresowej przesłał uwagi dotyczące budowy przedmiotowej drogi. Pismem z 11 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.13, przesłanym mailem na adres zwrotny wnoszącego uwagi *Regionalny Dyrektor* wyjaśnił, że tylko strony postępowania mogą brać czynny udział na każdym etapie postępowania (np. składać wnioski dowodowe, wnosić uwagi) a inne zainteresowane osoby będą mogły wypowiedzieć się w przedmiotowej sprawie w trakcie udziału społeczeństwa.

Pismem z 26 maja 2021 r. pan Ernest Pilecki uznający się za osobę związaną z obszarem, przez który ma przebiegać planowana trasa drogi ekspresowej przesłał uwagi dotyczące budowy przedmiotowej drogi. Pismem z 11 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.14 przesłanym do wnoszącego uwagi *Regionalny Dyrektor* wyjaśnił, że tylko strony postępowania mogą brać czynny udział na każdym etapie postępowania (np. składać wnioski dowodowe, wnosić uwagi) a inne zainteresowane osoby będą mogły wypowiedzieć się w przedmiotowej sprawie w trakcie udziału społeczeństwa.

Pismem z 2 lipca 2021 r. pani Beata Górzyńska uznająca się za osobę związaną z obszarem, przez który ma przebiegać planowana trasa drogi ekspresowej przesłała uwagi dotyczące budowy przedmiotowej drogi. Pismem z 11 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.16 przesłanym do wnoszącej uwagi *Regionalny Dyrektor* wyjaśnił, że tylko strony postępowania mogą brać czynny udział na każdym etapie postępowania (np. składać wnioski dowodowe, wnosić uwagi) a inne zainteresowane osoby będą mogły wypowiedzieć się w przedmiotowej sprawie w trakcie udziału społeczeństwa.

Pismem z 2 lipca 2021 r. pan Tomasz Tojza, uznający się za osobę związaną z obszarem, przez który ma przebiegać planowana trasa drogi ekspresowej przesłał uwagi dotyczące budowy przedmiotowej drogi. Pismem z 11 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.17 przesłanym do wnoszącego uwagi *Regionalny Dyrektor* wyjaśnił, że tylko strony postępowania mogą brać czynny udział na każdym etapie postępowania (np. składać wnioski dowodowe, wnosić uwagi) a inne zainteresowane osoby będą mogły wypowiedzieć się w przedmiotowej sprawie w trakcie udziału społeczeństwa.

Na podstawie art. 50 § 1 *k.p.a.*, pismem z 15 czerwca 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.9 *Regionalny Dyrektor* wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia *raportu* w zakresie m.in.: pól elektromagnetycznych, gospodarki wodno-ściekowej i hydrogeologii, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem oraz ochrony przyrody. W wezwaniu uwzględniono także uwagi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy. Pismem z 13 lipca 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.11 *Regionalny Dyrektor* przesłał dodatkowe zapytanie dotyczące Obszaru Utrzymania Drogi OUD. Uzupełnienia wpłynęły do siedziby *Regionalnego Dyrektora* 2 i 11 sierpnia 2021 r.

W związku ze złożeniem przez wnioskodawcę uzupełnień, pismem z 11 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.20 *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o ponowne wyrażenie opinii co do realizacji planowanej drogi. Natomiast pismem z 11 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.18 *Regionalny Dyrektor* przesłał uzupełnienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z prośbą o opinię dotyczącą przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła, a pismem z 11 sierpnia

2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.19 przesłał uzupełnienia do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z prośbą o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 23 sierpnia 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.22 *Regionalny Dyrektor* dostał do ww. organów materiały dotyczące OUD.

Wnioskiem z 9 sierpnia 2021 r. pan Piotr Ćwiertnia, reprezentujący Towarzystwo Ochrony Środowiska "Las" zgłosił chęć uczestniczenia Towarzystwa w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony. Natomiast pismem z 16 września 2021 r. przedłożył uwagi dotyczące oddziaływania przedsięwzięcia w zakresie hałasu. Pismem z 1 października 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.25 *Regionalny Dyrektor* Wezwał pana Piotra Ćwiertnię do uzupełnienia wniosku. Wymagane materiały przedłożono 11 października 2021 r. Na podstawie art. 44 *ustawy o oś*, po zbadaniu przesłanek *Regionalny Dyrektor* uznał, że Towarzystwo Ochrony Środowiska "Las" uczestniczy w niniejszym postępowaniu na prawach strony, o czym poinformował Towarzystwo pismem z 26 października 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.27. Pismem z 9 grudnia 2022 r. Towarzystwo Ochrony Środowiska "Las" złożyło dodatkowe uwagi dotyczące realizacji inwestycji. Na uwagi Towarzystwa organ odpowiedział pismem z 25 sierpnia 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.82.

Pismem z 20 sierpnia 2021 r. znak: DN-NS.9011.641.2021 Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w opinii z 27 maja 2021 r.

Pismem z 14 września 2021 r. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy przesłał ponowne wezwanie do uzupełniania *raportu*.

Postanowieniem z 15 września 2021 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie ponownie wyraził opinię o konieczności uzupełniania *raportu*.

Mailem z 14 września 2021 r. Nadleśniczy Nadleśnictwa Płytnica zwrócił się do *Regionalnego Dyrektora* z prośbą o podanie aktualnego etapu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Jednocześnie wskazał, że inwestor nie uzgodnił przedsięwzięcia z Nadleśnictwem Płytnica. Mailem z 28 września 2021 r. Nadleśniczy przesłało pismo, w którym zawnioskował o uwzględnienie przejść dla zwierzyny grubej oraz przejść gospodarczych w ciągu drogi na obszarze leśnym będącym w zarządzie Nadleśnictwa Płytnica. W piśmie z 11 października 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.26, skierowanym do Nadleśnictwa Płytnica *Regionalny Dyrektor* wyjaśnił, że strony postępowania mogą brać czynny udział na każdym etapie postępowania (np. składać wnioski dowodowe, wnosić uwagi) a inne zainteresowane osoby a także instytucje będą mogły wypowiedzieć się w przedmiotowej sprawie w trakcie udziału społeczeństwa. Ponadto wskazał, że podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) strona wnosi na piśmie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu, a podania utrwalone w postaci elektronicznej wnosi się na adres do doręczeń elektronicznych, natomiast podania wniesione na adres poczty elektronicznej organu administracji publicznej pozostawia się bez rozpoznania. Jednocześnie, zwrócił się do Nadleśnictwa Płytnica o podanie numeru, obrębu i gminy w jakiej znajdują się działki, przez które przechodzi inwestycja lub które znajdują się w zasięgu oddziaływania inwestycji, do których Nadleśnictwu Płytnica przysługuje prawo rzeczowe. 8 listopada do *Regionalnego Dyrektora* wpłynęło pismo z wymienionymi działkami znajdującymi się w zarządzie Nadleśnictwa Płytnica. Z uwagi na brak w aktach sprawy dokumentów potwierdzających prawo rzeczowe do wymienionych w piśmie działek ewidencyjnych, pismami z 4 maja 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.39 i 24 czerwca 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.41 *Regionalny Dyrektor* wezwał Nadleśnictwo Płytnica do przedstawienia wypisu z rejestru gruntów potwierdzającego prawo rzeczowe do nieruchomości będących w zarządzenia nadleśnictwa. Pismami z 19 maja 2022 r. i 5 lipca 2022 r. Nadleśnictwo Płytnica odmówiło przedstawienia stosownych wypisów. Wnioskiem z 26 sierpnia 2022 r. znak:

WOO-II.420.8.2021.JC.50 *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Starosty Pilskiego o wypis z ewidencji gruntów dla dwóch działek będących w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia. 5 września 2022 r. wpłynęły wypisy z rejestru gruntów poświadczające o prawie rzeczowym Nadleśnictwa Płytnica do działek znajdujących się w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia. Pismem z 16 listopada 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.59 *Regionalny Dyrektor* poinformował Nadleśnictwo Płytnica o przysługującym przymocie strony postępowania. Na uwagę z 28 września 2021 r. *Regionalny Dyrektor* odpowiedział pismem z 25 sierpnia 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.83.

Pismem z 21 września 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.24 *Regionalny Dyrektor* ponownie wezwał inwestora do uzupełnienia *raportu* w zakresie m.in.: ochrony powietrza, pól elektromagnetycznych, gospodarki wodno-ściekowej i hydrogeologii, ochrony przed hałasem i ochrony przyrody. Ponadto załączył uwagi przekazane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy.

Na prośbę wnioskodawcy, 3 grudnia 2021 r. na platformie do połączeń zdalnych odbyło się spotkanie *Regionalnego Dyrektora* z przedstawicielami wnioskodawcy, na którym omówiono kwestie związane z parametrami i lokalizacją przejść dla zwierząt. 7 grudnia 2021 r. i 14 stycznia 2022 r. do *Regionalnego Dyrektora* wpłynęły uzupełnienia *raportu*.

W związku ze złożeniem przez wnioskodawcę uzupełnień, pismem z 25 stycznia 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.31 *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o ponowne wyrażenie opinii co do realizacji planowanej drogi. Natomiast pismem z 25 stycznia 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.29 *Regionalny Dyrektor* przesłał uzupełnienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z prośbą o opinię dotyczącą przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła, a pismem z 25 stycznia 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.30 przesłał uzupełnienia do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z prośbą o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 9 lutego 2022 r. znak: DN-NS.9011.641.2021 Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wyraził stanowisko, iż ustalenie zawarte w opinii z dnia 27 maja 2021 r. pozostają aktualne.

Postanowieniem z 21 lutego 2022 r. znak: BD.RZŚ.4360.15.2021.JO Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy uzgodnił warunki realizacji przedsięwzięcia wskazując równocześnie szereg warunków koniecznych do uwzględnienia w decyzji. W postanowieniu stwierdził również potrzebę przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Postanowieniem z 28 lutego 2022 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS.MM Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pozytywnie zaopiniował realizację inwestycji na terenie województwa zachodniopomorskiego. Określił również warunki na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia oraz wymagania konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 *ustawy ooś*. Nałożył również obowiązek wykonania ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

2 marca 2022 r. do *Regionalnego Dyrektora* wpłynęło pismo Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Pile, dalej MWiK, którym przekazano dokumentację pn. „Analiza ryzyka dla ujęcia wód podziemnych Stara Łubianka – Dobrzyca”. Zgodnie z § 10 *k.p.a.* tylko strony postępowania mogą brać czynny udział na każdym etapie postępowania, np. składać wnioski dowodowe, wnosić uwagi. Celem potwierdzenia uczestnictwa MWiK w postępowaniu jako strona postępowania, pismem z 31 marca 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.33 *Regionalny Dyrektor* wezwał ww. spółkę do przedstawienia dowodów świadczących o posiadaniu przez MWiK prawa rzeczowego do nieruchomości znajdujących się w zasięgu oddziaływania

planowanego przedsięwzięcia. Uzupełnienie wpłynęło 19 kwietnia 2022 r. Po zbadaniu położenia działek ewidencyjnych, będących przedmiotem najmu MWiK, pismem z 4 maja 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.37 *Regionalny Dyrektor* poinformował MWiK, że wskazane w uzupełnieniu nieruchomości nie znajdują się w wykazie działek, przez które przechodzi i na które oddziaływać będzie ww. przedsięwzięcie. Oznacza to, że MWiK nie przysługuje status strony w przedmiotowym postępowaniu. Ze względu na wagę merytoryczną informacji przedstawionych w piśmie MWiK oraz podniesione w załączonym opracowaniu kwestie rozwiązań chroniących środowisko, a także wnioski i postulaty, *Regionalny Dyrektor* uznał opracowanie „Analiza ryzyka dla ujęcia wód podziemnych Stara Łubianka – Dobrzyca” za istotny dowód w sprawie, który może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia spraw. Z tego względu, postanowieniem z 7 lipca 2021 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.41 postanowił o włączeniu do materiału dowodowego i dopuszczeniu jako dowodu w sprawie dokumentacji opracowanej na wniosek MWiK – „Analizy ryzyka dla ujęcia wód podziemnych Stara Łubianka – Dobrzyca” z listopada 2021 r. opracowanej przez Biotop Pracownie Ochrony Środowiska, prof. dr. hab. Krzysztofa Dragona.

Pismem z 4 marca 2022 r. inwestor przedstawił dodatkowe informacje dotyczące przedsięwzięcia.

Po przeanalizowaniu złożonych materiałów, pismem z 24 marca 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.34 *Regionalny Dyrektor* ponownie wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia *raportu* w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i hydrogeologii, ochrony przed hałasem i ochrony przyrody. Dodatkowo, w piśmie zawarł prośbę o przedstawienie pełnomocnictwa dla pana Wojciecha Furmaniaka, który przedłożył ostatnie uzupełnienie *raportu*. Uzupełnienia *raportu* wpłynęły 1 kwietnia 2022 r. i 20 czerwca 2022 r., w którym zawarto nowe zestawienie działek przewidzianych pod realizację inwestycji oraz zawarto stosowne pełnomocnictwo dla pana Wojciecha Furmaniaka wskazując jednocześnie, że jest On wyznaczony jako pełnomocnik do doręczeń.

Wnioskiem z 13 kwietnia 2022 r. pan Radosław Ślusarczyk reprezentujący Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot zgłosił chęć uczestniczenia Stowarzyszenia w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony. Na podstawie art. 44 *ustawy ooś*, po zbadaniu przesłanek *Regionalny Dyrektor* uznał, że Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot uczestniczy w niniejszym postępowaniu na prawach strony, o czym poinformował Stowarzyszenie pismem z 28 kwietnia 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.38.

W związku z zmianą zakresu wniosku, złożonymi uzupełnieniami *raportu* oraz nowymi dowodami w sprawie, *Regionalny Dyrektor* przesłał uzupełnienie *raportu*, a także pismo z 24 lutego 2022 r. znak: ZPW/17/2022 Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Pile wraz z kopią opracowywanej dokumentacji pn. „Analiza ryzyka dla ujęcia wód podziemnych Stara Łubianka – Dobrzyca”:

- pismem z 7 lipca 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.44 do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z prośbą o ponowną opinię dotyczącą planowanego przedsięwzięcia,
- pismem z 7 lipca 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.45 do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z prośbą o ponowne uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia,
- pismem z 7 lipca 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.46 do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z prośbą o wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 7 lipca 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.42 *Regionalny Dyrektor* wezwał wnioskodawcę do zweryfikowania działek, na których planowane jest realizacja przedsięwzięcia. Odpowiedź wpłynęła 21 lipca 2022 r. wraz z wnioskiem o zmianę lokalizacji wężła Podgaje. Ponadto 29 lipca 2022 r. do *Regionalnego Dyrektora* wpłynęła aktualizacja

raportu w części graficznej dotycząca analizy akustycznej, związana ze zmianą lokalizacji węzła.

Pismem z 25 lipca 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, potrzymał swoje stanowisko wyrażone w postanowieniu z 28 lutego 2022 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS.MM.

Pismem z 27 lipca 2022 r. znak: DN-NS.9011.641.2021 Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wyraził opinię, w której pozytywnie zaopiniował warunki realizacji przedsięwzięcia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych i jednocześnie wskazał warunki konieczne do uwzględnienia w decyzji.

Pismem z 9 sierpnia 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.48 *Regionalny Dyrektor* ponownie wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia *raportu* z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i hydrogeologii.

Pismem z 16 sierpnia 2022 r. wnioskodawca zmienił zapisy *raportu* dotyczące parametrów charakterystycznych przedsięwzięcia w związku z opublikowaniem Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie warunków techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1518).

Zawiadomieniem z 25 sierpnia 2022 r. *Regionalny Dyrektor* poinformował strony postępowania, iż pismami z 20 czerwca 2022 r., 20 lipca 2022 r. i 16 sierpnia 2022 r. wnioskodawca zmienił zakres wniosku w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek - Piła.

Pismem z 7 września 2022 r. znak: BD.RZŚ.4360.37.2022.SG Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy przesłał wezwanie do uzupełnienia *raportu*, które zostało przesłane do inwestora pismem z 19 września 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.51.

Pismem z 7 października 2022 r. wnioskodawca przedłożył uzupełnienie *raportu* będące odpowiedzią na wezwanie *Regionalnego Dyrektora* z 9 sierpnia 2022 r. oraz wezwanie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z 7 września 2022 r. Natomiast pismem z 17 października 2022 r. wnioskodawca wyjaśnił, że wszystkie pikietáže obiektów (obiekty pełniące funkcje przejść dla zwierząt, przepusty oraz obiekty drogowe) wskazane w *raporcie* i w jego uzupełnieniach podane zostały w przybliżeniu +/- 20 m i zostaną doprecyzowane na kolejnych etapach prac projektowych.

W związku z kolejną zmianą zakresu wniosku oraz złożonymi uzupełnieniami *raportu* *Regionalny Dyrektor* przesłał uzupełnienie *raportu* z 20 lipca, 28 lipca 2022 r. i 7 października 2022 r.:

- pismem z 17 października 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.52 do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z prośbą o ponowną opinię dotyczącą planowanego przedsięwzięcia,
- pismem z 17 października 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.54 do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z prośbą o ponowne wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, oraz
- pismem z 17 października 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.53 do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z prośbą o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia.

Pismem z 20 października 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.55 *Regionalny Dyrektor* dostał do ww. organów wyjaśnienie wnioskodawcy z 17 października 2022 r.

Pismem z 9 listopada 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w postanowieniu z 28 lutego 2022 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS.MM. Pismem z 10 listopada 2022 r. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki

Inspektor Sanitarny podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w opinii z 27 lipca 2022 r. znak: DN-NS.9011.641.2021. Postanowieniem z 24 listopada 2022 r. znak: BD.RZŚ.4360.37.2022 Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy uzgodnił warunki realizacji przedsięwzięcia wskazując równocześnie szereg warunków koniecznych do uwzględnienia w decyzji. W postanowieniu stwierdził również potrzebę przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Po zgromadzeniu całości materiału dowodowego, w celu zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, w dniach od 9 listopada 2022 r. do 12 grudnia 2022 r. łącznie podano do publicznej wiadomości informacje: o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o organie właściwym do wydania opinii w przedmiotowej sprawie i organie właściwym do uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, o organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków, jak i do wydania niniejszej decyzji oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków w przedmiotowej sprawie, w terminie 30 dni, tj. od 10 listopada 2022 r. do 9 grudnia 2022 r. łącznie. Obwieszczenie dotyczące udziału społeczeństwa w niniejszym postępowaniu zostało wywieszenie na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach: Szczecinek, Okonek, Jastrowie, Tarnówka, Szydłowo, w mieście Piła i w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Pismem z 25 listopada 2022 r. oraz pismem z 6 grudnia 2022 r. Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot wystąpiło o udostępnienie wersji elektronicznej dokumentacji, tj. aktualnego *raportu* i jego uzupełnień, powołując się na art. 15zzzzzn pkt. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.). Pismem z 7 grudnia 2022 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.60 *Regionalny Dyrektor* udzielił odpowiedzi udostępniając Stowarzyszeniu link do dokumentacji.

W ramach postępowania związanego z udziałem społeczeństwa do siedziby *Regionalnego Dyrektora* wpłynęły uwagi i wnioski z 9 grudnia 2022 r. złożone przez Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Do przedstawionych uwag i wniosków odniesiono się w dalszej części uzasadnienia.

Pismem z 5 stycznia 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.62 *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Urzędu Gminy w Szczecinku, Urzędu Gminy w Tarnówce i Urzędu Gminy w Szydłowie o zwrot obwieszczenia dotyczącego udziału społeczeństwa wraz z podaniem terminu jego wywieszenia. Natomiast pismem z 5 stycznia 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.63 wystąpił do Urzędu Miejskiego w Okonku o wyjaśnienie, w jakich terminach zostało wywieszone obwieszczenie dotyczące udziału społeczeństwa w sprawie. Urząd Miejski w Okonku udzielił odpowiedzi pismem z 12 stycznia 2023 r.

W związku z błędnie wywieszonym obwieszczeniem w jednej z gmin, w celu prawidłowego zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, w dniach od 23 stycznia 2023 r. do 23 lutego 2023 r. łącznie ponownie podano do publicznej wiadomości informacje: o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o organie właściwym do wydania opinii w przedmiotowej sprawie i organie właściwym do uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, o organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków, jak i do wydania niniejszej decyzji oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków w przedmiotowej sprawie, w terminie 30 dni, tj. od 24 stycznia 2023 r. do 22 lutego 2023 r. łącznie. Obwieszczenie dotyczące udziału społeczeństwa w niniejszym postępowaniu zostało wywieszenie na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej

Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach: Szczecinek, Okonek, Jastrowie, Tarnówka, Szydłowo, w mieście Piła i w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. W ramach tego udziału społeczeństwa nie wpłynęły do siedziby *Regionalnego Dyrektora* nowe uwagi i wnioski.

Pismem z 6 lutego 2023 r. znak: OŚ.6220.2.2022.III, uzupełnionym pismem z 14 lutego 2023 r. Wójt Gminy Szydłowo, reprezentujący Gminę Szydłowo, tj. stronę postępowania zwrócił się o udostępnienie akt sprawy, w tym *raportu*. Pismem z 20 lutego 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.66 *Regionalny Dyrektor* udzielił odpowiedzi, udostępniając gminie link do dokumentacji.

Pismem z 14 lutego 2023 r. Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, wystąpiło o przesłanie wersji elektronicznej dokumentacji. Pismem z 20 lutego 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.67 *Regionalny Dyrektor* udzielił odpowiedzi udostępniając Pracowni link do dokumentacji.

Po zebraniu całości materiału dowodowego, na podstawie art. 10 § 1 *k.p.a.* zawiadomieniem z 9 lutego 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.65 *Regionalny Dyrektor* poinformował strony postępowania o możliwości zapoznania się i wypowiedzenia co do zabranych dowodów i materiałów w sprawie przed wydaniem decyzji, wyznaczając termin 7 dni.

Pismem z 27 lutego 2023 r. (wpływ do organu 9 marca 2023 r.) Gmina Szydłowo złożyła uwagi w postępowaniu dotyczące wariantu przebiegu drogi przez gminę. Na uwagi gminy organ odpowiedział pismem z 25 sierpnia 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.84.

W związku z opublikowaniem i wejściem w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335) i koniecznością odniesienia się do zaktualizowanych danych dotyczących jednolitych części wód, na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 4) *ustawy ooś*, w związku z art. 397 ust. 3 pkt. 1 lit. b *ustawy Prawo wodne*, pismem z 21 marca 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.70 *Regionalny Dyrektor* zwrócił się ponownie do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wód Polskich w Bydgoszczy o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła. W odpowiedzi, pismem z 24 marca 2023 r. znak: BD.RZŚ.4360.37.2022.SG Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wód Polskich w Bydgoszczy zwrócił się z prośbą o wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia *raportu*, określając jednocześnie zakres wezwania. Uwzględniając zakres wezwania określony przez organ Wód Polskich oraz uwagi złożone w ramach udziału społeczeństwa oraz uwagi przedłożone przez strony postępowania, pismem z 28 marca 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.71 *Regionalny Dyrektor* wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia *raportu* w zakresie wskazanym przez organ Wód Polskich oraz odniesienie się do uwag społeczeństwa oraz stron postępowania. Uzupełnienie *raportu* wpłynęło 19 maja 2023 r.

W związku ze złożonym uzupełnieniem *raportu Regionalny Dyrektor*:

- pismem z 24 maja 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.73 wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z prośbą o ponowną opinię dotyczącą planowanego przedsięwzięcia,
 - pismem z 24 maja 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.74 wystąpił do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z prośbą o ponowne wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia, oraz
 - pismem z 24 maja 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.75 wystąpił do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy z prośbą o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia,
- załączając przedłożone przez wnioskodawcę uzupełnienie raportu z 18 maja 2023 r.

Postanowieniem z 7 czerwca 2023 r. znak: BD.RZŚ.4900.31.2023.SG Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy uzgodnił warunki

realizacji przedsięwzięcia określając jednocześnie warunki konieczne do uwzględnienia w decyzji. W postanowieniu stwierdził również potrzebę przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przed wydaniem decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Pismem z 12 czerwca 2023 r. znak: DN-NS.9011.641.2021 Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wyraził opinię, w której pozytywnie zaopiniował warunki realizacji przedsięwzięcia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych i jednocześnie określił warunki konieczne do uwzględnienia w decyzji.

Pismem z 14 czerwca 2023 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS.MM Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, potrzymał swoje stanowisko wyrażone w postanowieniu z 28 lutego 2022 r. znak: WONS-OŚ.4221.19.2021.KS.MM.

W związku z nowymi materiałami w sprawie, w celu zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, w dniach od 29 maja 2023 r. do 29 czerwca 2023 r. włącznie podano do publicznej wiadomości informacje: o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o organie właściwym do wydania opinii w przedmiotowej sprawie i organie właściwym do uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, o organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków, jak i do wydania niniejszej decyzji oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków w przedmiotowej sprawie, w terminie 30 dni, tj. od 30 maja 2023 r. do 28 czerwca 2023 r. włącznie. Obwieszczenie dotyczące udziału społeczeństwa w niniejszym postępowaniu zostało wywieszenie na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach: Szczecinek, Okonek, Jastrowie, Tarnówka, Szydłowo, w mieście Piła i w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie.

W ramach postępowania związanego z udziałem społeczeństwa do siedziby *Regionalnego Dyrektora* wpłynęły uwagi i wnioski z 28 czerwca 2023 r. złożone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dorzecza Gwdy. Do przedstawionych uwag i wniosków odniesiono się w dalszej części uzasadnienia.

Po zebraniu całości materiału dowodowego, na podstawie art. 10 § 1 *k.p.a.* zawiadomieniem z 26 lipca 2023 r. znak: WOO-II.420.8.2021.JC.81 *Regionalny Dyrektor* poinformował strony postępowania o możliwości zapoznania się i wypowiedzenia co do zabranych dowodów i materiałów w sprawie przed wydaniem decyzji, wyznaczając termin 5 dni. We wskazanym w obwieszczeniu terminie nie wpłynęły uwagi i wnioski stron postępowania.

Zgodnie z art. 80 ust. 2 *ustawy o oś* decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje się po stwierdzeniu zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydawanej m.in. dla drogi publicznej. Zgodnie z art. 1 *ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1376 z późn. zm.) drogą publiczną jest droga zaliczona na podstawie tej ustawy do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub w innych przepisach szczególnych. Zgodnie natomiast z definicją wskazaną w art. 4 pkt 2 *ww. ustawy* droga, to budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiącą całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym. Pas drogowy, zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 1 *ww. ustawy*, to wydzielony liniami rozgraniczającymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym jest lub będzie usytuowana droga. Przedmiotem niniejszego postępowania jest budowa drogi ekspresowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Uwzględniając powyższe oraz przedmiot postępowania należy stwierdzić, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest dla drogi publicznej. Oznacza to, że *Regionalny Dyrektor* nie bada zgodności lokalizacji

przedmiotowego przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to także wszelkiej infrastruktury towarzyszącej oraz infrastruktury koniecznej do przebudowy (usunięcie kolizji) stanowiącej przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko realizowanej w liniach rozgraniczających (pasie drogowym) drogi ekspresowej. Zgodnie z treścią *raportu* w ramach planowanego przedsięwzięcia dojdzie do kolizji przedmiotowej drogi z napowietrzną linią elektroenergetyczną oraz z sieciami gazowymi wysokiego ciśnienia. Mając na uwadze, że nie zawsze konieczna przebudowa kolizji z planowaną drogą mieści się w liniach rozgraniczających drogę, *Regionalny Dyrektor* zbadał, czy na tych obszarach obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W km 0+710 drogi konieczna będzie przebudowa linii o napięciu 110 kV. Na obszarze tym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zatwierdzony uchwałą Nr VIII/53/2007 Rady Gminy Szczecinek z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczecinek (Dz. U. Woj. Zach. z 2019 r. poz. 4118 ze zm.) zmieniony uchwałą Nr XI/120/2015 Rady Gminy Szczecinek z dnia 30 czerwca 2015 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szczecinek (Dz. U. Woj. Zach. z 2015 r. poz. 3000). Zakres prac przewiduje demontaż linii na długości 136 m oraz demontaż 1 słupa oraz montaż 2 słupów mocnych i podwieszenie przewodu na długości 130 m. Nowy przebieg linii w większości zlokalizowany zostanie w liniach rozgraniczających inwestycję. Nowe słupy posadowione zostaną w osi istniejącej linii. Jednak część przebudowywanej linii wykracza poza linie rozgraniczające inwestycję (planowany pas drogowy). Ta część położona jest na terenie oznaczonym w ww. miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny produkcji rolnej, na których dopuszcza się realizację sieci infrastruktury technicznej. W związku z tym *Regionalny Dyrektor* stwierdził zgodność lokalizacji przebudowywanej linii z ustaleniami ww. planów.

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie dwujezdniowej drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła, według wariantu W3 o długości 59,31 km. Projektowany odcinek drogi ekspresowej S11 położony jest w województwie wielkopolskim (56,15 km), w powiecie złotowskim, w gminach: Okonek, Jastrowie, Tarnówka i Krajenka, w powiecie pilskim, w gminach: Szydłowo i Piła oraz w województwie zachodniopomorskim (3,16 km), w powiecie szczecineckim, w gminie Szczecinek. W ramach przedsięwzięcia planuje się budowę dwóch węzłów drogowych: Podgaje i Jastrowie. Dla węzłów, w wybranym wariantcie, zaproponowano dwa sposoby ich realizacji różniące się lokalizacją łącznic. W ramach inwestycji planuje się również m. in.: budowę obiektów inżynierskich - wiaduktów, mostów, przepustów pełniących jednocześnie funkcję przejść dla zwierząt oraz nie pełniących takiej funkcji; budowę systemu odwodnienia jezdni; budowę urządzeń ochrony środowiska; usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną w tym siecią elektroenergetyczną, siecią gazową; budowę Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP), budowę obszaru utrzymania drogi (OUD); wycinkę drzew i krzewów, wykonanie wyburzeń.

Na etapie Studium Korytarzowego (SK) rozpatrywano 2 warianty przebiegu korytarza drogi ekspresowej S11 Szczecinek – Piła. W przedłożonym *raporcie* wnioskodawca przedstawił 3 warianty, w tym 2 warianty analizowane na etapie SK oraz wariant wynikowy uwzględniający preferencje społeczne, uwarunkowania środowiskowe, komunikacyjne oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Ostatecznie, w *raporcie* przeanalizowano trzy warianty przedsięwzięcia: wariant W1, wariant W2 i proponowany przez wnioskodawcę do realizacji wariant W3.

Każdy wariant drogi ekspresowej ma inną długość: wariant W1 - 54,31 km, wariant W2 – 60,24 km, a wariant W3 – 59,31 km. W każdym z wariantów początek trasy łączy się z realizowaną obwodnicą miasta Szczecinek, a koniec z planowanym węzłem „Piła Północ”.

W wariantcie W1 droga ekspresowa przebiega po zachodniej stronie miejscowości Lotyń, a następnie po zachodniej stronie miejscowości Okonek. W wariantcie tym przewidziano węzeł drogowy „Okonek” łączący istniejącą drogę powiatową nr 1010P z planowaną drogą ekspresową S11. Następnie droga poprowadzona jest po wschodniej części Borucina i zachodniej stronie miejscowości Jastrowie. Węzeł drogowy „Jastrowie Północ” łączyć będzie

istniejącą drogę powiatową nr 1013P z drogą ekspresową. Kolejny węzeł drogowy „Jastrowie Południe” umożliwi połączenie komunikacyjne z drogą krajową nr 22 łączącą Jastrowie i Szewcęcę. Następnie droga zostanie poprowadzona po zachodniej stronie miejscowości Płytnica, zachodniej stronie Krępska i zachodniej stronie Dobrzyca. W wariantcie W1 projektuje się również łącznik w ciągu drogi krajowej nr 22, pozwalający na obejście miejscowości Jastrowie po stronie zachodniej z ominięciem zabudowy mieszkalnej. Ten odcinek drogi łączy się z projektowaną drogą ekspresową S11 na węźle Jastrowie Północ. Całkowita długość łącznika to 9,34 km.

W wariantcie W2 droga przebiega po wschodniej stronie miejscowości Lotyń, a następnie po wschodniej stronie miejscowości Okonek. Węzeł drogowy „Podgaje” łączyć będzie istniejącą drogę krajową nr 11 i nr 22 oraz drogę powiatową nr 1012P z drogą ekspresową. Następnie droga poprowadzona została po zachodniej stronie miejscowości Jastrowie. Kolejny węzeł drogowy „Jastrowie” umożliwi połączenie komunikacyjne z drogą krajową nr 22 łączącą Jastrowie i Szewcęcę. Obejście miejscowości Płytnicy i Krępska zaplanowano po wschodniej stronie. W dalszej części droga przebiega po wschodniej stronie miejscowości Dobrzyca.

Preferowany wariant W3, podobnie jak wariant W2, w początkowej części przebiega po wschodniej stronie miejscowości Lotyń, wschodniej części miejscowości Okonek, po zachodniej stronie miejscowości Jastrowie, a węzeł drogowy „Podgaje” będzie łączył istniejącą drogę krajową nr 11 i nr 22 oraz drogę powiatową nr 1012P z drogą ekspresową. Węzeł drogowy „Jastrowie” umożliwi połączenie komunikacyjne z drogą krajową nr 22 łączącą Jastrowie i Szewcęcę – tak samo jak w wariantach W1 i W2. Obejście miejscowości Płytnica, Krępsko i Dobrzyca nastąpi jak w wariantcie W1, po zachodniej stronie miejscowości.

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykonano analizę wariantową wg metody AHP. Wyodrębniono kryteria dla których określono istotność. Według kryteriów zostały porównane warianty na zasadzie każdy z każdym (W1 z W2, W1 z W3 i W2 z W3). Z przedstawionej analizy wynika, iż wszystkie warianty będą równoważne w stosunku do kryteriów takich jak: oddziaływanie na powietrze, oddziaływanie na ludzi, wpływ na ilość generowanych odpadów czy wpływ na obszary Natura 2000. W przypadku kryteriów takich jak: oddziaływanie akustyczne, oddziaływanie na wody powierzchniowe, oddziaływanie na zabytki i stanowiska archeologiczne wpływ na krajobraz i obszary chronione najmniej korzystny okazał się wariant W2. W odniesieniu do oddziaływania inwestycji na faunę i florę najmniej korzystny był wariant W1. Natomiast wariant W3 okazał się najmniej korzystny pod względem oddziaływania na wody podziemne i oddziaływania na gleby. Jednocześnie wariant W3 okazał się najlepszy pod względem oddziaływania na faunę i florę oraz pod względem oddziaływania na zabytki i stanowiska archeologiczne. W raporcie wskazano, iż z przeprowadzonych analiz, uwzględniających wpływ na różne komponenty środowiska, wynika, iż najkorzystniejszym wariantem przeprowadzenia omawianej inwestycji jest wariant W3 (w 36,6%). Najmniej korzystnym jest wariant W2 (w 27,7%). Kluczowymi czynnikami były emisja hałasu i wpływ na przyrodę.

Biorąc pod uwagę przeprowadzone analizy oraz fakt, że w wyniku oceny oddziaływania na środowisko nie stwierdzono braku możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę, czyli zaistnienia przesłanki z art. 81 ust. 1 ustawy ooś, Regionalny Dyrektor przychylił się do wniosku i wskazał realizację przedsięwzięcia w wariantcie W3.

Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia wiązać się będzie ze zmianą wielkości emisji hałasu i zmianą warunków akustycznych na terenach położonych wzdłuż drogi. Przedmiotowa inwestycja położona jest w sąsiedztwie terenów o różnej funkcji zagospodarowania. Zgodnie z art. 113 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.), dalej *poś*, w analizie akustycznej uwzględniono tereny faktycznie zagospodarowane. Rodzaje terenów, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), wyznaczono w oparciu o miejscowe plany

zagospodarowania przestrzennego oraz faktyczne zagospodarowanie terenów, wyrażone w stanowiskach burmistrzów, wójtów gmin i miast leżących w otoczeniu przedsięwzięcia. Ustalenie rodzajów terenów *Regionalny Dyrektor* zweryfikował i uznał za udowodnione. W otoczeniu planowanej inwestycji przeważają tereny niezabudowane, a wśród nielicznych terenów zabudowanych przeważają tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej oraz tereny mieszkaniowo-usługowe zlokalizowane m.in. w miejscowościach: Turowo, Babi Bór, Lotyń, Glinki Mokre, Karolino, Okonek, Zamłynie, Chwalimie, Podgaje, Jastrowie, Krępsko i Dobrzyca. Występują również tereny rekreacyjno – wypoczynkowe, do których zaliczają się m.in. ogródki działkowe.

W związku z realizacją przedsięwzięcia zostanie zburzonych 7 budynków będących w kolizji z przebiegiem trasy na początkowym odcinku drogi, tj. w km 0+300 – 1+200. Wyburzenia dotyczą 4 budynków o funkcji mieszkalnej i 3 budynków o innej funkcji. Wyburzenia dotyczą obiektów stanowiących dwa siedliska. W każdym z przypadków teren zaliczałby się do wymagającego ochrony przed hałasem. Z uwagi jednak na wyburzenie budynków o funkcji mieszkalnej teren ten traci status terenu wymagającego ochrony przed hałasem.

Faza realizacji przedsięwzięcia związana będzie z czasową emisją hałasu oraz oddziaływaniem wibroakustycznym podczas okresowego użytkowania maszyn i urządzeń niezbędnych przy pracach budowlanych. Z uwagi na lokalizację inwestycji również w obszarze zurbanizowanym, w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania akustycznego nałożono warunek, aby prace wykonawcze związane z realizacją przedsięwzięcia oraz ruch pojazdów budowy dostarczających surowiec i materiały do budowy, w rejonie terenów wymagających ochrony przed hałasem ograniczyć wyłącznie do pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godziny 6:00 do godziny 22:00. Dopuszczono kontynuowanie prac w porze nocy w przypadku, jeżeli technologia wymaga nieprzerwanej pracy i pod warunkiem dotrzymania akustycznych standardów jakości środowiska. Znaczącą uciążliwość stanowią mogą zaplecza techniczne wraz z parkingiem ciężkich maszyn budowlanych. W związku z tym, zaplecza techniczne robót wraz z miejscem parkowania ciężkich maszyn budowlanych należy lokalizować w odległości co najmniej 100 m od terenów wymagających ochrony przed hałasem. W takiej odległości zaplecze techniczne robót nie będzie już stanowić znaczącej uciążliwości akustycznej dla środowiska.

Podstawą oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko akustyczne są m.in. parametry ruchu w tym natężenie i struktura ruchu. Dla drogi objętej opracowaniem prognozę natężenia ruchu przyjęto dla roku 2026 - planowany rok oddania drogi do użytkowania oraz dla roku 2036 - 10 lat po oddaniu inwestycji do użytkowania.

Podstawowymi danymi do oceny oddziaływania przedsięwzięcia drogowego na środowisko akustyczne są prognozy ruchu. Na potrzeby przygotowywania prognoz ruchu dla przedmiotowego odcinka drogi ekspresowej wykorzystano dane z Generalnego Pomiaru Ruchu GPR 2015 na drogach krajowych oraz wojewódzkich znajdujących się w pobliżu analizowanego odcinka. Dane zostały wykorzystane przy kalibracji modelu oraz do określenia struktury rodzajowej ruchu. Prognozy ruchu zostały wykonane metodą modelowania sieciowego z wykorzystaniem oprogramowania EMME 4.2.2. Przy prognozowaniu ruchu uwzględniono: model sieci drogowej, model popytu – macierze podróży z/do rejonów komunikacyjnych, model rozkładu ruchu na sieć. Szczegółowe dane dotyczące prognozy ruchu przedstawiono w opracowaniu *Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe Droga ekspresowa S11 na odcinku Szczecinek – Piła. Analiza i prognoza ruch (AECOM 08.08.2019r.)*, dołączonym do uzupełnienia raportu.

Zgodnie z tym opracowaniem model sieci drogowej zawiera zakodowane wszystkie drogi krajowe i wojewódzkie w Polsce oraz niektóre drogi lokalne niezbędne do wykonania prognozy ruchu (powiązanie dróg ekspresowych z drogami powiatowymi). W sieci wyróżniono 9 klas odcinków, podzielonych dodatkowo w zależności od zagospodarowania obszaru, przez które one przechodzą oraz od przekroju poprzecznego. W modelu popytu uwzględniono 1530 rejonów komunikacyjnych. W tym 1409 to rejonów wewnętrznych, 95 rejonów zewnętrznych - granice państwa, 11 portów morskich, 15 portów lotniczych. Przy podziale uwzględniono następujące

elementy: gęstość sieci istniejących dróg krajowych i wojewódzkich; gęstość istniejącej sieci kolejowej; układ planowanych autostrad i dróg ekspresowych; granice administracyjne; podstawowe ciek wodne; charakter obszaru (miejski, wiejski, miejsko-wiejski); gęstość zaludnienia; zagospodarowanie. Model rozkładu ruchu na sieć w latach prognostycznych opracowano bazując na prognozach wzrostu PKB podanych przez GDDKiA. Przyjęte wskaźniki wzrostu PKB obrazują regionalne różnice w rozwoju gospodarczym i uwzględniają wpływ dodatkowych funduszy unijnych dla regionów słabo rozwiniętych gospodarczo. Dla określenia wskaźników wzrostów ruchu korzystano z wskaźników elastyczność różnych dla poszczególnych kategorii pojazdów.

W celu określenia udziału ruchu nocnego i dziennego dla analizowanego odcinka drogi ekspresowej S11 wykorzystano dane za rok 2016 z punktu pomiarów stałych na drodze krajowej nr 11 (stacja numer 30082) zlokalizowanego na odcinku Rogoźno – Piła. Na podstawie powyższych danych stwierdzono, że ruch nocny dla samochodów lekkich stanowił 9,97 % ruchu dobowego, natomiast ruch nocny dla samochodów ciężkich stanowił 19,22% ruchu dobowego.

W związku ze specyfiką wyników Generalnego Pomiaru Ruchu, które stanowią łączne uśrednione wyniki dobowego natężenia ruchu w przekrojach pomiarowych, z uwzględnieniem wahań związanych z porą dnia (pomiarzy dzienne, pomiarzy nocne oraz całodobowe) oraz porą roku (pomiarzy w różnych miesiącach), w modelu nie zakładano wahań ruchu. Szczegółowe dane dotyczące prognozy ruchu przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6

Rok	PORA DNIA				PORA NOCY			
	PL	PC	% PC	Suma	PL	PC	% PC	Suma
Początek trasy - Podgaje								
2026	8113	1525	15,8%	9638	899	363	28,8%	1262
2036	10365	1766	14,6%	12131	1148	421	26,8%	1569
Podgaje – Jastrowie (S11)								
2026	8011	1779	18,2%	9790	887	423	32,3%	1310
2036	9893	2029	17,0%	11922	1095	483	30,6%	1578
Jastrowie – Piła (S11)								
2026	8524	1481	14,8%	10005	943	352	27,2%	1295
2036	10742	1752	14,0%	12494	1189	417	26,0%	1606

gdzie: PL – pojazdy lekkie, PC – pojazdy ciężkie.

Budowa drogi ekspresowej S11 wymaga przebudowy dróg poprzecznych: obecnej drogi krajowej nr 11, drogi krajowej nr 22, dróg powiatowych i gminnych. Drogi na odcinkach przebudowy stanowią integralną część przedsięwzięcia, a zatem uwzględniono je w analizach akustycznych. Hałas z drogi ekspresowej S11 oraz hałas z dróg poprzecznych (z uwagi na ten sam charakter źródła) będą się dodawać. Szczegółowe dane dotyczące natężenia ruchu na drodze krajowej nr 22 i nr 11 mającej wspólny przebieg przedstawiono w tabeli 7. W przypadku pozostałych dróg niższych kategorii (powiatowych i gminnych) ruchu jest nieistotny, co wynika z faktu, że są one zlokalizowane poza aglomeracją miejską.

Tabela 7

Rok	PORA DNIA				PORA NOCY			
	PL	PC	% PC	Suma	PL	PC	% PC	Suma
Droga krajowa nr 22 i nr 11 (wspólny przebieg) – odcinek 1								
2026	3542	902	20,3%	4444	363	193	34,7%	556
2036	4366	1056	19,5%	5422	442	236	34,8%	678
Droga krajowa nr 22 i nr 11 (wspólny przebieg) – odcinek 2								
2026	3371	985	22,6%	4356	355	189	34,7%	544

Rok	PORA DNIA				PORA NOCY			
	PL	PC	% PC	Suma	PL	PC	% PC	Suma
2036	4038	1118	21,7%	5156	420	224	34,8%	644

Dla ww. danych została przeprowadzona analiza akustyczna, uwzględniająca także dopuszczalną prędkość pojazdów: 120 km/h dla pojazdów lekkich i 80 km/h dla pojazdów ciężkich (na węzłach oraz drogach dojazdowych przyjęto prędkość zgodnie z kategorią ruchu), nawierzchnię drogi (asfalt bez właściwości tłumiących dźwięk), układ geometryczny drogi (droga dwujezdniowa, dwupasowa), zakładaną niweletę oraz inne istotne dla propagacji fali akustycznej czynniki, w tym dane dotyczące pokrycia terenu, warunki meteorologiczne. Analiza została wykonana w oparciu o model matematyczny, który scharakteryzowano w *raporcie*. Wyniki analiz przedstawiono w postaci obliczeń poziomu hałasu w przekrojach usytuowanych na terenach wymagających ochrony przed hałasem oraz na fasadach budynków, na wysokości światła okna każdej elewacji. Punkty zlokalizowano zgodnie z kryteriami, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. Nr 140, poz. 824 z późn. zm.). Dodatkowo, obliczenia wykonano w siatce punktów zlokalizowanych na wysokości 4 m. Na podstawie tych wyników wyznaczono przebiegi izolinii poziomu hałasu odpowiadające dopuszczalnym poziomom hałasu dla terenów występujących w sąsiedztwie przedsięwzięcia, tj. 61 dB i 65 dB dla pory dnia i 56 dB dla pory nocy. Izolinie te wyznaczają jednocześnie zasięg ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego przedmiotowego przedsięwzięcia. Analizy akustyczne przeprowadzono w dwóch okresach prognozy - dla 2026 r. i 2036 r.

Wyniki przeprowadzonych analiz wykazały, że na terenach wymagających ochrony przed hałasem, zlokalizowanych wzdłuż planowanej drogi ekspresowej S11 wystąpią przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Przekroczenia wystąpią na najbliższych terenach wymagających ochrony przed hałasem, a największe wyniosą 2,8 dB w porze dnia i 6,1 dB w porze nocy.

W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami dopuszczalnego poziomu hałasu wnioskodawca przeanalizował w *raporcie* możliwości zastosowania rozwiązań przeciwhałasowych. Z uwagi na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu pochodzące z drogi ekspresowej S11 jako jedyne rozwiązanie przeciwhałasowe, wskazał ekrany akustyczne, określając ich parametry oraz lokalizację. Ponowne obliczenia poziomów hałasu po zastosowaniu ww. rozwiązań wykazały, że przy wskazanych parametrach i lokalizacji ekranów, rozwiązania te będą skuteczne i zapewnią zachowanie akustycznych standardów jakości środowiska.

Biorąc powyższe pod uwagę *Regionalny Dyrektor* określił parametry i lokalizację ekranów, których zastosowanie zapewni zachowanie akustycznych standardów jakości środowiska, na terenach występujących wzdłuż przedsięwzięcia. Dodatkowo, określił także rodzaj zastosowanych ekranów akustycznych oraz ich wskaźniki izolacyjności i pochłaniałości a także lokalizację względem drogi. W przypadku ekranów akustycznych, ważne jest, aby w trakcie ich montażu nie pozostawić szczelin na łączeniu poszczególnych modułów, łączeniu ekranu z podłożem oraz modułów z konstrukcją stalową. Jakakolwiek szczelina, przezroczysta dla fali akustycznej, zdegraduje jego skuteczność, a zatem zobligowano wnioskodawcę do zapewnienia szczelności w konstrukcji ekranów akustycznych. W warunkach niniejszej decyzji określono minimalne parametry ekranów akustycznych tj. wysokość, długość oraz izolacyjność akustyczną.

Mając na uwadze niepewność metody obliczeniowej oraz dobowe fluktuacje natężenia ruchu w stosunku do SDR przyjętego w analizach akustycznych określono warunek, aby fundamenty pod ekrany zaprojektować i wykonać w taki sposób, aby w przyszłości ekrany te można było podwyższyć o co najmniej 25 % projektowanej wysokości. Z uwagi na to, że skuteczność ekranów uzależniona jest także od ich długości, określono warunek pozostawienia

rezerwy terenu pod ewentualne wydłużenie ekranu akustycznego E1 na odcinku od km 1+198 (koniec ekranu) do km 1+250.

Przeanalizowano również oddziaływanie skumulowane hałasu, z uwagi na to, że droga ekspresowa przecina drogi krajowe, drogi powiatowe, drogi gminne, linię kolejową, a na innym odcinku biegnie równolegle do istniejącej drogi krajowej nr 11 i nr 22. W przypadku dróg poprzecznych (krajowych) przecinanych przez drogę ekspresową S11, analizy akustyczne wykonano w ramach oddziaływania przedsięwzięcia, bowiem drogi te w ramach przedsięwzięcia zostaną przebudowane lub będą częścią węzłów drogowych. W miejscach przecięcia drogi ekspresowej S11 z drogami krajowymi oraz linią kolejową brak jest terenów wymagających ochrony przed hałasem. Droga ekspresowa w rejonie km 24+000 do km 25+000 przebiegać będzie równolegle do istniejącej drogi krajowej nr 11 i nr 22. Na tym odcinku znajduje się teren zabudowy zagrodowej. Obliczenia skumulowanego oddziaływania akustycznego analizowanych źródeł wykazały, że na terenie zabudowy zagrodowej nie dojdzie do przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu, którego źródłem będzie projektowana droga ekspresowa S11 oraz drogi krajowe nr 11 i nr 22.

Celem dokonania porównania ustaleń zawartych w *raporcie*, w szczególności ustaleń dotyczących przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz planowanych działań zapobiegawczych z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia wskazano na konieczność przeprowadzenia analizy porealizacyjnej w zakresie oddziaływania akustycznego, a także odniesienia otrzymanych wyników do akustycznych standardów jakości środowiska. Pomiary hałasu należy wykonać w minimum 11 przekrojach pomiarowych, w szczególności na terenach, dla ochrony których zlokalizowane zostaną ekrany akustyczne, oraz w punktach, zlokalizowanych na terenach, na których prognozowany poziom hałasu jest bliski dopuszczalnemu.

Pomiary hałasu we wskazanych przez organ punktach potwierdzą prawidłowość przyjętych parametrów ruchu, dokładność oceny środowiskowej, skuteczność zastosowanych zabezpieczeń przeciwhałasowych oraz zweryfikują przyjęty model obliczeniowy. Pomiary należy wykonać zgodnie z obowiązującą metodyką wskazaną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem, lub inną obowiązującą w czasie wykonywania pomiarów.

Realizacja i eksploatacja przedsięwzięcia może wiązać się z oddziaływaniem wibroakustycznym. Na etapie budowy będzie ono związane przede wszystkim z pracą ciężkiego sprzętu budowlanego. Należy dodać, że przepisy ochrony środowiska nie precyzują norm dotyczących wibracji oraz drgań. Stąd w niniejszym postępowaniu oddziaływanie w tym zakresie można rozpatrywać jedynie w kategorii wpływu na dobra materialne. Zgodnie z przepisem art. 326 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065 z późn. zm.) poziom hałasu oraz drgań przenikających do pomieszczeń w budynkach mieszkalnych, budynkach zamieszkania zbiorowego i budynkach użyteczności publicznej, z wyłączeniem budynków, dla których jest konieczne spełnienie szczególnych wymagań ochrony przed hałasem, nie może przekraczać wartości dopuszczalnych, określonych w Polskich Normach dotyczących ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach oraz oceny wpływu drgań na ludzi w budynkach. Zgodnie z treścią *raportu*, planowane przedsięwzięcie drogowe będzie charakteryzować się nawierzchnią przystosowaną do przenoszenia ruchu ciężkiego, które jest odpowiedzialne za wzbudzanie drgań, a równość nawierzchni wpłynie pozytywnie na komfort jazdy oraz zmniejszenie drgań w porównaniu do stanu istniejącego.

Wskutek realizacji przedsięwzięcia trwałemu zajęciu i przekształceniu ulegną grunty o powierzchni około 795,28 ha. Obecnie, w liniach rozgraniczających przedsięwzięcia 60,93 % tej powierzchni stanowią lasy, 38,97 % tereny rolne, a 0,10 % tereny luźno zurbanizowane.

Spośród analizowanych wariantów, wariant wybrany do realizacji zajmuje największą powierzchnię gleb klas bonitacyjnych objętych ochroną. Od północy, aż do km 35+000 planowana droga ekspresowa poprowadzona zostanie po wysoczyźnie Pojezierza Drawskiego i Pojezierza Szczecineckiego o rzędnych oscylujących pomiędzy 140 m a 165 m n.p.m., natomiast dalej na południe droga wkracza na Równinę Wałecką i Dolinę Gwdy, w obrębie których rzędne terenu spadają do 70-80 m n.p.m. Jak wynika z *raportu*, teren przedsięwzięcia jest urozmaicony morfologicznie, natomiast szacunkowy bilans mas ziemnych wskazuje, że objętość wykopów będzie większa aniżeli objętość nasypów. Jednocześnie, przedsięwzięcie nie przebiega przez obszary czynnych zjawisk czy procesów geodynamicznych. Potencjalnie jednak miejsca takie mogą wystąpić ze względu na konstrukcję drogi w obrębie dolin rzek, lokalnych obniżzeń terenu czy skarp wykopu i nasypu o wysokości powyżej 6 m. Z tego względu, szczegóły dotyczące niwelety drogi oraz analiz ryzyka zaistnienia w przebiegu drogi zjawisk geodynamicznych, a także odpowiednich rozwiązań należy przedstawić na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 *ustawy ooś*.

W *raporcie* przedstawiono rozpoznanie hydrogeologiczne oparte na podstawie Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski w skali 1:50000 oraz Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000 arkusz Okonek, Jastrowie, Krajenka, a także na podstawie otworów wiertniczych, o łącznym metrażu 555,0 m, wykonanych m.in. na potrzeby *Dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne w związku z zamierzonym wykonywaniem przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na wody podziemne, w tym powodować ich zanieczyszczenie dla drogi ekspresowej S11 na odcinku Piła - Szczecinek*, zwanej dalej dokumentacją hydrogeologiczną, sporządzonej w styczniu 2020 r. i zatwierdzonej decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego z 2 czerwca 2020 r. znak DSR-I.7431.25.2020.

Budowa geologiczna różni się na wysoczyźnie oraz w dolinie, a także w ich obrębie. Na podstawie przeprowadzonego rozpoznania geologicznego ustalono, że wzdłuż planowanej drogi podłoże tworzą osady zlodowacenia bałtyckiego reprezentowane przez fluwioglacjalne piaski i żwiry o miąższości od kilku do nawet 50 m, gliny morenowe o miąższości od kilku do 40 m oraz osady sandrowe doliny Gwdy wykształcone w postaci piasków i żwirów o miąższości od 10 m do 20 m. W obrębie wysoczyzny w podłożu planowanej drogi występują zarówno słaboprzepuszczalne gliny morenowe jak i przepuszczalne piaski i żwiry występujące na tych glinach zwałowych reprezentujące ostatnie zlodowacenie północnopolskie oraz holocen. Natomiast, w obrębie Równiny Wałeckiej i Doliny Gwdy, tj. od km 35+000, w podłożu drogi dominują piaski i żwiry sandrowe oraz osady organiczne w sąsiedztwie cieków powierzchniowych. Użytkowe i główne użytkowe poziomy wodonośne występują w osadach piaszczystych poszczególnych zlodowaceń i interglacjalów, o zwierciadle swobodnym i napiętym, począwszy od poziomu przypowierzchniowego do poziomu paleogeńskiego (mioceński) i neogeńskiego. Na odcinku od km 53+300 do końca planowanego przedsięwzięcia, główny użytkowy poziom wodonośny jest jednocześnie pierwszym poziomem wodonośnym. Od początku aż do km 44+200 planowana droga znajduje się w obrębie głównego zbiornika wód podziemnych (dalej gzwp) nr 126 Zbiornik Szczecinek, który jest dość dobrze izolowany od powierzchni terenu i bardzo mało podatny na antropopresję. Natomiast na odcinku od km 53+020 do końca, droga przebiega przez gzwp nr 125 Wałcz-Piła, który w tym obszarze nie ma izolacji od powierzchni terenu i jest bardzo podatny na antropopresję. Ze zgromadzonych dokumentów wynika, że na terenie tego gzwp wyznaczono obszary o zróżnicowanym stopniu zagrożenia dla jakości wód i zaleca się objęcie ich ochroną prawną w postaci aktu prawa miejscowego. W wariantcie wybranym do realizacji planowana droga przekracza proponowany obszar ochronny Ib wydzielony w rejonie miasta Piły w km 55+630-58+735. W kształcie nadanym niniejszą decyzją planowane przedsięwzięcie nie stoi w sprzeczności z tymi proponowanymi zakazami i nakazami. Według dokumentacji hydrogeologicznej, obszary o średnim stopniu zagrożenia migracją zanieczyszczeń do warstwy wodonośnej, zdefiniowane jako obszary o niskiej odporności przy braku izolacji, ale ograniczonej dostępności (masywy

leśne) poziomu głównego, bez ognisk zanieczyszczeń, stwierdzono w km 6+200-8+700, 14+100-16+450 i 53+300-58+100. Jednocześnie stwierdzono, że naturalna odporność wód podziemnych pierwszego poziomu użytkowego na zanieczyszczenia jest bardzo niska, a podatność tych wód na zanieczyszczenie jest bardzo wysoka. Ustabilizowane zwierciadło wody gruntowej w miejscach przeprowadzonych badań występowało na głębokości od 0,1 m do 14,0 m p.p.t., tj. w przedziale rzędnych od 60,01 m do 154,72 m n.p.m. W oparciu o obecny etap rozpoznania hydrogeologicznego ustalono odcinki drogi przebiegające przez tereny o płytkim położeniu zwierciadła wód gruntowych, tj. występującego do głębokości 2 m p.p.t. W wariantcie wybranym do realizacji są to odcinki w km: 0+900-1+300 (400 m), 2+050-2+150 (100 m), 3+000-4+100 (1100 m), 9+250-9+400 (150 m), 10+650-10+750 (100 m), 15+550-15+700 (150 m), 15+950-16+050 (100 m), 16+700-16+800 (100 m), 20+450-20+550 (100 m), 21+750-21+850 (100 m), 23+950-24+050 (100 m), 29+450-29+600 (150 m), 35+400-35+600 (200 m), 36+900-37+000 (100 m), 41+200-41+300 (100 m), 44+950-45+050 (100 m), 49+800-49+900 (100 m), 50+950-51+050 (100 m), 51+800-52+600 (800 m), 54+450-54+550 (100 m), 54+900-55+050 (150 m). W raporcie zaznaczono, że głębokość zalegania, a także wahania zwierciadła wód gruntowych zależą od pory roku oraz ilości opadów atmosferycznych, a amplituda wahań może wynieść około $\pm 1,5$ m od poziomów zaobserwowanych w okresie wykonywanych badań. Z tego względu rozpoznanie geologiczne zostanie uszczegółowione na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy ooś.

Jak wynika z uzupełnienia raportu, na obecnym etapie, w wariantcie wybranym do realizacji nie przewiduje się odcinków drogi, na których niweleta znajdować się będzie poniżej zwierciadła wód gruntowych. Planowany drenaż opaskowy i drenaż w pasie dzielącym mają jedynie zabezpieczyć korpus drogi przed wahaniami płytko położonego zwierciadła wód gruntowych i wodami opadowymi i roztopowymi. Zasadniczo drenaż taki zastosowany zostanie na wskazanych powyżej odcinkach o płytkim położeniu zwierciadła wód gruntowych. Z informacji przedstawionych do dokumentacji hydrogeologicznej wynika jednak, że na odcinku mniej więcej od km 12+900 do km 15+600 niweleta drogi przebiega w wykopie o głębokości 10 m p.p.t., na odcinku od km 27+500 do km 31+500 w wykopie o głębokości do 12 m p.p.t, a na odcinku do km 52+700 do km 54+000 w wykopie do głębokości 7 m p.p.t. Wobec czego zobowiązano wnioskodawcę, aby w razie takiej konieczności, zaprojektować takie rozwiązania zabezpieczenia korpusu drogi przed napływem wód gruntowych, aby nie wpływały one trwale i negatywnie na istniejące stosunki gruntowo-wodne. Jednocześnie, ze względu na stosunkowo głębokie wykopy, szczegółowe rozwiązania w tym zakresie, szczególnie w odniesieniu do położenia niwelety drogi względem zwierciadła wód gruntowych, należy bezwzględnie przedstawić na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy ooś.

Z przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że ani w otoczeniu, ani w przebiegu drogi nie występowały strefy ochronny pośredniej ujęć wód, w których obowiązywałyby zakazy i nakazy. Najbliżej zlokalizowane ujęcia wód podziemnych znajdują się w Turowie, Podgajach oraz pomiędzy miejscowościami Stara Łubianka i Dobrzyca. W Turowie, w sąsiedztwie siedziby Leśnictwa Turowo, w gminie Szczecinek, oś drogi w wariantcie wybranym do realizacji oddalona jest o około 60 m od studni oraz budynku stacji uzdatniania wody ujęcia wód podziemnych. Odległość od krawędzi planowanej drogi do tej studni wynosi 48 m, a od granicy projektowanego pasa drogowego około 3-5 m. W Podgajach ujęcie wody znajduje się na terenie kompleksu parkingowego i stacji paliw przy istniejącej drodze krajowej nr 11, w odległości około 150 m od jezdni planowanej drogi ekspresowej S11. Z uzupełnienia raportu wynika, że ujęcie wody, które aktualnie służy na potrzeby gospodarcze stacji paliw, po rozbudowie i możliwym włączeniu stacji paliw w obręb MOP pozostanie w stanie nienaruszonym. Przy miejscowości Dobrzyca, planowana droga ekspresowa przebiega przez obszar zasobowy ujęcia Stara Łubianka – Dobrzyca. W obszarze tym, w km 56+500 planuje się ponadto MOP. Ujęcie to zaopatruje w wodę aglomerację miasta Piła. W toku prowadzonego postępowania do Regionalnego Dyrektora wpłynęła „Analiza ryzyka dla ujęcia wód

podziemnych Stara Łubianka – Dobrzyca”, dalej *Analiza ryzyka* sporządzona na podstawie art. 133 ustawy Prawo wodne, którą *Regionalny Dyrektor* włączył do materiału dowodowego. Wynika z niej, że na ujęciu projektowano dwie bariery studni: barierę zachodnią oraz barierę wschodnią, dla których wyznaczono i zatwierdzono decyzją z 24 maja 1985 r. znak KDH/013/5078/M/85 Prezesa Centralnego Urzędu Geologii zasoby eksploatacyjne w wielkości $Q_e=1260 \text{ m}^3/\text{h}$. Obecnie eksploatowana jest jedynie bariera zachodnia ujęcia, na której zatwierdzona pozwoleniem wodnoprawnym Starosty Pilskiego z 6 marca 2017 r. znak RŚ 6341.109.2016.VIII wielkość poboru wynosi $Q_{\text{maxh}}=500,00 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr dobowe}}=10\,958,0 \text{ m}^3/\text{d}$, a $Q_{\text{max roczne}}=4\,000\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$. Bariera ta (ciąg studni) zlokalizowana jest po wschodniej stronie rynn jezior w ciągu rzeki Rudej na odcinku od Zbiornika Koszyce do Czaplich Stawów. Warstwa wodonośna charakteryzuje się bardzo dużą podatnością na zanieczyszczenie. Miejscami czas pionowego przesączania przez utwory strefy aeracji wnosi nawet kilkadziesiąt dni. Pomimo lokalnego występowania w nadkładzie osadów izolujących, z uwagi na występowanie rozległych okien hydrogeologicznych, cały obszar ujęcia należy zaliczyć do bardzo podatnych na zanieczyszczenie antropogeniczne. Z *Analizy ryzyka* wynika, że eksploatowana bariera zachodnia ujęcia zasilana jest wodami rzeki Rudy. Sytuacja ta powoduje, że jakość wód podziemnych ujmowanych studniami ujęcia Stara Łubianka - Dobrzyca zależna jest w dużym stopniu od jakości wód rzeki Ruda. W dokumencie tym wskazano również, że skład chemiczny wód podziemnych ujęcia Stara Łubianka - Dobrzyca ma naturalny charakter, bez wyraźnego wpływu oddziaływań antropogenicznych, co należy wiązać z bardzo korzystnym w kontekście ochrony wód podziemnych sposobem zagospodarowania przestrzennego terenów w obszarze zasobowym ujęcia, z zdecydowaną przewagą terenów leśnych bez ognisk zanieczyszczeń wód. To prawdopodobnie zmieni się po realizacji planowanego przedsięwzięcia. W wybranym wariantcie droga przecinać będzie bowiem rejon wyznaczonej, lecz dotąd niewykonanej bariery wschodniej. Realizacja przedsięwzięcia może zatem bezpowrotnie ograniczyć rozbudowę ujęcia. Ponadto, organ przychylił się do wniosku z *Analizy ryzyka*, że „*Budowa i eksploatacja drogi stanowi szczególne zagrożenie, jeżeli w granicach obszaru spływu wody do ujęcia na przebiegu drogi nie zastosuje się odpowiednich zabezpieczeń zapobiegających przedostawaniu się zanieczyszczeń do gruntu i wód podziemnych*”, szczególnie ze strony planowanego w tym obszarze MOP, którego obecności nie przeanalizowano w przedłożonej organowi *Analizie ryzyka*. Do poszczególnych presji i rozwiązań *Regionalny Dyrektor* odniósł się w dalszej części niniejszej decyzji. Jednocześnie, na etapie przygotowywania projektu budowlanego i ponownej oceny należy ponownie zweryfikować lokalizację przedsięwzięcia, w szczególności względem stref ochronnych ujęć wód, które mogą w międzyczasie zostać ustanowione na podstawie art. 133, w związku z art. 551 ust. 2 ustawy Prawo wodne i w razie potrzeby dostosować rozwiązania do zakazów lub nakazów wynikających z aktów ustanawiających te strefy.

W km od 15+300 do 15+470 droga ekspresowa w wariantcie wybranym do realizacji przecina złoża kruszywa naturalnego Okonek, a na odcinku w km od 14+800 do 15+300 przebiega w odległości od 40 m do 105 m od granicy tego złoża. Jak wynika z *raportu* złoża to nie posiada wyznaczonego obszaru i terenu górniczego, jest niezagospodarowane i nieeksploatowane.

W ramach inwestycji przewiduje się roboty związane z wymianą gruntu, wzmocnieniem podłoża gruntowego, a także posadowieniem fundamentów czy konstrukcji nośnych obiektów inżynierskich, w tym m.in. pośrednim. Z uwagi na fakt, że na obecnym etapie nie są znane szczegółowe rozwiązania zobowiązano wnioskodawcę, aby zaprojektować takie rozwiązania geoinżynierskie, które nie będą zmieniały stosunków gruntowo-wodnych w otoczeniu obiektów budowlanych. Szczegółowe rozwiązania dotyczące rozwiązań inżynierskich należy przedstawić na etapie oceny oddziaływania na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 *ustawy o oś.*

Planowane przedsięwzięcie zlokalizowane jest w regionie wodnym Noteci, w dorzeczu Odry, dla którego opracowano II aktualizację „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętą rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.

(Dz. U. z 2023 r. poz. 335), zwaną dalej Ilapgw. Zgodnie ze stanowiskiem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy, w wariantcie wybranym do realizacji planowane przedsięwzięcie zlokalizowane zostanie w granicach zlewni jednolitej części wód powierzchniowych, dalej jcwp o kodach: PLRW6000181886189 Osoka, PLRW6000091886549 Czarna, PLRW60001118865511 Gwda od Dołgi do zb. Podgaje, PLRW6000111886557 Gwda od zb. Podgaje do zb. Ptusza, PLRW6000091886569 Młynówka, PLRW6000111886589 Płytnica od Kan. Sypniewskiego do ujścia, PLRW60001118865999 Gwda od zb. Ptusza do Piławy, PLRW600009188659929 Pękawnica, PLRW6000111886899 Głomia od Dopływu z jez. Zaleskiego do ujścia, PLRW60002018865929 Rurzyca, PLRW600011188659949 Piława od zb. Nadarzyckiego do ujścia, PLRW6000111886999 Gwda od Piławy do ujścia. *Regionalny Dyrektor przeanalizował to stanowisko i stwierdził, że planowana droga ekspresowa nie będzie znajdowała się w graniach zlewni jcwp o numerze PLRW6000111886899 Głomia od Dopływu z jez. Zaleskiego do ujścia. Z wymienionych jcwp, planowana droga przekraczać będzie czterokrotnie Osokę, trzykrotnie Czarną, dwukrotnie Młynówkę oraz jednokrotnie Płytnicę, Rurzycę i Piławę. Nie będzie natomiast przekraczać Gwdy. W pozostałych jcwp znajduje się w ich zlewni.*

Jcwp Osoka jest niemonitorowaną naturalną częścią wód, dla której w Ilapgw brak danych o aktualnym stanie, niezagrażoną nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny oraz dobry stan chemiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D. Jcwp Czarna jest monitorowaną naturalną częścią wód o umiarkowanym stanie ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D oraz dobry stan chemiczny z wyłączeniem benzo(a)pirenu. Jcwp Gwda od Dołgi do zb. Podgaje jest monitorowaną naturalną częścią wód o dobrym stanie ekologicznym, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi jest dobry stan chemiczny i dobry stan ekologiczny oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Gwda od zb. Podgaje do ujścia do Czernicy dla łososia, zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Gwda od zb. Podgaje do ujścia Czernicy dla troci wędrownej oraz całej Gwdy w obrębie tej jcwp dla węgorza europejskiego. Jcwp Gwda od zb. Podgaje do zb. Ptusza jest monitorowaną silnie zmienioną częścią wód o dobrym stanie chemicznym, zagrożonej nieosiągnięciem celów środowiskowych którymi są dobry stan chemiczny i dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Gwda w tej jcwp dla łososia; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Gwda w obrębie tej jcwp dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego. Jcwp Młynówka jest monitorowaną naturalną częścią wód, o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych którymi są: dobry stan chemiczny i dobry stan ekologiczny oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D. Jcwp Płytnica od Kanału Sypniewskiego do ujścia jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych którymi są: dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny z wyjątkiem benzo(a)pirenu; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Płytnica od ujścia do ujścia Samborki dla troci wędrownej. Jcwp Gwda od zb. Ptusza do Piławy jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny z wyłączeniem benzo(a)pirenu; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny dna odcinku cieku istotnego Gwda w obrębie jcwp dla łososia; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Gwda w obrębie jcwp dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego. Jcwp Pękawnica jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny z wyłączeniem bezno(a)pirenu; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D. Jcwp Rurzyca jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie wód, zagrożoną nieosiągnięciem celów

środowiskowych, którymi jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Jcwp Piława od zb. Nadarzyckiego do ujścia jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie wód, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych którymi są: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Piława od ujścia do ujścia Dobrzycy dla łososia; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Piława od ujścia do ujścia Dobrzycy dla troci wędrownej; dobry stan chemiczny z wyłączeniem bezno(a)pirenu. Jcwp Gwda od Piławy do ujścia jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych, którymi są: dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny z wyłączeniem benzo(a)pirenu; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Gwda w obrębie jcwp dla łososia; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Gwda w obrębie jcwp dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego. Jednocześnie, według wskazań Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy analizowana inwestycja znajduje się w granicach obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie i może stanowić nadrzędny cel środowiskowy. Są to Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Wałeckie i dolina Gwdy oraz Obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza nad Gwdą PLB300012.

Jednocześnie przedsięwzięcie znajduje się w zasięgu jednolitej części wód podziemnych o kodzie PLGW600026, która charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym i dobrym stanem ilościowym i nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego.

Koryta przekraczanych cieków zostaną przełożone pod korpusem drogi za pomocą mostów oraz przepustów. Na odcinku w km 13+925-14+000 planowana droga przebiega w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Glinki (stanowiącej jcwp Czarna), co spowoduje konieczność przesunięcia jej koryta na odcinku około 320 m. Z raportu nie wynika, aby konstrukcje obiektów inżynierskich wymagały wykonania podpór w nurtach kolidujących z drogą cieków. Wobec czego określono to, za Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy jako warunek do uwzględnienia przy projektowaniu planowanego przedsięwzięcia.

Główne zagrożenie związane ze środowiskiem wód powierzchniowych wystąpi podczas wykonywania fundamentów i konstrukcji nośnej obiektów mostowych i przepustów, a także samej przebudowy koryt cieków. Źródłem takiego oddziaływania będą przede wszystkim prace związane ze zmianami przebiegu koryt cieków w miejscach skrzyżowań z planowaną trasą, prace związane z profilowaniem i konserwacją dna i skarp oraz ewentualne prace związane z umacnianiem skarp, a także koniecznością częściowego usunięcia roślinności wodnej i nadbrzeżnej w celu zapewnienia stałego i równomiernego przepływu wód w ciekach na odcinku około 100 m, po każdej ze stron przebudowywanego cieku. Działania te spowodują przede wszystkim oddziaływanie na elementy biologiczne jcwp wynikające z lokalnego mechanicznego uszkodzenia siedlisk związanych z dnem i brzegami koryt rzecznych, a także na elementy fizykochemiczne głównie wskutek wzrostu stężenia zawiesiny. Należy jednak zaznaczyć, iż przedmiotowe zagrożenie ustąpi po zakończeniu ww. prac i nie będzie powodowało trwałych zmian w bilansie jakościowym wód powierzchniowych, a na przebudowanym odcinku cieku nastąpi sukcesja wtórna. Przebudowane odcinki zostaną umocnione materiałami naturalnymi jak narzut kamienny, faszyna, humusowanie z obsianiem traw. Celem zachowania niezmiennego reżimu hydromorfologicznego przebudowywanych cieków, zobowiązano do odtworzenia w przebudowywanych odcinkach tożsamy z likwidowanymi odcinkami warunków hydromorfologicznych (kształt, szerokość, głębokość, krętość) i umocnienia ich naturalnymi materiałami. Przepustowości koryt będą również odpowiednie dla przepuszczenia przepływów charakterystycznych czy wysokich stanów wód. W przypadku cieków przepływy średnie będą się mieścić w korycie cieków. Ponadto, w celu zapewnienia na etapie przebudowy swobodnego przepływu wód cieków oraz ograniczenia zaburzenia stosunków wodnych na przebudowywanych odcinkach wszystkich cieków i dopływów, zobowiązano w niniejszej decyzji

do zachowania ciągłości przepływu wód podczas przebudowy umożliwiającej swobodne wykonywanie prac w korycie bez narażania wód cieką na niekontrolowane zanieczyszczenie.

W niniejszej decyzji zobowiązano, aby podczas realizacji przebudować kolidujące z przedsięwzięciem urządzenia melioracyjne w tym drenarskie w sposób zachowujący ich funkcjonalność i niezmienny również istniejących stosunków wodnych. Zawiera się w tym również warunek Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy dotyczący tego, aby w sąsiedztwie użytku ekologicznego „Uroczysko Krępsko” na terenach pod pasem drogowym oraz po jego obu stronach w najbliższym otoczeniu, istniejące rurociągi melioracyjne, zbieracze melioracyjne oraz sączki drenarskie przełożyć w sposób nie kolidujący z projektowaną drogą, z zapewnieniem odpowiedniego odpływu wód drenarskich z istniejącego układu melioracyjnego. Przebudowa istniejących rowów melioracyjnych polegać będzie na wyprofilowaniu koryta rowów lub ich przełożeniu oraz wykonaniu przepustów pod planowaną drogą. Istniejące rowy przewiduje się zlikwidować poprzez zasypanie oraz wykonanie nowych odcinków rowu. Koryto rowu w pobliżu wlotów i wylotów przepustów przewiduje się umocnić. Natomiast powyżej przebudowywanego odcinka rowu przewiduje się konserwację rowu poprzez odmulenie dna z namulów i wykoszenie roślinności z dna i skarp. Sam rów na długości przebudowy projektuje się wykonać tak, aby zachować jego ciągłość pod względem istniejących parametrów, czyli szerokości w dnie, nachylenia skarp i szerokości w koronie. Nie przewiduje się dodatkowych umocnień rowów poza profilowaniem skarp i dna oraz ewentualnie darniowaniem lub humusowaniem skarp.

Jednocześnie, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy określił warunki realizacji przedsięwzięcia, których dotrzymanie ma na celu ograniczenie zmian w ciekach powierzchniowych na etapie ich przebudowy i realizacji obiektów budowlanych.

Odwodnienie drogi planuje się poprzez nadanie nawierzchni jezdni odpowiednich spadków podłużnych i poprzecznych i skierowanie wód opadowych i roztopowych poprzez pobocze lub studnie wpustowe z częścią osadczą oraz przykanaliki do otwartych rowów trawiastych z przegrodami filtracyjnymi lub kanalizacji deszczowej, skąd wody opadowe i roztopowe poprzez zbiorniki retencyjne odprowadzone zostaną przelewem do odbiorników końcowych. Wody opadowe z obiektów odprowadzane będą poprzez wpusty mostowe, kolektorami do systemu odwodnienia drogi. Na obecnym etapie planuje się 45 zbiorników retencyjnych. W odniesieniu do ich lokalizacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie ustalił, że w wyniku analizy warunków przyrodniczych, zbiorniki retencyjne w km ok. 2+133 i km 2+233 należy zaprojektować po zachodniej stronie drogi ekspresowej S11. Przed zbiornikami retencyjnymi znajdować się będą osadniki podczyszczające spływy z drogi z zawiesiny ogólnej. Zbiorniki retencyjne będą miały za zadanie przechwycenie fali wód opadowych i roztopowych z nawierzchni dróg, ich retencjonowanie, zatrzymanie poprzez swobodną sedimentację zawiesiny trudnoopadającej, która nie została wychwycona w osadnikach. Co do zasady będą to zbiorniki infiltracyjne, co oznacza, że wody opadowe i roztopowe infiltrować będą swobodnie do warstw wodonośnych pozostając w zlewni opadowej i zasilając zasoby wód podziemnych. W kontekście prognozowanych zmian klimatycznych, jest to korzystne rozwiązanie. Jedynie miejscami, z uwagi na uwarunkowania środowiskowe, zaprojektować należy zbiorniki szczelne. Jednocześnie, przed ewentualnym przepełnieniem zbiornika chronić będzie przelew do rzeki lub rowów melioracyjnych. Zbiornik regulował będzie zatem natężenie odprowadzanych wód opadowych, a tym samym zabezpieczy odbiorniki końcowe przed wystąpieniem z brzegów i zabezpieczenie terenów położonych poniżej przekroju drogowego przed podtopieniami. Uwzględniając uwarunkowania środowiskowe, w szczególności ukształtowanie terenu oraz brak odpowiedniego odbiornika w sąsiedztwie zbiornika, przelew będzie albo grawitacyjny, albo poprzez przepompownię i odcinki kanalizacji, głównie tłocznej. Według przedstawionych informacji, na obecnym etapie planowania przedsięwzięcia nie planuje się odprowadzania wód opadowych z jezdni planowanego przedsięwzięcia bezpośrednio do odbiorników, niepoprzedzone wcześniejszą retencją w zbiornikach retencyjnych. Rozwiązania dotyczące zaprojektowania studni wpustowych z

częścią osadczą, przegrod filtracyjnych na rowach trawiastych, osadników przed zbiornikami wskazano w warunkach realizacji przedsięwzięcia, bowiem rozwiązania te bezpośrednio przekładają się na minimalizację stężeń zawiesiny ogólnej w spływach wód opadowych i roztopowych z nawierzchni planowanych dróg. Jednocześnie, zobowiązano do zaprojektowania zbiorników retencyjnych infiltracyjnych, a w określonych lokalizacjach – zbiorników retencyjnych szczelnych. Ponadto, w miejscach, gdzie dno rowów drogowych lub zbiorników retencyjno-infiltracyjnych będzie występować mniej niż 2 m od zwierciadła wód gruntowych, uwzględniając amplitudę wahań, zobowiązano dno tych urządzeń wyposażyć w geowłókninę, aby chronić jakość wód gruntowych.

W celu uniknięcia zanieczyszczenia wód podziemnych wskutek uwolnienia substancji przewożonych w pojazdach poruszających się po planowanej drodze, a także zanieczyszczenia odbiorników ostatecznych, osadniki planowane przed zbiornikami retencyjnymi wyposażone zostaną w zamknięcia awaryjne. W ten sposób, w razie wypadku ani do zbiorników retencyjnych, ani do odbiorników nie trafią żadne substancje niebezpieczne.

Przeprowadzona w raporcie prognoza stężeń zanieczyszczeń w wodach opadowych i roztopowych powstających z nawierzchni planowanej drogi wskazuje, że przy prognozowanym natężeniu ruchu na analizowanych odcinkach drogi ekspresowej S11 będą występować przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń zawiesiny ogólnej określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311). Nie przewiduje się natomiast przekroczeń substancji ropopochodnych. Prognozę przeprowadzono zgodnie z metodyką zawartą w Polskiej Normie PN-S-02204 Odwodnienie dróg, która jest odpowiednia dla dróg o przekroju i natężeniu ruchu charakterystycznym dla drogi ekspresowej. Zaznaczyć należy, że w obliczeniach pas drogowy aproksymowano do 7 pasów ruchu odpowiednio do projektowanego przekroju drogowego (szerokość jezdni głównej, pasa dzielącego, pasów awaryjnych oraz poboczy). Dla odcinka wybranego do realizacji, najwyższe prognozowane stężenia zawiesiny ogólnej i substancji ropopochodnych wystąpią w 2036 roku, na odcinku Jastrowie – Piła, i wyniosą odpowiednio 146,56 mg/l dla zawiesiny ogólnej i 11,72 mg/l dla substancji ekstrahujących się eterem naftowym, w których zawierają się normowane substancje ropopochodne. Minimalny stopień redukcji prognozowanych stężeń zawiesiny ogólnej wyniesie zatem 31,77%. Wobec powyższego, przeanalizowano planowane rozwiązania redukujące stężenia zawiesiny ogólnej.

Zasadniczym procesem podczyszczającym wody opadowe i roztopowe ze stężeń obu substancji zastosowanym w planowanym przedsięwzięciu będzie sedymentacja. Za urządzenia planowane w systemie odwodnienia przedmiotowej drogi, w których podczyszczane będą w ten sposób wody opadowe, uznać należy kolejno wpusty drogowo z częścią osadczą, rowy drogowo trawiaste, przegrody filtracyjne na rowach trawiastych, prefabrykowane osadniki oraz zbiorniki retencyjne. W literaturze przyjmuje się, że skuteczność takich urządzeń w odniesieniu do zawiesiny ogólnej oraz substancji ropopochodnych wynosi od 40% w przypadku rowów trawiastych do 80% w przypadku zbiorników retencyjnych czy osadników (Sawicka-Siarkiewicz H., 2004, Ograniczanie zanieczyszczeń w spływach powierzchniowych z dróg, Warszawa: IOŚ). Skoro zatem nie przewiduje się bezpośrednich zrzutów do odbiorników ostatecznych i cała woda opadowa kierowana będzie przez zbiorniki retencyjne, a te każdorazowo poprzedzone zostaną osadnikiem prefabrykowanym, uznać należy, że co do zasady planowany system odwodnienia drogi spełni wymagania ww. rozporządzenia.

Jednocześnie z uwagi na uwarunkowania środowiskowe na wybranych odcinkach przedsięwzięcie zobowiązano do zaprojektowania i realizowania dodatkowych, szczególnych rozwiązań w celu ochrony zasobów wód podziemnych oraz ich jakości.

W celu ochrony poziomu wodonośnego w rejonie ujęcia wody podziemnej w sąsiedztwie Leśnictwa Turowo, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy

zobowiązał, aby w rejonie ujęcia w odwodnieniu drogi zaprojektować szczelne rowy lub szczelną kanalizację, a zrzut wód opadowych skierować do sąsiedniej zlewni. Ponadto wskazał, aby nie lokalizować w tym miejscu infiltracyjnych zbiorników retencyjnych, a przed odprowadzeniem wody opadowe i roztopowe podczyszczać w osadniku oraz w separatorze substancji ropopochodnych. Rozwiązania te zapewnią ochronę ujęciu wody. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy nie uszczegółowił na jakim odcinku należy zastosować szczelny system odwodnienia, z tego względu na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 *ustawy ooś* należy szczegółowo opisać zaprojektowane rozwiązania i uzasadnić ich dobór, a także zasięg.

Z uwagi na potrzebę ochrony głównego użytkowego poziomu wodonośnego wymagającego wysokiej ochrony występującego w km 6+240-8+640, 14+100-16+500, 53+300-58+050, potrzebę ochrony jakości wód głównego zbiornika wód podziemnych nr 125 Zbiornik międzymorenowy Piła-Wałcz w km 55+630-58+735, a także potrzebę ochrony obszaru zasobowego ujęcia Stara Łubianka – Dobrzyca, na odcinku drogi w km 6+240-8+640, 14+100-16+500 oraz 53+100-59+305 należy zaprojektować szczelny system odwodnienia drogi, poprzez albo szczelną kanalizację deszczową, albo uszczelnione geomembraną lub samouszczelniającą matą bentonitową rowy drogowe, skąd woda opadowa kierowana będzie do szczelnych zbiorników retencyjnych. Ponadto, dla odcinka 53+100-59+305 zobowiązano zaprojektować zbiorniki z czujnikiem alarmującym przepełnienie, poprzedzić je osadnikiem z awaryjnym zamknięciem oraz separatorem substancji ropopochodnych z czujnikiem informującym o przepełnieniu. Zrzut do odbiorników należy zaprojektować poza obszarem spływu wody do ujęcia, a także poza proponowanym obszarem ochronnym lb głównego zbiornika wód podziemnych. Szczegóły tego rozwiązania należy przedstawić na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 *ustawy ooś*.

W celu utrzymania prawidłowej funkcjonalności zaprojektowanego układu podczyszczania i utrzymania zakładanej redukcji zanieczyszczeń niezbędna jest prawidłowa eksploatacja systemu odwadniającego, dlatego nałożono warunek, aby prowadzić konserwację systemu oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz rowów.

Uwzględniając skuteczność podczyszczania planowanych urządzeń, przeprowadzona zgodnie z metodyką analiza wykazała, że odprowadzana do odbiornika woda opadowa powinna spełniać normy określone w ww. rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. Jednakże, w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 *ustawy ooś* należy przedstawić szczegółowe rozwiązania dotyczące systemu odwodnienia, w szczególności w odniesieniu do lokalizacji i rodzaju zbiorników, sposobu uszczelnienia systemu, odbiorników ostatecznych, lokalizacji i parametrów rozwiązań chroniących środowisko wraz z uzasadnieniem ich lokalizacji, przepustowości, przedstawieniem obliczeń i uzasadnieniem doboru.

Jednocześnie, uwzględniając uwarunkowania środowiskowe terenu realizacji przedsięwzięcia, w celu potwierdzenia stanowiska, że prognozowanie stężeń zanieczyszczeń według metodyki zawartej w Polskiej Normie powoduje zawyżenie wyników, niniejszą decyzją zobowiązano do wykonania po upływie 1 roku od dnia oddania całego odcinka drogi ekspresowej do użytkowania analizy porealizacyjnej w zakresie skuteczności podczyszczania wód opadowych i roztopowych do parametrów określonych przepisami prawa. Badania powinny zostać wykonane na głównych wylotach do odbiorników co najmniej 2 razy w roku, bezpośrednio po opadach poprzedzonych okresem bezopadowym. Badania należy przeprowadzić na wylotach do Płytnicy, Rurzyca, Dobrzyca. W zakresie badań należy uwzględnić zawiesinę ogólną i węglowodory ropopochodne.

Na obecnym etapie realizacji przedsięwzięcia oba projektowane MOP dwustronne posiadały będą kategorię I, tzn. wyposażone zostaną w miejsca parkingowe, toalety i miejsca wypoczynku dla podróżnych. Zasadniczo, docelowo mają to być MOP kategorii II lub/III, a więc

mogą mieć również stację paliw i restaurację dla których rezerwę terenu uwzględniono już teraz. Ewentualna rozbudowa MOP do kategorii II i III zrealizowana zostanie odrębną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach. Jednocześnie, należy mieć na uwadze, że w przyszłości, na etapie planów rozbudowy MOP, w miejscu MOP w km 56+500 może obowiązywać strefa ochronna ujęcia wody Stara Łubianka – Dobrzyca, która zakazywać będzie tego rodzaju przedsięwzięć z uwagi na ryzyko zanieczyszczenia ujmowanego na ujęciu poziomu wodonośnego. Analizując obecną sytuację należy zauważyć, że z uwagi na zróżnicowaną sytuację hydrogeologiczną w obu lokalizacjach, oddziaływanie obu MOP różni się i wymaga odrębnych rozwiązań chroniących środowisko gruntowo-wodne.

Zaopatrzenie MOP w km 23+700 w wodę planuje się za pomocą istniejącej sieci wodociągowej. Przy ewentualnej rozbudowie tego MOP, wykorzystane może być ujęcie wody podziemnej istniejące przy parkingu i obiektach handlowo-gastronomicznych przy drodze krajowej nr 11. Jednocześnie, ze względu na brak infrastruktury kanalizacyjnej, wnioskodawca przewiduje konieczność budowy dla tego MOP oczyszczalni ścieków sanitarnych. Będą do niej odprowadzane ścieki sanitarne z MOP i parkingu buforowego oraz ścieki ze stacji zlewczej autokarów i wozów kempingowych. Ponadto, teren tego MOP przewiduje się odwieść za pomocą szczelnej kanalizacji deszczowej, zakończonej przed odbiornikiem układem podczyszczającym w postaci osadnika oraz separatora substancji ropopochodnych. Ze względu jednak na brak precyzyjnych informacji dotyczących rozwiązań dla planowanego MOP, w niniejszej decyzji, określono ogólne warunki dotyczące konieczności zaprojektowania rozwiązań minimalizujących, ograniczających lub eliminujących oddziaływanie tego MOP na środowisko gruntowo-wodne, m.in. zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej, zaprojektowanie oczyszczalni ścieków, zaprojektowanie szczelnego systemu kanalizacji deszczowej, zakończonego urządzeniami podczyszczającymi w postaci osadnika oraz separatora substancji ropopochodnych.

MOP w km 56+500 zlokalizowany jest w obszarze zasobowym ujęcia wody podziemnej Stara Łubianka – Dobrzyca. W celu ochrony zasobów ilościowych, w obszarze zasobowym ujęcia Stara Łubianka-Dobrzyca nie powinno się lokalizować innych studni ujmujących poziom wodonośny w utworach czwartorzędu. Z tego względu w niniejszej decyzji zobowiązano bezwzględnie, aby planowane w kilometrze 56+500 MOP zaopatrzyć w wodę z gminnej sieci wodociągowej, co jest działaniem korzystniejszym dla środowiska. Jednocześnie, ze względu na brak izolacji ujmowanego na ujęciu poziomu wodonośnego, powstające na terenie MOP ścieki socjalno-bytowe, ścieki ze stacji zlewczej autokarów i wozów kempingowych, ani żadne inne ścieki, nie powinny być zagospodarowywane przez ich podczyszczanie w miejscu powstawania w biologiczno-mechanicznych oczyszczalniach ścieków z odprowadzeniem do środowiska. W tym względzie MOP należy bezwzględnie podłączyć do sieci istniejącej kanalizacji, a powstające na nim ścieki kierować szczelną kanalizacją do istniejącej komunalnej oczyszczalni ścieków. Jednocześnie cały teren dróg, parkingów oraz miejsc postoju MOP należy uszczelnić. Ponadto, odwieńnienie MOP należy zaprojektować poprzez sieć szczelnej kanalizacji deszczowej lub/oraz szczelnych rowów drogowych, a wodę opadową i roztopową odprowadzać poprzez osadnik i separator substancji ropopochodnych do szczelnego otwartego zbiornika retencyjnego (na potrzeby MOP) i włączyć do systemu odwieńnienia drogi ekspresowej S11, który w obszarze zasobowym ujęcia również będzie szczelny. Analogicznie jak w przypadku odwieńnienia drogi ekspresowej S11, także w przypadku MOP należy zastosować:

- separator substancji ropopochodnych z czujnikiem informującym o przepełnieniu (w miejscach przed zrzutem wód),
- zamknięcia awaryjne w osadnikach,
- czujniki alarmujące o przepełnieniu w zbiorniku.

Odrębnego rozwiązania wymagać będzie odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z wydzielonego stanowiska postojowego dla samochodów przewożących substancje niebezpieczne. W miejscu tym, na obu MOP należy zastosować szczelną nawierzchnię, a

miejsce to wyposażyć w szczelny podziemny zbiornik do zgromadzenia ewentualnych odcieków. W związku z tym, że według wnioskodawcy szczegółowe informacje dostępne będą na dalszych etapach projektowych, na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o oś, należy przedstawić szczegółowe rozwiązania, m.in. realizujące warunki niniejszej decyzji, dotyczące organizacji i funkcjonowania MOP, zaopatrzenia w wodę, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony środowiska gruntowo-wodnego.

Na potrzeby analizowanego odcinka drogi ekspresowej przewiduje się realizację OUD w obrębie węzła Podgaje. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że na obecnym etapie przedstawiono jedynie proponowaną lokalizację OUD oraz wymieniono standardowe zagospodarowanie OUD, np. budynek biurowo-socjalny, budynek warsztatowo-garażowy, magazyn na środki zimowego utrzymania, myjnia samochodowa, stacja transformatorowa, parking, stanowiska dla pojazdów z niebezpiecznym ładunkiem, zbiornik p.poż z punktem czerpania wody, mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków sanitarnych. Część z tych obiektów, bez zastosowania odpowiednich rozwiązań, może stanowić zagrożenie dla jakości środowiska gruntowo-wodnego. Oprócz ogólnych informacji, nie przedstawiono jednak ostatecznych rozwiązań na temat organizacji OUD, jego funkcjonowania, a także rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, czy ochrony środowiska gruntowo-wodnego. W uzupełnieniu *raportu* wskazano jedynie, że w miejscu przechowywania środków zimowego utrzymania dróg nawierzchnia będzie szczelna, wykonana z betonu cementowego; pobór wody na cele przemysłowe i socjalno-bytowe planuje się z istniejącej sieci wodociągowej, choć nie wyklucza się ujęcia wód ze studnią głębinową; stanowiska dla pojazdów z niebezpiecznym ładunkiem będą miały szczelną nawierzchnię, a ścieki z tych stanowisk gromadzone będą w szczelnym podziemnym zbiorniku, a następnie odebrane i unieszkodliwione przez uprawnioną firmę; ścieki socjalno-bytowe z obiektów OUD odprowadzane będą do szczelnego zbiornika bezodpływowego, a następnie odebrane i unieszkodliwione przez uprawnioną firmę, lub kierowane do małej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków i dalej do gruntu lub systemu odwodnienia drogi, a jeżeli będzie taka możliwość odprowadzane do istniejących oczyszczalni ścieków; ścieki przemysłowe z myjni samochodowej, warsztatu oraz powstające podczas wytwarzania solanki przewiduje się podczyszczać z odzyskiem wody z powrotem do myjni w małej oczyszczalni ścieków przemysłowych, a następnie odprowadzać do bezodpływowego zbiornika opróżnianego przez koncesjonowanego przewoźnika, lub do istniejącej kanalizacji sanitarnej; wody opadowe i roztopowe z dróg, placów, jezdni manewrowych i miejsc postojowych przed odprowadzeniem do odbiornika – systemu odwodnienia drogi lub istniejących sieci kanalizacji – podczyszczone zostaną w osadniku oraz separatorze substancji ropopochodnych. Ze względu zatem na brak precyzyjnych informacji, w niniejszej decyzji określono ogólne warunki dotyczące konieczności zaprojektowania rozwiązań minimalizujących, ograniczających lub eliminujących ryzyko zanieczyszczenia gruntu i wód podziemnych z terenu OUD, np. poprzez zastosowanie szczelnych, odpornych na działanie związków chemicznych nawierzchni, zaprojektowania zamkniętego obiegu wody w myjni, zorganizowanych, szczelnych systemów zbierania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych, stosowania urządzeń podczyszczających w postaci m.in. separatorów i osadników. Jednocześnie, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy nałożył warunek, aby stanowiska dla pojazdów z niebezpiecznym ładunkiem na terenie OUD wyposażyć w nawierzchnię szczelną, a ścieki z tych stanowisk gromadzić w szczelnym, podziemnym zbiorniku, a następnie przekazywać uprawnionej firmie do zagospodarowania. W związku z tym, że według wnioskodawcy szczegółowe informacje, w tym dotyczące sposobu zagospodarowania ścieków przemysłowych, a także warunków gruntowo-wodnych i możliwości rozsączania ścieków w gruncie, dostępne będą na dalszych etapach projektowych, na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko w toku wydania decyzji o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy o oś należy przedstawić szczegółowe rozwiązania, m.in. realizujące warunki niniejszej decyzji, dotyczące organizacji i funkcjonowania wewnątrz OUD, zaopatrzenia w wodę, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony środowiska gruntowo-wodnego.

Na etapie realizacji woda wykorzystywana będzie do celów socjalnych, a także do celów technologicznych, w tym np. utrzymywania wilgotności gruntu nasypowego, do wytwarzania i pielęgnacji betonu oraz do zraszania nawierzchni w celu zapobiegania pyleniu. Zasadniczo, wnioskodawca przewiduje dostarczać wodę z najbliższych hydrantów oraz beczkowozami. Według informacji przedstawionych w uzupełnieniu *raportu*, na obecnym etapie nie przewiduje poboru wody z cieków powierzchniowych czy realizacji ujęć wód podziemnych na potrzeby realizacji prac budowlanych i procesów technologicznych, jednak bardziej precyzyjne informacje będą dostępne na późniejszym etapie projektowym. O ile ze względu na ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych, realizacji ujęć wód podziemnych na te cele tutejszy organ zakazał w niniejszej decyzji wprost, o tyle, ze względu na łatwość w dostępie, nie można wykluczyć takiej ewentualności w przypadku poboru z cieków powierzchniowych. Zapobiegawczo jednak, tutejszy organ wskazał w niniejszej decyzji, aby przy ewentualnym poborze wody z cieków powierzchniowych zachować w nich co najmniej przepływ biologicznie nienaruszalny, nie powodować zachwiania warunków hydrologicznych i hydromorfologicznych w cieku, a wszelki pobór uzgadniać z zarządcami cieków.

W oparciu o przedłożoną dokumentację, a także uwzględniając uzgodnienie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy w niniejszej decyzji nałożono szereg warunków dotyczących ochrony środowiska gruntowo-wodnego na etapie realizacji przedsięwzięcia. Warunki te związane są m.in. z lokalizacją oraz organizacją zapleczy budowy, baz materiałowo-sprzętowych, parkingów pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych, miejsca tankowania i bieżącej konserwacji pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych, sposobu i miejsca gromadzenia materiałów sypkich np. kruszywa, ziemi z wykopów, wyposażenia terenu budowy w sorbenty i niezwłocznego neutralizowania wszelkich wycieków. Ich dotrzymanie zapewni minimalizację oddziaływań etapu budowy na stan jakościowy i ilościowy wód podziemnych i powierzchniowych.

Aby ograniczyć zmiany stosunków wodnych w gruncie zobowiązano, aby wykonywanie wykopów budowlanych oraz ich odwadnianie rozpoczynać bezpośrednio przed rozpoczęciem robót budowlanych w danym miejscu, a w celu zminimalizowania napływu wód gruntowych, wykopy wymagające odwadniania, np. pod obiekty inżynierskie, zabezpieczać przegrodami pionowymi ze ścianek szczelnych. W odniesieniu natomiast do odprowadzania wód z odwodnienia wykopów do środowiska, zobowiązano, aby w przypadku odwadniania bezpośrednio z dna wykopu, wody z odwodnienia odprowadzać do cieków lub urządzeń wodnych po wstępnym podczyszczeniu z zawiesiny ogólnej. Wody pochodzące z odwodnienia systemem igłofiltrów uznaje się jako czyste i nie wymagają one dodatkowego podczyszczenia z zawiesiny ogólnej o ile wtórnie nie zostaną nią zanieczyszczone – wówczas je również należy podczyścić przed odprowadzeniem do cieków naturalnych i urządzeń wodnych. Ewentualna konieczność obniżenia poziomu wód gruntowych będzie uzależniona w dużej mierze od poziomu wód gruntowych, istniejących warunków pogodowych w trakcie wykonywania prac oraz głębokości posadowienia obiektów, rur. Jednocześnie Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy wskazał, aby: unikać ingerencji w podłoże poniżej głębokości występowania zwierciadła wód pierwszego poziomu wodonośnego, a prace odwodnieniowe prowadzić tylko w koniecznym zakresie oraz z użyciem technologii ograniczających obniżanie poziomu wód np. ścianki szczelne, igłofiltry, a wody z wykopu odprowadzać po wstępnym ich podczyszczeniu.

Po zakończeniu prac budowlanych zobowiązano do uporządkowania pozostałego terenu przekształconego wskutek realizacji przedsięwzięcia.

W swoim stanowisku Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy wskazał warunki, których tutejszy organ nie uwzględnił w warunkach niniejszej decyzji, bowiem zasadniczo wynikają one z przepisów prawa, a także takie które nie są konkretnymi warunkami, lecz swoistymi ogólnymi dobrymi praktykami, które winny być uwzględniane przy realizacji przedsięwzięć i dlatego też wnioskodawca winien się nimi kierować realizując planowane przedsięwzięcie. Dotyczą one odprowadzania na etapie realizacji

przedsięwzięcia ścieków bytowych do przewoźnych sanitariatów lub bezodpływowych zbiorników i wywożenia wozami asenizacyjnymi do punktu zlewnego oczyszczalni ścieków; unikaniu ingerencji w podłożeni poniżej głębokości występowania zwierciadła wód pierwszego poziomu wodonośnego; prowadzeniu prac odwodnieniowych tylko w koniecznym zakresie przy użyciu technologii ograniczających obniżanie poziomu wód, np. ścianki szczelne, igłofiltry itp.; ustaleniu przed realizacją inwestycji czy znajduje się ona w kolizji z urządzeniami melioracji wodnych i ewentualnie na uzgodnieniu ich przebudowy lub usunięcia z właściwą gminną spółką wodną lub z zainteresowanymi właścicielami; przeprowadzania umocnienia i regulacji cieków tylko w niezbędnym zakresie, po uzgodnieniu z administratorem cieku; zakres prac na ciekach uzgodnić z zarządcą danego cieku; kanalizację deszczową wykonać w miejscach, w których nie możliwe będzie wykonanie odwodnienia rowami przydrożnymi oraz w miejscach koniecznych ze względów sytuacyjno-wysokościowych (łuki, nasypy, obiekty inżynierskie).

Mając na względzie charakter i skalę oddziaływania przedsięwzięcia, zastosowane rozwiązania i technologie oraz planowane rozwiązania techniczne chroniące środowisko przedstawione w *raporcie*, przy dotrzymaniu określonych warunków realizacji przedsięwzięcia Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Bydgoszczy stwierdził brak możliwości znaczącego oddziaływania na pozostające w zasięgu oddziaływania jednolite części wód i tym samym nie stwierdził negatywnego oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na realizację celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, a określonych dla tych części wód w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 poz. 335). Na podstawie analizy zgromadzonego materiału dowodowego *Regionalny Dyrektor* uznał ten fakt za udowodniony i mając na uwadze art. 81 ust. 3 *ustawy ooś*, nie stwierdził przesłanek, które wskazywałyby na to, że realizacja przedsięwzięcia może wpłynąć negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych.

Wnioskodawca zaproponował lokalizację, zakres oraz częstotliwość prowadzenia monitoringu, a tutejszy organ uwzględnił je w warunkach realizacji przedsięwzięcia jako analizę skutków realizacji przedsięwzięcia w odniesieniu do terenów szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenie w granicach obszaru zasobowego ujęcia Stara Łubianka – Dobrzyca. Dla wariantu wybranego do realizacji należy wykonać piezometry i prowadzić monitoring jakości i ilości wód podziemnych w kilometrze 54+000-59+000 w rejonie projektowanej bariery wschodniej ujęcia Stara Łubianka – Dobrzyca oraz istniejących studni tego ujęcia. Na wskazanym odcinku należy zaprojektować monitoring w układzie jednego piezometru na dopływie wód na teren inwestycji i co najmniej dwóch piezometrów na kierunku odpływu wód z terenu przedsięwzięcia z uwzględnieniem MOP. Piezometry powinny być tak zlokalizowane i wykonane, aby w okresie planowanego monitoringu mogły być dostępne do pomiarów, zabezpieczone przed dostępem osób trzecich i ryzykiem zanieczyszczenia oraz zawsze ujmować poziom wód gruntowych uwzględniając sezonową amplitudę wahań zwierciadła. Ze względu na charakterystykę przedsięwzięcia zakres badań jakościowych powinien objąć co najmniej: odczyn pH; twardość ogólną; chemiczne zapotrzebowanie na tlen (ChZT); chlorki, siarczany, azotany, amoniak; metale: ołów, kadm, cynk, chrom ogólny, kobalt, żelazo, mangan; lotne węglowodory aromatyczne (BTEX); węglowodory ropopochodne; wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Monitoring powinien być prowadzony od dnia oddania odcinka drogi ekspresowej do użytku przez okres 10 lat, przy czym pomiar położenia zwierciadła wód gruntowych we wszystkich piezometrach zaleca się prowadzić co roku, natomiast pomiar jakościowy 1 raz na 2 lata o ile nie będzie przekroczeń mierzonych substancji. W przypadku stwierdzenia przekroczeń należy zwiększyć odpowiednio częstotliwość pomiarów. W każdorazowym sprawozdaniu z monitoringu należy zawrzeć analizę słowną wyników z porównaniem do odpowiednich przepisów prawa, a w przypadku wykrycia przekroczeń mierzonych substancji, ustalić przyczynę oraz zaproponować odpowiednie działania minimalizujące skutki dla środowiska, a w ostatnim monitoringu zawrzeć podsumowanie. Monitoring należy przedkładać *Regionalnemu Dyrektorowi*, Marszałkowi Województwa

Wielkopolskiego oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu. W celu ochrony poziomu wodonośnego, po zakończeniu monitoringu należy zlikwidować otwory hydrogeologiczne zgodnie ze sztuką geologiczną. Dokładny projekt monitoringu należy przedstawić na etapie ponownej oceny, uwzględniając zapisy ewentualnych aktów prawa miejscowego.

Budowa drogi ekspresowej wymaga przebudowy napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciach: 110 kV (kolizja w km 0+710 oraz 25+910 budowanej drogi) i 220 kV Piła-Krzewina – Żydowo (kolizja w km 8+130 i około 16+980 budowanej drogi). Najbliższa zabudowa zlokalizowana jest w odległości ok. 100 m od przebudowywanych linii. Z uwagi na niedookreśloną niweletę planowanego układu drogowego w niniejszej decyzji wskazano jako warunek realizacji przedsięwzięcia tylko konieczność przebudowy ww. linii. Szczegółowe określenie oddziaływania nastąpi na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W raporcie inwestor oszacował wartości składowej elektrycznej i składowej magnetycznej, które wynosić będą 4500 kV/m oraz 26 A/m i nie będą przekraczać wartości dopuszczalnej dla miejsc dostępnych dla ludności określonej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448), które wynoszą: 10000 V/m dla składowej elektrycznej i 60 A/m dla składowej magnetycznej.

W związku z realizacją przedmiotowego przedsięwzięcia będą wytwarzane odpady zarówno niebezpieczne jak i inne niż niebezpieczne. Część odpadów może być wytwarzana przez firmy świadczące usługi w myśl definicji określonej w art. 3 ust. 1 pkt 32 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2022 r. poz. 699 z późn. zm.). Wówczas świadczący usługi jako posiadacz odpadów, będzie zobowiązany do postępowania z odpadami w sposób zgodny z zasadami gospodarowania odpadami. Na etapie budowy powstawać będą przede wszystkim odpady z grupy 17 tj. odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) a także z grupy 15 – odpady opakowaniowe czy sorbenty. Podczas realizacji inwestycji, prace budowlane i roboty ziemne będą zorganizowane w taki sposób, aby ograniczyć ilość powstających odpadów (np. glebę i ziemię, w miarę możliwości, należy wykorzystać na miejscu – m.in. w celu regulacji wysokościowej terenu, umocnienia skarp). Przewiduje się selektywne magazynowanie odpadów, które nie zostaną wykorzystane podczas prac budowlanych, a następnie ich odbiór przez uprawnione do tego podmioty i dalej poddanie recyklingowi (np. żelazo, stal, mieszaniny metali) lub unieszkodliwianiu (np. baterie, akumulatory, opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych), co zapisano jako warunek w niniejszej decyzji. Wszystkie powstające odpady będą selektywne magazynowane i w pierwszej kolejności przekazane do odzysku. Sposób gromadzenia odpadów będzie zależny od ich rodzaju oraz potencjalnego zagrożenia, które stwarzają dla środowiska np. w kontenerach a także luzem w hałdach. Odpady niebezpieczne zostaną oddzielone od obojętnych i innych niż obojętne i niebezpieczne, a następnie przechowane w odpowiednich do tego celu szczelnych pojemnikach. W celu ochrony środowiska gruntowo-wodnego nałożony został warunek, aby miejsca gromadzenia odpadów niebezpiecznych utwardzić i uszczelnić oraz zabezpieczyć przed warunkami atmosferycznymi oraz dostępem osób nieupoważnionych. W przypadku gromadzenia zużytych olejów będą one gromadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi (Dz. U. poz. 1694). Ponadto miejsce gromadzenia odpadów zostanie zlokalizowane z dala od cieków powierzchniowych i systemów melioracyjnych oraz z dala od miejsc skrzyżowania z ciekami powierzchniowymi. Zgodnie z deklaracją wnioskodawcy gruz oraz gleba i ziemia, w tym kamienie w miarę możliwości będą wykorzystywane we własnym zakresie (np. do wyrównania terenu lub jako podbudowę dróg), a w przypadku braku takiej możliwości będą przekazywane uprawnionym odbiorcom. Powyższe zapisano w niniejszej decyzji jako warunek celem zrównoważonej gospodarki odpadami. Wierzchnia warstwa ziemi w miarę możliwości będzie wykorzystywana na miejscu do urządzania i zagospodarowywania skarp nasypów, terenu po zakończeniu budowy. W związku z tym w warunkach wskazano na konieczność odpowiedniego

magazynowania wierzchniej warstwy gleby. Część odpadów będzie mogła być poddana odzyskowi w myśl rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. poz. 796) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami mogą poddawać odzyskowi na potrzeby własne, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz. U. z 2016 r. poz. 93). Na etapie eksploatacji przedsięwzięcia powstawać będą głównie odpady związane z użytkowaniem drogi w tym stosowaniem środków zwalczania śliskości drogi, czy prowadzeniem robót związanych z utrzymaniem i konserwacją drogi, oraz odpady powstające w wyniku wypadków drogowych. Wytwórcą odpadów na tym etapie będą poszczególne firmy świadczące usługi w zakresie utrzymania drogi w należytym porządku. Wnioskodawca na tym etapie nie przewiduje konieczności magazynowania odpadów na terenie zarządcy drogi.

Przedstawione w *raporcie* i w jego uzupełnieniach obliczenia wielkości emisji ze spalania paliw w silnikach pojazdów poruszających się po przedmiotowej drodze dla roku 2026 oraz dla prognozy na rok 2036, z uwzględnieniem 3 wariantów lokalizacji inwestycji wykazały, iż eksploatacja inwestycji w żadnym z wariantów oraz w żadnym roku prognozy nie będzie powodowała przekroczenia wartości odniesienia substancji w powietrzu oraz dopuszczalnych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r., Nr 16, poz. 87) poza terenem, do którego Inwestor posiada tytuł prawny oraz, że zostaną dotrzymane standardy jakości powietrza określone w rozporządzeniu z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r., poz. 845).

Z powstawaniem emisji substancji do powietrza będzie się również wiązał etap budowy planowanego przedsięwzięcia. Źródłami tej emisji będą głównie pojazdy oraz silniki pracujących maszyn. Może również dojść do niezorganizowanej emisji pochodzącej z pyłów unoszonych podczas transportu materiałów sypkich. Pewne substancje są również emitowane podczas kładzenia nawierzchni bitumicznych. Jednak tego typu emisje mają charakter czasowy i są krótkotrwałe; ich źródła przemieszczają się wraz z postępem prowadzonych prac, a następnie znikają po zakończeniu prac budowlanych. Zgodnie z prawem przewożone materiały sypkie muszą być zakrywane powłokami materiałowymi. Do przewozu gruntu oraz materiałów budowlanych w miarę możliwości wykorzystywane będą samochody wywrotki (zamiast samochodu skrzyniowego), gdzie materiał jest wybierany za pomocą czerpaka, co zapewni mniejszą emisję pyłu podczas rozładunku. Jak zapewnił wnioskodawca, czas pracy silników spalinowych maszyn i pojazdów związanych z etapem realizacji przedsięwzięcia ograniczony zostanie do niezbędnego minimum. Emisje powstające na etapie budowy będą miały charakter niezorganizowany, miejscowy i okresowy oraz ustaną po zakończeniu prac budowlanych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016, poz. 138) planowane przedsięwzięcie nie należy do kategorii zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii. W związku z powyższym nie określono wymogów w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii.

Nie przewiduje się, aby przedsięwzięcie miało znacząco istotny wpływ na klimat w skali globalnej. W przypadku budowy drogi ekspresowej S-11 na odcinku Szczecinek – Piła, emisja gazów cieplarnianych będzie niewielka stąd oddziaływanie na klimat w wyniku prowadzonych robót będzie pomijalne. Ewentualne możliwe emisje CO₂ ustąpią po zakończeniu prac na danym odcinku. Dodatkowo zostaną zastosowane odpowiednie środki minimalizujące w zakresie jakości powietrza. Realizacja przedsięwzięcia nie przyczyni się do zmian klimatu, ponieważ oddziaływanie na etapie budowy drogi ma charakter czasowy i ustąpi po zakończeniu prac. Ze względu na znaczne podniesienie płynności ruchu pojazdów, na etapie eksploatacji przewiduje się, że realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zmniejszonego zużycia paliwa przez samochody, co w sposób pozytywny wpłynie na zmiany klimatu. Czynnikiem

wpływającym na klimat w skali lokalnej będzie wycinka drzew, w szczególności powierzchni leśnych. Ze względu na klimat panujący w Wielkopolsce nie przewiduje się, aby ewentualne negatywne zjawiska towarzyszące zmianom klimatycznym mogły w istotnie negatywny sposób wpłynąć na przedsięwzięcie. Panujące w regionie warunki są umiarkowane i nie odbiegają od normalnych, co wskazuje na potencjalnie ograniczony ich wpływ na funkcjonowanie przedsięwzięcia. Możliwe do wystąpienia długotrwałe upały oraz susze, nie powinny istotnie wpłynąć na funkcjonowanie przedsięwzięcia. Zgodnie z treścią *raportu* Inwestycja będzie technologicznie przystosowana do ewentualnych awarii, a wykorzystane przy jej budowie materiały i mieszanki mineralno-asfaltowe będą spełniały obowiązujące norm.

Planowane przedsięwzięcie w wariantcie przewidzianym do realizacji (W3), położone jest w obszarze chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” (na odcinku ok. 32 km) oraz w obszarze specjalnej ochrony ptaków Puszcza nad Gwdą PLB300012 (na odcinku ok. 24,5 km). Ponadto w zasięgu potencjalnego oddziaływania położone są obszary Natura 2000: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Piłska PLH300045 (w odległości ok. 0,3 km), specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Rurzyca PLH300017 (w odległości ok. 1,7 km), specjalny obszar ochrony siedlisk Poligon w Okonku PLH300021 (w odległości ok. 3,7 km), obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Debrzynki PLH300047 (w odległości ok. 4,3 km), specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Szczyry PLH220066 (w odległości ok. 4,7 km). W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru inwestycji położony jest użytek ekologiczny „Uroczysko Krępsko”.

Najbliższe strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu, regularnego przebywania znajdują się w odległości 0,9 km i 1,1 km, tj. strefy ochrony wyznaczone wokół gniazd sóweczki *Glaucidium passerinum*, położone na terenie leśnictw Łubianka i Koszyce w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra.

Droga przebiega przez korytarze ekologiczne wyznaczone w opracowaniu: *Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011*”, na odcinku ok. 7 km przez korytarz „Bory Krajeńskie – Bory Tucholskie GKPn-18B”, na odcinku ok. 25,5 km przez korytarz „Lasy Krajeńskie GKPn-24C”.

W wariantcie wybranym do realizacji droga przebiega na znacznym odcinku przez duże, zwarte kompleksy leśne, w niewielkim stopniu po śladzie istniejącej drogi krajowej nr 11, w części przez otwarte tereny rolne, urozmaicone szpalerami drzew, śródpolnymi zadrzewieniami i niewielkimi ciekami. Droga koliduje z rowami, mniejszymi ciekami i większymi rzekami: Czarną, Płynicą, Rurzycą i Piławą.

Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na elementy przyrodnicze dokonano na podstawie inwentaryzacji przyrodniczych (Aecom, kwiecień 2019) wykonanych na potrzeby *raportu*, uzupełnionych istniejącymi danymi dotyczącymi rozmieszczenia żubrów, rysia (dane Zachodniopomorskiego Towarzystwa Przyrodniczego) i wilka (dane GIOŚ) oraz danymi GDDKiA, Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego. Inwentaryzację na potrzeby *raportu*, w zależności od badanej grupy, prowadzono w buforze 300 m (500 m na obszarach Natura 2000) od osi drogi w okresie od marca 2018 r. do marca 2019 r.

Oddziaływanie przedsięwzięcia w odniesieniu do szaty roślinnej wystąpi głównie na etapie realizacji i obejmie przede wszystkim zniszczenie siedlisk oraz występującej roślinności, grzybów, w tym porostów, w obrębie oddziaływania inwestycji oraz likwidację zieleni wysokiej w postaci drzew i krzewów. Z *raportu* wynika, że ocena wariantów pod względem wycinki pojedynczych drzew i krzewów na tym etapie jest niemożliwa, a szczegółowa inwentaryzacja dendrologiczna zostanie wykonana na etapie projektu budowlanego. Wycince będą podlegały drzewa i krzewy kolidujące z drogą oraz infrastrukturą drogową. Wycinka obejmie drzewa przydrożne, aleje, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz tereny zieleni urządzonej. Pod względem ingerencji w obszary leśne najbardziej kolizyjny jest Wariant W1, a najmniej Wariant W2. Dodatkowo, w przypadku wariantu W2, konieczne byłoby usunięcie trzech pomnikowych

lip drobnolistnych. Spośród siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, w kolizji z planowaną drogą znajduje się łącznie ok. 47 ha siedlisk przyrodniczych, należących do 13 typów (3260, 6120, 6210, 6410, 6430, 6510, 7140, 7230, 9130, 9160, 91D0, 91E0*, 91T0). Wyżej wymienione płaty siedlisk przyrodniczych znajdują się poza obszarami Natura 2000.

W miejscu realizacji przedsięwzięcia stwierdzono stanowiska chronionych grzybów i porostów. W preferowanym wariantcie zniszczeniu ulegnie 109 stanowisk grzybów i porostów. Najrzadsze taksony, tj. odnożycy mączystej *Ramalina farinacea*, odnożycy jesionowej *Ramalina fraxinea*, odnożycy kępkowej *Ramalina fastigata* i biedronecznika zmiennego *Punctelia subrudecta* zostaną przeniesione na stanowiska niezagrożone. Pozostałe gatunki grzybów i porostów to gatunki rozpowszechnione w skali kraju, w związku z powyższym, pomimo oddziaływań bezpośrednich i pośrednich, które mogą przyczynić się do zmniejszenia ich lokalnych populacji, nie przewiduje się, aby inwestycja wpłynęła na właściwy stan ochrony tych gatunków. W buforze wariantu W1, w korycie rzeki Rurzyca, stwierdzono stanowisko rzadkiej hildenbrandii rzecznej *Hildenbrandia rivularis*, które przy realizacji wariantu preferowanego nie jest zagrożone oddziaływaniem bezpośrednim. Ze względu na lokalizację stanowiska w górę rzeki względem przebiegu drogi oraz określony warunek zastosowania urządzeń podczyszczających na wylocie systemu odwodnienia do rzeki Rurzyca (w przypadku, gdy ciek będzie odbiornikiem) nie przewiduje się oddziaływania pośredniego wskutek pogorszenia jakości wód. W zasięgu bezpośredniego oddziaływania przedsięwzięcia odnotowano stanowiska chronionych gatunków mszaków. Zniszczeniu ulegną stosunkowo liczne i szeroko rozpowszechnione gatunki, których występowanie zarówno w buforze badawczym jak i w regionie jest częste. Wariant przewidziany do realizacji koliduje z 3 stanowiskami roślin chronionych, kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* (2 stanowiska) i bobrka trójlistkowego *Menyanthes trifoliata*. Gatunki te, należą do stosunkowo licznych, a ich zniszczenie nie wpłynie na ich właściwy stan ochrony. Odnotowane stanowisko rzadkiej rośliczki okrągłolistnej *Drosera rotundifolia* nie jest zagrożone w wariantcie preferowanym.

Kluczowe negatywne oddziaływania na faunę obejmują bezpośrednie niszczenie ich siedlisk, oddziaływanie barierowe (głównie w odniesieniu do płazów i ssaków) oraz obniżenie jakości siedlisk przyległych do drogi. Spośród chronionych gatunków bezkręgowców notowano głównie taksony liczne i szeroko rozpowszechnione, dla populacji których realizacja planowanego przedsięwzięcia nie spowoduje istotnych zagrożeń. Za najcenniejsze taksony w obrębie tej grupy należy uznać skójkę gruboskorupową *Unio crassus* i zalotkę większą *Leucorhina pectoralis*. Określone warunki realizacji zminimalizują oddziaływanie na te taksony i wykluczą możliwość wpływu na ich właściwy stan ochrony. Rzeki znajdujące się w zasięgu oddziaływania, tj.: Czarna, Płynica, Rurzyca, Piława, Głomia i Gwda, należą do cieków uznawanych za cenne dla ichtiofauny. W ramach przeprowadzonych odłowów badawczo-kontrolnych oraz na podstawie analizy literatury, w wytypowanych ciekach i obszarze poszczególnych wariantów projektowanej drogi ekspresowej S11, wykazano występowanie 21 gatunków ryb i 1 gatunku minoga, w tym 5 gatunków podlegających ochronie. W wariantcie przewidzianym do realizacji, droga nie będzie przebiegać przez doliny: Gwdy i Głomi. Konstrukcje planowanych obiektów mostowych nie będą ingerować w wody rzeki, a prace związane z umocnieniem zostaną maksymalnie ograniczone i wykonane w odpowiednich terminach, co wyklucza możliwość istotnego pogorszenia warunków siedliskowych stwierdzonych ryb oraz możliwości ich swobodnej migracji. Realizacja inwestycji spowoduje zniszczenie siedlisk lądowych płazów i gadów oraz fragmentów siedlisk rozrodczych płazów. Na badanym obszarze wykazano występowanie 13 gatunków płazów i 5 gatunków gadów. Najliczniej występującymi gatunkami płazów były ropucha szara, żaba wodna i żaba moczarowa, a gadów: jaszczurka zwinka. Najrzadsza była traszka grzebieniasta i żmija zygzakowata. W wariantcie przewidzianym do realizacji przewiduje się częściowe lub całkowite zniszczenie 12 wyznaczonych siedlisk płazów. Są to w większości siedliska mniej cenne niż stwierdzone na przebiegu wariantu W1 i W2. Łączna powierzchnia zniszczeń jest najmniejsza w wariantcie W3 i wyniesie ok. 11 ha. W ostatecznej koncepcji przejść dla zwierząt, w obrębie

wszystkich wyznaczonych szlaków migracji powstaną obiekty pełniące funkcje przejść z systemem odpowiednich wygradzeń, co zapewni ich drożność. Po zrealizowaniu inwestycji z uwzględnieniem przejść dla zwierząt, możliwość dalszego funkcjonowania populacji gadów na omawianym terenie zostanie zachowana, a uszczuplenie dostępności odpowiednich siedlisk po zrealizowaniu inwestycji nie będzie istotne dla tej grupy zwierząt. Wzdłuż przebiegu drogi odnotowano szereg gatunków ptaków, spośród których zdecydowana większość podlega ochronie. W wyniku realizacji inwestycji zostaną zniszczone głównie siedliska pospolitych ptaków chronionych. Za najcenniejsze taksony gniazdujące w zasięgu oddziaływania bezpośredniego i pośredniego w wariantcie preferowanym należy uznać: błotniaka stawowego, derkacza, dzięcioła czarnego, dzięcioła zielonego, gąsiorka, kanię czarną, kanię rudą, muchołówkę małą, ortolana, puszczyka, włośchatki. Zniszczenie lub pogorszenie jakości siedlisk gatunków rzadkich i średniolicznych będzie dotyczyło wyłącznie pojedynczych par i w dużej części jedynie fragmentów ich terytoriów. Przedsięwzięcie nie przebiega w pobliżu znanych stanowisk tzw. gatunków strefowych. Najbliższe strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu, regularnego przebywania znajdują się w odległości 0,9 km i 1,1 km. Na etapie realizacji inwestycji dojdzie do zniszczenia lub trwałego przekształcenia struktur wykorzystywanych przez nietoperze. W ramach inwentaryzacji wykazano występowanie na przebiegu wszystkich wariantów, szlaków przelotu oraz żerowisk nietoperzy. Inwentaryzacja nie wykazała występowania na obszarze zajęтым pod inwestycję miejsc hibernacji, rojenia i dziennych schronień nietoperzy, w tym miejsc rozrodu. Po zastosowaniu wszystkich działań minimalizujących, oddziaływania te nie będą znaczące. Z przedstawionej w raporcie inwentaryzacji wynika, że w buforze badawczym odnotowano 4 gatunki chronione ssaków z wyłączeniem nietoperzy, tj. wilka *Canis lupus*, bobra *Castor fiber*, kreta *Talpa europaea*, wydrę *Lutra lutra* i wiewiórkę *Sciurus vulgaris*, przy czym w wariantcie przewidzianym do realizacji autorzy stwierdzają brak ingerencji w siedliskowego wilka. W oparciu o inne dostępne dane przyrodnicze (dane Zachodniopomorskiego Towarzystwa Przyrodniczego, GIOŚ, Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego) wynika jednak, że duże kompleksy leśne na północ od Piły stanowią miejsca stałego występowania kluczowych gatunków ssaków, tj. wilka, rysia, łosia i żubra, dla których droga będzie stanowić istotną barierę. W miejscu przebiegu drogi swój areał mają obecnie dwie grupy żubrów: Sypniewo i Płytnica, a obserwowany trend powstawania autonomicznych grup żubrów i zwiększającego się zasięgu rozmieszczenia pozwala przypuszczać, że nastąpi coraz liczniejsze pojawianie się na tym terenie żubrów. Ze względu na istotne znaczenie tego obszaru dla wyżej wskazanych gatunków, w trakcie postępowania koniecznym było przeprojektowanie liczby, lokalizacji i parametrów przejść dla zwierząt, w celu skutecznej minimalizacji oddziaływania barierowego. Niemniej jednak zagadnienie to wymaga pogłębionej analizy, w szczególności zgromadzenia odpowiedniej jakości danych o wykorzystywaniu tego terenu przez kluczowe gatunki ssaków dla wariantu preferowanego i zweryfikowania w oparciu o te dane liczby, rodzajów i parametrów przejść dla zwierząt, co zostało wskazane w zakresie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Przedsięwzięcie prócz kolizji z wyżej wskazanymi elementami przyrodniczymi realizowane będzie w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336) oraz w zasięgu potencjalnego oddziaływania na te obszary.

W wariantcie przewidzianym do realizacji, droga na odcinku ok. 32 km przebiega przez obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”. Rozporządzenie Nr 212/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu "Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy", w którym wskazano zakazy obowiązujące w przedmiotowym obszarze zostało uchylone wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2011 r. sygn. akt IV SA/Po 709/10. Zatem istnienie tych obszarów wynika z aktów wcześniejszych, wydanych przed 2000 r. Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) w art. 11 określała, iż przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 października 1991 r.

o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.), zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zatem w granicach przedmiotowego obszaru chronionego krajobrazu nie obowiązują obecnie zakazy. Obszar ten jednak, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz na podstawie art. 153 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zachował byt prawny jako forma ochrony przyrody. Realizacja przedsięwzięcia z uwzględnieniem warunków określonych w niniejszej decyzji nie wpłynie na ustawowe cele powoływania obszarów chronionego krajobrazu.

Droga, w wariantcie przewidzianym do realizacji, na odcinku ok. 24,5 km, przebiega przez obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza nad Gwdą PLB300012. Przedmiotami ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza nad Gwdą PLB300012 (zgodnie z SDF umieszczonym na stronie <http://natura2000.gdos.gov.pl/> data dostępu 10.08.2023 r.) jest 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: bielik *Haliaeetus albicilla*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, lelek *Caprimulgus europaeus*, lerka *Lullula arborea*, muchołówka mała *Ficedula parva*, puchacz *Bubo bubo*, rybołów *Pandion haliaetus*, włochatka *Aegolius funereus*, zimorodek *Alcedo atthis* i żuraw *Grus grus* oraz dwa gatunki ptaków migrujących niewymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej: gągoł *Bucephala clangula* i nurogęś *Mergus merganser*.

Spośród wyżej wymienionych przedmiotów ochrony, w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia stwierdzono prawdopodobne gniazdowanie trzech gatunków: lerki, włochatki oraz muchołówki małej. W przypadku włochatki oddziaływanie będzie dotyczyć maksymalnie jednej pary. Niezależnie od wyboru wariantu dojdzie do poprowadzenia drogi w okolicy miejsca, w którym potwierdzono nawołującego osobnika. Ptak ten zareagował na stymulację odgłosem puszczyka. W ramach przedsięwzięcia nie będą niszczone stanowiska lęgowe tego gatunku, a oddziaływanie będzie obniżenia jakości siedlisk (głównie wskutek hałasu) w obrębie części terytorium, gdzie odnotowano jednokrotne stwierdzenie odżywającego się ptaka. W odniesieniu do muchołówki małej, ingerencja w siedlisko lęgowe wystąpi w przypadku wariantu W2, który nie jest wariantem wskazanym jako preferowany. Największa skala zniszczeń będzie dotyczyła populacji lerki. W wyniku realizacji inwestycji zniszczeniu ulegnie (w zależności od wariantu) do 4 fragmentów siedlisk, w których odnotowano lerkę. Lerka nie jest wrażliwa na inne oddziaływania generowane przez drogę ekspresową. Biorąc pod uwagę wielkość populacji i bardzo dużą dostępność siedlisk tego gatunku w obszarze, będzie to oddziaływanie niezauważalne w skali obszaru Natura 2000. Dodatkowo realizacja inwestycji wiąże się ze znaczącą wycinką, co może zwiększyć dostępność potencjalnych siedlisk na skrajach obszaru zajętego przez inwestycje. Gatunek ten wykorzystuje do lęgów zręby oraz ekoton w tym skraj pasa drogowego. Uwzględniając powyższe, mając na uwadze wielkość obszaru Natura 2000, dostępność odpowiednich siedlisk, która w znacznym stopniu kształtowana jest przez prowadzoną gospodarkę leśną w obszarze uznano, że realizacja przedsięwzięcia w wariantcie preferowanym, nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na gatunki stanowiące przedmioty ochrony obszaru Puszcza nad Gwdą PLB300012 oraz na ich siedliska.

Dla przedmiotowego obszaru Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 2773) ustanowiono plan zadań ochronnych. Powyższy akt został zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 4387). Zgodnie z zapisami ww. planu, do istniejących zagrożeń dla właściwego stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru oraz ich siedlisk należą m.in.: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie; rozwój terenów zurbanizowanych i zamieszkałych; drapieżnictwo; sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji uprawiane w plenerze oraz zmniejszenie bądź utrata

określonych cech siedliska. W planie zadań ochronnych wskazano cele działań ochronnych oraz działania ochronne niezbędne dla przywrócenia lub utrzymania właściwego stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony. Z przeprowadzonej w raporcie oceny, wynika, że realizacja przedsięwzięcia nie wpłynie na cele działań ochronnych dla gatunków stwierdzonych w zasięgu oddziaływania, wskazanych w wyżej cytowanych zarządzeniach. Dla przedmiotowego obszaru, w lipcu 2023 r. opracowany został projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, którego zapisy uwzględniono w przedmiotowej ocenie. W projekcie tym zawarto szereg uszczegółowionych celów działań ochronnych wymienionych poniżej. Dla lerki: utrzymanie populacji rozrodzkiej w stanie właściwym (FV) na poziomie min. 900 par lęgowych oraz utrzymanie we właściwym stanie ochrony (FV) minimum 4 500 ha siedlisk odpowiadających biologicznym wymaganiom gatunku, tj. obejmujących m.in. zręby zupełne lub halizny o powierzchni min. 4 ha, opcjonalnie 2-6 letnie uprawy sosnowe w obrębie suchych, piaszczystych siedlisk borowych, utrzymanie otwartego charakteru pasów przeciwpożarowych przylegających do starszego drzewostanu, a także użytkowanych lub odłogowanych terenów uprawnych o powierzchni min. 5 ha na suchych, piaszczystych siedliskach z obecnością pojedynczych lub niewielkich skupień drzew lub krzewów. Dla muchołówki małej: utrzymanie populacji rozrodzkiej w stanie właściwym (FV) na poziomie min. 140 par i zachowanie w stanie właściwym (FV) siedlisk gatunku tj. zwartych kompleksów cienistych drzewostanów liściastych i mieszanych w wieku powyżej 80 lat, głównie grądów, ze znacznym udziałem dębu, lipy, graba lub buka, na powierzchni wynoszącej łącznie min. 5600 ha. Dla włośчатки: uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozpoznania liczebności i rozmieszczenia populacji w obszarze i utrzymanie populacji rozrodzkiej na poziomie min. 50 par oraz siedlisk gatunku na powierzchni min. 7500 ha we właściwym stanie ochrony (FV), tj. drzewostanów sosnowo-świerkowych, bukowych, ewentualnie sosnowych, w wieku ≥ 100 lat, z możliwie dużym udziałem świerka lub z dobrze rozwiniętym podrostem/podszytem świerkowym. Mając na względzie skalę oddziaływania na stwierdzone gatunki, nie przewiduje się wpływu na wyżej wskazane cele działań ochronnych. Dla pozostałych gatunków stanowiących przedmioty ochrony określono następujące cele działań ochronnych: uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozpoznania liczebności i rozmieszczenia populacji bociana czarnego, jego siedlisk oraz zachowanie zbiorowisk zwartych, rozległych starych lasów mieszanych i liściastych w wieku powyżej 80 lat, z dostępnymi drzewami gniazdowymi (rozłożyste drzewa w wieku powyżej 100 lat), sumarycznie obejmujących powierzchnię min. 9000 ha w obszarze; utrzymanie populacji rozrodzkiej łabędzia krzykliwego na poziomie min. 1 pary oraz utrzymanie we właściwym stanie ochrony (FV) zbiorników wodnych z bogatą roślinnością wynurzoną i podwodną oraz torfowisk, odpowiadających biologicznym wymaganiom gatunku, na powierzchni minimum 100 ha; utrzymanie populacji rozrodzkiej gągoła we właściwym stanie (FV) na poziomie min. 50 par oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) siedlisk gatunku, tj. min. 100 km linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych odpowiadających biologicznym wymaganiom gatunku (rzeki i zbiorniki wodne) wraz z przylegającymi do niej starodrzewiami w wieku min. 80 lat, z obecnością dziupli dzięcioła czarnego, znajdujących się w odległości do 1 km od cieku/zbiornika wodnego, ze szczególnym uwzględnieniem rzek: Gwdy, Rurzyca, Piławy, Głomi i Płytnicy i utrzymanie we właściwym stanie ochrony 2000 ha zbiorników wodnych i ich brzegów stanowiących potencjalne miejsca lęgowe gągoła; utrzymanie populacji rozrodzkiej nurogęsi we właściwym stanie (FV) na poziomie min. 15 par. oraz utrzymanie w stanie właściwym (FV) min. 80 km naturalnych dolin rzecznych oraz 2000 ha powierzchni jezior położonych w otoczeniu drzewostanów w wieku min. 80 lat ze szczególnym uwzględnieniem rzek: Gwdy, Piławy, Głomi i Rurzyca; uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozpoznania liczebności i rozmieszczenia populacji kani czarnej i kani rudej w obszarze i ich siedlisk oraz utrzymanie stabilnej powierzchni potencjalnych siedlisk lęgowych i żerowisk, tj. płątów drzewostanów w wieku min. 80 lat, sąsiadujących ze zbiornikami wodnymi, torfowiskami oraz użytkami rolnymi, o łącznej powierzchni minimum 300 ha; uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozpoznania liczebności i rozmieszczenia populacji bielika w obszarze i jego

siedlisk oraz utrzymanie populacji rozrodczej na poziomie min. 6 par i stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych gatunku w niepogorszonym stanie (FV) na łącznej powierzchni minimum 600 ha lasów w wieku min. 90 lat, występujących w sąsiedztwie zbiorników wodnych, torfowisk oraz użytków rolnych; utrzymanie populacji rozrodczej rybołowa na poziomie min. 1 pary oraz utrzymanie jego siedlisk lęgowych we właściwym stanie (FV) na łącznej powierzchni min. 300 ha: starodrzewi sosnowych w wieku przynajmniej 150 lat, najlepiej w postaci przerzedzonych drzewostanów lub kęp na zrębach, optymalnie w odległości do jednego km od zbiorników wodnych i zwiększenie liczby potencjalnych miejsc lęgowych poprzez budowę platform gniazdowych w dogodnych drzewostanach, najlepiej na terenie rezerwatów przyrody lub w miejscach z ograniczoną penetracją ludzi; utrzymanie populacji rozrodczej żurawia w stanie właściwym na poziomie min. 75 par oraz utrzymanie mozaiki siedlisk lęgowych i żerowiskowych w stanie właściwym (FV) na łącznej powierzchni min. 5600 ha, odpowiadających biologicznym wymaganiom gatunku, tj. - śródleśnych mokradel, olsów, lęgów, torfowisk oraz zabagnionych dolin rzecznych i wszelkich typów szuwarów na brzegach zbiorników wodnych, w tym jezior i stawów rybnych, zbiorników wodnych w krajobrazie otwartych agrocenoz (miejsca gniazdowania) - łąk, pastwisk i ugorów (miejsca żerowiskowe); utrzymanie populacji rozrodczej puchacza na poziomie min. 5 par i uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozpoznania liczebności i rozmieszczenia, potencjalnych siedlisk gatunku w obszarze oraz istniejących zagrożeń oraz zachowanie mozaiki siedlisk, które mogą być miejscami gniazdowania gatunku (olsy i łęgi w wieku powyżej 70 lat z licznymi kępami oraz wysepkami, prześwietlone bory na terenach pagórkowatych, rozległe, częściowo zalesione torfowiska, stare drzewostany borowe lub mieszane z gniazdami ptaków szponiastych lub bociana czarnego, położone w pobliżu terenów otwartych stanowiących żerowiska - jezior, kompleksów stawów, dolin rzecznych, podmokłych łąk, otwartych torfowisk, fragmentów ekstensywnie użytkowanych pól), na łącznej powierzchni minimum 2000 ha; utrzymanie populacji rozrodczej lelka w stanie właściwym (FV) na poziomie min. 150 par oraz utrzymanie w stanie właściwym (FV) siedlisk gatunku na powierzchni min. 750 ha terenów otwartych, zlokalizowanych w obrębie kompleksów leśnych o łącznej powierzchni przynajmniej 24000 ha, gdzie jako stan właściwy siedliska należy rozumieć rozległy, suchy i świeży (niepodmokły) bór obfitujący w otwarte siedliska wewnątrz kompleksu (np. polany, zręby, młode uprawy); utrzymanie populacji rozrodczej zimorodka w stanie właściwym (FV) na poziomie ok. 40 par oraz utrzymanie siedlisk gatunku we właściwym stanie ochrony (FV) na minimum 2200 ha wzdłuż rzek: Piławka, Dobrzyca, Piława, Rurzyca, Płytnica, Gwda, Głomia, oraz linii brzegowej Jez. Bytyń Wielki (Betyń), tj. utrzymanie na rzekach ich naturalnego charakteru (z urwistymi brzegami, płynące w otoczeniu lasów lub z zadrzewionymi/zakrzewionymi brzegami, wraz obecnością w korycie grubego rumoszu drzewnego), zaś w odniesieniu do zbiorników wodnych: utrzymanie urwistych skarp na brzegach, zachowanie w otoczeniu zbiorników lasów lub zadrzewień/zakrzewień; utrzymanie populacji rozrodczej bociana czarnego w stanie właściwym na poziomie min. 240 par. oraz zachowanie w stanie właściwym (FV) drzewostanów liściastych, iglastych lub mieszanych, w szczególności bukowych, stanowiących miejsca lęgowe i żerowiska gatunku, na łącznej powierzchni min. 30000 ha, z czego min 20% powinny stanowić drzewostany z udziałem drzew w wieku ponad 90 lat, zapewnienie dostępności starych, martwych i zamierających drzew, w tym drzew martwych stojących oraz złamanych. Analiza zgodności planowanego przedsięwzięcia z celami i działaniami ochronnymi wykazała, iż projektowana inwestycja nie jest z nimi sprzeczna i nie wpłynie na możliwość realizacji działań i osiągnięcia celów ochrony.

W wariantcie przewidzianym do realizacji, prace związane z budową łącznicy do istniejącej drogi krajowej nr 11 prowadzone będą w odległości ok. 0,3 km od obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Piłska PLH300045. Odległość od osi nowej drogi w wariantcie preferowanym wyniesie 0,7 km. Przedmiotami ochrony tego obszaru (zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych umieszczonym na stronie <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, data dostępu 10.08.2023 r.) są następujące typy siedlisk przyrodniczych: 2330 Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi, 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea ssp.*, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 3160 Naturalne, dystroficzne

zbiorniki wodne, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri p.p.* i *Bidention p.p.*, 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphyllion*), 6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*, 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe i 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*), dziewięć gatunków zwierząt: mopek *Barbastella barbastellus*, nocek duży *Myotis myotis*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, kumak nizinny *Bombina bombina*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* oraz dwa gatunki roślin: haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* i lipiennik Loesela *Liparis loeselii*. Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 stycznia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Piłska PLH300045 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 667). Do głównych zagrożeń istniejących wskazanych w planie należą: odpadki i odpady stałe, wydeptywanie, nadmierne użytkowanie obce gatunki inwazyjne, sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze, nurkowanie z butlą i fajką, wędkarstwo, ewolucja biocenotyczna, susze i zmniejszenie opadów, połowy siecią, płądrowanie stanowisk roślin, rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem, eutrofizacja, zakwaszenie, erozja szlaki piesze i szlaki rowerowe, zmiana składu gatunkowego (sukcesja), usuwanie martwych i umierających drzew, wyschnięcie, nagromadzenie materii organicznej, drogi i autostrady, śmierć lub uraz w wyniku kolizji, niemotorowe sporty wodne - spływy kajakowe. W planie zadań ochronnych wskazano cele działań ochronnych oraz działania ochronne niezbędne dla przywrócenia lub utrzymania właściwego stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony. Poniżej przedstawiono cele działań ochronnych określone w planie zadań ochronnych. Dla siedliska 2330: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 5,06 ha, poprawa złego (U2¹) stanu ochrony siedliska przyrodniczego poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: występowanie procesów eolicznych – na poziomie właściwym (FV²), tj. aktywne procesy eoliczne; gatunki charakterystyczne – na poziomie przynajmniej niezadowalającym (U1²), tj., 2–3 gatunki charakterystyczne; ekspansja krzewów i podrostów drzew – na poziomie przynajmniej niezadowalającym (U1²), tj., 40-60%, poprzez stopniową eliminację, uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony. Dla siedliska 3140: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 149 ha, poprawa złego (U2¹) stanu ochrony Jeziora Płotki oraz Jezioro Wapieńskiego poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: struktura roślinności ramienicowej – na poziomie przynajmniej niezadowalającym (U1²), tj., spadek powierzchni łąk ramienicowych nie większy niż 20%; gatunki charakterystyczne – na poziomie właściwym (FV²), tj. ≥4 gatunki ramienic; gatunki wskazujące na degradację siedliska w tym obce gatunki inwazyjne – na poziomie przynajmniej niezadowalającym (U1²), tj., gatunki ekspansywne zajmują do 10% powierzchni; gatunek lub gatunki obce inwazyjne obecne jako pojedyncze osobniki; maksymalna głębokość występowania łąk ramienicowych – na poziomie przynajmniej

niezadawalającym ($U1^2$), tj. 5–2,5 m; zasięg strefy świetlnej w jeziorze – na poziomie niezadawalającym ($U1^2$), tj. 15–10 m, poprawa złego ($U2^1$) stanu ochrony Jeziora Jeleniowego poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: struktura roślinności ramienicowej – na poziomie właściwym (FV^2), tj. powierzchnia zajęta przez łąki ramienicowe bez zmian lub większa w porównaniu do badań wcześniej prowadzonych; gatunki charakterystyczne – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. 2–3 gatunki charakterystyczne; gatunki wskazujące na degradację siedliska w tym obce gatunki inwazyjne – na poziomie właściwym (FV^2), tj. brak gatunków wskazujących na degradację siedliska; maksymalna głębokość występowania łąk ramienicowych – na poziomie przynajmniej niezadawalającym (FV^2), tj. >2,5 lub jezioro przerośnięte ramienicami; zasięg strefy świetlnej w jeziorze - na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. 5–2,5 lub poniżej maksymalnej głębokości jeziora, ograniczenie poziomu antropopresji wywołanej rekreacyjnym wykorzystaniem zbiorników wodnych, w szczególności na Jeziorze Płotki, uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie stanu ochrony siedliska przyrodniczego na jeziorach Kuźnik Mały oraz Kuźnik Duży. Dla siedliska 3150: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze co najmniej 71 ha, utrzymanie niezadawalającego ($U1^1$) stanu siedliska przyrodniczego lub jego poprawa, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu – na poziomie właściwym (FV^2), tj. duża różnorodność fitocenotyczna zbiorowisk, obecne nymfeidy i elodeidy; pleustofity drobne obecne lub nie (w jeziorach do 25%); gatunki wskazujące na degradację siedliska – na poziomie właściwym (FV^2), tj.: brak gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej *Elodea canadensis*); barwa wody – na poziomie właściwym (FV^2), tj. słabo zielona, słabo przezroczysta, brązowawo-przezroczysta; konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne) – na poziomie właściwym (FV^2), tj. $\leq 600 \mu S/cm-1$; przezroczystość wody – na poziomie właściwym (FV^2), tj. widoczność krążka Secchiego do dna lub powyżej 2,5 m. Dla siedliska 3160: utrzymanie niezadawalającego ($U1^1$) stanu siedliska przyrodniczego lub jego poprawa, na stanowiskach: Jezioro Czarne (Skórka), Jezioro Kuźnik Czarny, Jezioro Okoniowe, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: gatunki charakterystyczne – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. spadek liczby gatunków i zajętej przez nie powierzchni mniejszy niż 20%; gatunki ekspansywne rodzime – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. gatunki ekspansywne zajmują do 5% powierzchni; gatunki inwazyjne obce – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. gatunek lub gatunki inwazyjne obce jako pojedyncze osobniki (nie bierze się pod uwagę występowania moczarki kanadyjskiej *Elodea canadensis*); barwa wody - na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. 51-100 mg Pt/dm³ (lub ciemnobrunatna); odczyn wody – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. pH 7–8 lub 2–3; przewodnictwo – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. 100-500 $\mu S/cm-1$; wskaźnik HDI- na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. $40 < HDI > 50$; melioracje – na poziomie przynajmniej niezadawalającym ($U1^2$), tj. sieć rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury w niewielkim stopniu oddziałuje na warunki wodne zbiorników, utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony siedliska przyrodniczego na stanowiskach: Jezioro Kuźniczek, Jezioro Kuźnik Bagienny, Jezioro Czarne koło Kaczor, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: gatunki charakterystyczne – na poziomie właściwym (FV^2), tj. liczba gatunków i zajęta przez nie powierzchnia bez zmian w porównaniu do badań wcześniej prowadzonych; gatunki ekspansywne rodzime – na poziomie właściwym (FV^2), tj. brak gatunków ekspansywnych; gatunki inwazyjne obce – na poziomie właściwym (FV^2), tj. brak gatunków obcych inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej *Elodea canadensis*); barwa wody – na poziomie właściwym (FV^2), tj. <50 mg Pt/dm³ (lub barwa wody brązowa, klarowna lub o niewielkiej mętności); odczyn wody – na poziomie właściwym (FV^2), tj. pH 3–7; przewodnictwo – na poziomie właściwym (FV^2), tj. poniżej 100 $\mu S/cm-1$; wskaźnik HDI – na poziomie właściwym (FV^2), tj. > 50. Dla siedliska 3270: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 0,03 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów. utrzymanie właściwego (FV) stanu ochrony siedliska przyrodniczego poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: gatunki charakterystyczne – na właściwym poziomie (FV^2), tj. na stanowisku występują więcej niż 4 gatunki charakterystyczne dla siedliska;

gatunki dominujące – na właściwym poziomie (FV²), tj. na stanowisku dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska; gatunki ekspansywne – na poziomie przynajmniej niezadowolającym (U1²), tj. gatunki ekspansywne zajmują 10-25% powierzchni siedliska; obce gatunki inwazyjne – na właściwym poziomie (FV²), tj. brak gatunków inwazyjnych lub gatunki inwazyjne obecne, ale zajmują do 25% powierzchni siedliska; udział dobrze zachowanych płatów siedliska – na właściwym poziomie (FV²), tj. płaty dobrze zachowane zajmują nie mniej niż 80% powierzchni zajętej przez siedlisko. Dla siedliska 6430: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 0,4 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów, poprawa złego (U2¹) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźnika: gatunki charakterystyczne – na poziomie przynajmniej niezadowolającym (U12) tj. stwierdzenie występowania co najmniej 2 gatunków przynależących do *Convolvulalia sepium*; ekspansywne roślin zielnych – na poziomie właściwym (FV²), tj. gatunki ekspansywne nie występują, lub występują na powierzchni mniejszej niż 10% – na co najmniej 75% stanowisk siedliska; obce gatunki inwazyjne – na poziomie właściwym (FV²), tj. gatunki inwazyjne nie występują lub niezadowolającym (U12), tj. obce gatunki inwazyjne poniżej 1% pokrycia, z wyłączeniem kolczurki klapowanej *Echinocystis lobata*. Dla siedliska 7110: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 0,65 ha, utrzymanie niezadowolającego (U1¹) stanu ochrony siedliska przyrodniczego lub jego poprawa, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: gatunki charakterystyczne – na poziomie właściwym (FV²), tj. występowanie co najmniej 2 gatunków torfowców i 2 gatunków roślin naczyniowych spośród gatunków charakterystycznych; pokrycie i struktura gatunkowa torfowców – na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1²), tj. całkowite pokrycie torfowców w przedziale 20–50%, gatunki torfowców magellańskiego *Sphagnum magellanicum*, brodawkowanego *S. papillosum*, brunatnego *S. fuscum*, czerwonego *S. rubellum*, ostrolistnego *S. capillifolium* zajmują powierzchnię od 5 do 40% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki torfowców, dominują torfowce: kończysty *S. fallax*, spiczastolistny *S. cuspidatum* lub inne gatunki z tej sekcji – *Cuspidata* (generalnie gatunki o barwie zielonej ewentualnie żółtawej); obce gatunki inwazyjne – na poziomie właściwym (FV²), tj. brak gatunków inwazyjnych, rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych – na poziomie właściwym (FV²), tj. brak gatunków ekspansywnych; odpowiednie uwodnienie – na poziomie właściwym (FV²), tj. poziom wody równo lub poniżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska – warstwy torfowców (w praktyce w trakcie chodzenia po torfowisku woda zawsze widoczna przynajmniej do wysokości podeszwy); pozyskanie torfu – na poziomie właściwym (FV²), tj. brak pozyskania torfu obecnie, jeżeli w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie ślady pozyskiwania w przeszłości; melioracje odwadniające – na poziomie właściwym (FV²), tj. brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.); obecność krzewów i drzew – na poziomie właściwym (FV²), tj. pokrycie drzew poniżej 10%, krzewów (borówka bagienna *Vaccinium uliginosum*, bagno zwyczajne *Ledum palustre* itp.) – poniżej 30%. Dla siedliska 7120: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 7,56 ha, poprawa złego (U2¹) stanu ochrony siedliska przyrodniczego poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: gatunki charakterystyczne torfowisk wysokich – na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1²), tj. występują co najmniej jeden gatunek torfowca spośród charakterystycznych dla jednostek z klasy *Oxycocco-Sphagnetea* i co najmniej jeden gatunek spośród charakterystycznych roślin naczyniowych; gatunki dominujące – na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1²), tj. dominują gatunki ekologicznie obce, lecz udział gatunków wysokotorfowiskowych co najmniej 20%; pokrycie i struktura gatunkowa mchów – na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1²), tj. całkowite pokrycie mchów w przedziale 20-50% lub torfowce zajmujące powierzchnię od 1-25% całkowitej powierzchni zajmowanej przez wszystkie gatunki mchów; obce gatunki inwazyjne – na poziomie właściwym (FV²), tj. brak lub pojedyncze; gatunki ekspansywne roślin zielnych – na poziomie właściwym (FV²), tj. zajmują do 25% powierzchni; obecność krzewów i drzew – na poziomie właściwym (FV²), tj. łączne pokrycie do

10%; udział dobrze wykształconych płatów siedliska – na poziomie co najmniej niezadowolającym ($U1^2$), tj. udział dobrze wykształconych płatów z roślinnością typową dla torfowisk wysokich 1–25%; stopień uwodnienia – na poziomie co najmniej niezadowolającym ($U1^2$), tj. poziom wody równo lub poniżej do 20 cm poniżej powierzchni torfowiska (w praktyce w trakcie chodzenia po torfowisku woda zawsze widoczna przynajmniej do wysokości podeszwy); pozyskanie torfu – na poziomie właściwym (FV^2), tj. brak pozyskania torfu kiedykolwiek w przeszłości; melioracje odwadniające – na poziomie właściwym (FV^2), tj. brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana” na skutek podjętych działań ochronnych (zasypanie rowów, budowa zastawek itp.) lub naturalnych procesów zarastania, zamulania. Dla siedliska 9110: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 7 ha, utrzymanie przynajmniej niezadowolającego ($U1^1$) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: charakterystyczna kombinacja gatunków – na właściwym poziomie (FV^2); tj. typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego charakterystyczna kombinacja gatunków (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego) – na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego; martwe drewno wielkowymiarowe – na właściwym poziomie (FV^2); tj. >5 szt./ha – na co najmniej 25% powierzchni siedliska przyrodniczego. Dla siedliska 9170: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 129 ha, utrzymanie przynajmniej niezadowolającego ($U1^1$) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: charakterystyczna kombinacja gatunków – na poziomie właściwym (FV), tj. typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego kombinacja gatunków (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego) – na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego; martwe drewno wielkowymiarowe – na poziomie przynajmniej niezadowolającego ($U1^2$) tj. 3–5 szt./ha – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego. Dla siedliska 9190: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 104 ha, utrzymanie przynajmniej niezadowolającego ($U1^1$) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: charakterystyczna kombinacja florystyczna runa – na poziomie właściwym (FV^2), tj. typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej) – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego; gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy – na poziomie właściwym (FV^2), tj. we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe, przy czym zachowane są naturalne stosunki ilościowe – na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego; udział dębu w drzewostanie – na poziomie przynajmniej niezadowolającego ($U1^2$), tj. 40–70% – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego; gatunki obce geograficznie w drzewostanie – na poziomie właściwym (FV^2), tj. <1% i nie odnawiające się – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego; martwe drewno leżące lub stojące >3m długości i >50 cm grubości – na poziomie przynajmniej niezadowolającego ($U1^2$), tj. 3–5 szt./ha – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego. Dla siedliska 91E0: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 27 ha, utrzymanie przynajmniej niezadowolającego ($U1^1$) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: gatunki charakterystyczne – na poziomie właściwym (FV^2), tj. kombinacja florystyczna typowa dla łągu – na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego; gatunki dominujące – na poziomie właściwym (FV^2), tj. we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są naturalne stosunki ilościowe (nie ma dominacji facjalnej) – na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego; inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie – na poziomie właściwym (FV^2), tj. obecny najwyżej 1 gatunek, nieliczny – sporadyczny – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego; martwe drewno leżące lub stojące >3m długości i 50 cm grubości – na poziomie przynajmniej niezadowolającym ($U1^2$), tj. 3–5 szt./ha – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego; reżim wodny – na poziomie niezadowolającym ($U1^2$) tj. dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego. Dla siedliska 91F0: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze

na powierzchni co najmniej 0,49 ha, utrzymanie przynajmniej niezadowolającego (U1²) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: charakterystyczna kombinacja florystyczna runa – na poziomie właściwym (FV²), tj. typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej) – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego; gatunki dominujące – na poziomie właściwym (FV²), tj. we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są to naturalne stosunki ilościowe – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego; gatunki obce geograficznie w drzewostanie – na poziomie właściwym (FV²), tj. <1% i nie odnawiające się – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego; martwe drewno leżące lub stojące >3m długości i 50 cm grubości – na poziomie przynajmniej niezadowolającego (U1²), tj. 3–5 szt./ha – na co najmniej 50% powierzchni siedliska przyrodniczego; stosunki wodno-wilgotnościowe – na poziomie właściwym (FV²), tj. zalewy wodami rzecznyymi zdarzające się co najmniej raz na kilka lat; w przypadku łęgów poza dolinami – naturalne warunki wilgotnościowe – na co najmniej 75% powierzchni siedliska przyrodniczego. Dla siedliska 91T0: utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni co najmniej 450 ha, utrzymanie przynajmniej niezadowolającego (U1¹) stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: charakterystyczna kombinacja florystyczna – na poziomie właściwym (FV²); tj. minimum 80% wszystkich gatunków charakterystycznych dla zespołu *Cladonio-Pinetum*; występowanie i stan populacji chrobotków – na poziomie właściwym (FV²); tj. kondycja plech dobra, runo zwarte – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego; stosunek pokrycia chrobotków do mchów i roślin naczyniowych – na poziomie właściwym (FV²), tj. 90–100%:10–0%, w tym porosty od 60 do 90% – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego; wiek drzewostanu – na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1²) tj. 50–90 lat – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego; obecność drewna martwego w dnie lasu – na poziomie przynajmniej niezadawalającym (U1²) tj. niewielka ilość martwego drewna z naturalnego opadu – na co najmniej 90% powierzchni siedliska przyrodniczego. Dla trzepli zielonej: utrzymanie właściwego (FV¹) stanu ochrony populacji gatunku w obszarze, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: liczebność – na poziomie właściwym (FV²), tj. ≥ 100 wylinek na stanowisku; zagęszczenie wylinek – na poziomie właściwym (FV²), tj. $\geq 10/10$ m² na stanowisku, utrzymanie właściwego (FV¹) stanu siedliska gatunku w obszarze, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: jakości wody – na poziomie właściwym (FV²), tj. min. III klasy; stopień naturalności – na poziomie właściwym (FV²), tj. minimum II. Dla zalotki większej: uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku w obszarze Natura 2000, utrzymanie właściwego (FV¹) stanu ochrony populacji gatunku na stanowisku J. Kuźnik Bagienny, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: liczba samców – na poziomie właściwym (FV²), tj. 12/100m; zagęszczenie wylinek – na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1²²), tj. ok. 2,75/10 m², utrzymanie właściwego (FV¹) stanu siedliska na stanowisku J. Kuźnik Bagienny, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: występowanie określonych taksonów roślin – na poziomie właściwym (FV²), tj. 3 gatunki/taksony; udział roślinności dogodnej dla gatunku w powierzchni badanego pasa – na poziomie właściwym (FV²), tj. siedlisko dogodne dla gatunku na 90% długości roślinności przybrzeżnej; jakość otoczenia (antropopresja) – na poziomie właściwym (FV²), tj. udział obszarów intensywnie użytkowanych znikomy ($\leq 2\%$), oraz udział otoczenia naturalnego $\geq 25\%$. Dla czerwończyka nieparka: utrzymanie populacji gatunku w obszarze Natura 2000, utrzymanie łąk będących siedliskiem gatunku w dolinie rzeki Gwdy oraz stanowisku w Nadleśnictwie Kaczory, utrzymanie siedlisk o odpowiednich parametrach, tj. łąk, na których występują rośliny żywicielskie: szczaw lancetowaty *Rumex hydrolapathum*, szczaw łąkowy *R. acetosa*, szczaw kędzierzawy *R. crispus* i szczaw tępolistny *R. obtusifolius* oraz rośliny miododajne stanowiące bazę pokarmową imagines., utrzymanie właściwego użytkowania łąk w dolinie rzeki Gwdy oraz stanowisku w Nadleśnictwie Kaczory – głównie kośnego sposobu użytkowania. Dla kumaka nizinnego: utrzymanie populacji gatunku w obszarze na poziomie minimum 80 dorosłych osobników, utrzymanie niezadowolającego (U1¹) stanu ochrony siedliska gatunku lub jego poprawa, oraz zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników:

utrzymanie obecnego, łagodnego nachylenia brzegów zbiornika; utrzymanie zacinienia zbiorników na poziomie < 50%; utrzymanie istniejących płycizn w obrębie zbiorników; utrzymanie parametru droga asfaltowa na poziomie dotychczasowym tj. brak dróg asfaltowych w promieniu do 100 m od każdego ze zbiorników, na co najmniej 80% stanowisk, poprawa warunków siedliskowych na stanowiskach w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra, w oddziałach: 206 (Leśnictwo Łubianka) i 284 (Leśnictwo Koszyce). Dla populacji zimującej mopka: utrzymanie populacji gatunku w obszarze na poziomie minimum 50 zimujących osobników, utrzymanie właściwego (FV¹) stanu ochrony siedliska gatunku na stanowiskach: Ruiny browaru kuźnickiego oraz Rura Motylewska poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: powierzchnia siedliska – na poziomie właściwym (FV²), tj. powierzchnia zimowiska dostępna i wykorzystywana przez mopki bez zmian lub większa w porównaniu z okresem referencyjnym (rokiem rozpoczęcia monitoringu) lub mniejsza, ale liczebność oceniona na FV; zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy – na poziomie właściwym (FV²), tj. schronienie zabezpieczone i nietoperze w trakcie hibernacji nie są niepokojone przez ludzi; dostępność wlotów dla nietoperzy – na poziomie właściwym (FV²), tj. drożne wyloty stale dostępne w wystarczającej liczbie, w każdej z oddzielnych części zimowiska i brak czynników utrudniających korzystanie z nich przez mopki; łączność zimowiska z potencjalnymi biotopami letnimi – na poziomie właściwym (FV²), tj. liczba nieprzerwanych (odległości pomiędzy elementami nie większe niż 10 m), liniowych elementów środowiska (alei, rzek) i/lub łączność lasu otaczającego zimowisko z innymi kompleksami leśnymi zbliżona do stanu z okresu referencyjnego. Dla populacji zimującej nocka dużego: utrzymanie populacji gatunku w obszarze na poziomie minimum 100 zimujących osobników, utrzymanie właściwego (FV¹) stanu ochrony siedliska gatunku na stanowiskach: Ruiny browaru kuźnickiego oraz Rura Motylewska poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: powierzchnia siedliska – na poziomie właściwym (FV²), tj. powierzchnia zimowiska wykorzystywana przez noski duże i dostępna dla nietoperzy nie uległa zmniejszeniu w ciągu ostatnich 5 lat, a jeśli uległa zmniejszeniu wcześniej, liczebność jest na FV; zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy – na poziomie właściwym (FV²), tj. stanowisko jest całkowicie zabezpieczone przynajmniej w okresie zimowym i nietoperze nie są niepokojone przez ludzi w trakcie hibernacji; dostępność wlotów dla nietoperzy – na poziomie właściwym (FV²), tj. wyloty są stale dostępne w wystarczającej liczbie i brak czynników utrudniających korzystanie z nich przez nietoperze, lub ponad 3 lata temu część wlotów została zamknięta albo powstały w nich utrudnienia, ale obecnie liczebność nie jest mniejsza od tej sprzed powstania tej szkody; warunki mikroklimatyczne – na poziomie właściwym (FV²), tj. we wszystkich oddzielnych częściach stanowiska regularnie zajmowanych przez nocki duże warunki mikroklimatyczne są zbliżone do tych w okresie referencyjnym lub lepsze, albo ponad 5 lat temu co najmniej w jednej części stanowiska uległy pogorszeniu, ale obecnie liczebność na całym, stanowisku nie jest mniejsza od tej sprzed tego pogorszenia. Dla bobra europejskiego: utrzymanie właściwego (FV¹) stanu ochrony populacji, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: utrzymanie wskaźnika procent pozytywnych stwierdzeń gatunku – na poziomie właściwym (FV²), utrzymanie indeksu populacyjnego – na poziomie właściwym (FV²), tj. min. 60 w obszarze, utrzymanie niezadowolającego (U¹) stanu ochrony siedliska gatunku lub jego poprawa, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: baza pokarmowa – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,5–0,8; udział siedliska kluczowego dla gatunku – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,4–0,65; charakterystyka strefy brzegowej – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,5–0,8; stopień antropopresji – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,5–0,75. Dla wydry utrzymanie właściwego (FV¹) stanu ochrony populacji, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: utrzymanie wskaźnika procent pozytywnych stwierdzeń gatunku – na poziomie właściwym (FV²), tj. min. 40; utrzymanie indeksu populacyjnego – na poziomie właściwym (FV²), tj. min. 15 w obszarze, utrzymanie niezadowolającego (U¹) stanu ochrony siedliska gatunku lub jego poprawa, poprzez zachowanie odpowiedniego poziomu wskaźników: baza pokarmowa – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,5–0,8; udział siedliska kluczowego dla gatunku – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,4–0,65; charakterystyka strefy brzegowej – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,5–0,85; stopień antropopresji – na poziomie właściwym (FV²), tj. 0,5–0,7. Dla haczykowca błyszczącego i lipiennika Loesela: utrzymanie

populacji na stanowisku przy J. Kuźnik Olsowy z uwzględnieniem naturalnych procesów. Dla siedlisk 4030, 6120, 6510, 7140 7150, 7210, 7230, 91D0: uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony.

Przedsięwzięcie w wariantcie preferowanym, na żadnym z etapów nie będzie ingerować w obszar Natura 2000 Ostoja Pilska PLH300045, a więc nie będzie ingerować w siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru. Potencjalne oddziaływania, w szczególności w odniesieniu do spójności mogłoby nastąpić wskutek ingerencji w ciek wodny płynący do obszaru, zmiany stosunków i jakości wód, w tym wód gruntowych oraz generowanie efektu bariery utrudniającego migrację zwierząt związanych z obszarem. Pomiedzy nową drogą, a obszarem znajduje się zwarty kompleks leśny i droga krajowa nr 11, co ogranicza negatywne oddziaływania. Planowana droga nie ingeruje w żadne ciek mające łączność ekologiczną z obszarem. Ośią hydrologiczną, omawianej części obszaru Natura 2000 Ostoja Pilska jest rzeka Gwda, płynąca południkowo, przez którą planowane przedsięwzięcie w wariantcie preferowanym nie przebiega. W ramach inwestycji dla drogi ekspresowej S11 przewiduje się realizację zespołu przejść dla zwierząt, które zapewnią łączność ekologiczną po obu stronach drogi. Z tego względu nie przewiduje się wystąpienia efektu barierowego, który pośrednio, w perspektywie długoletniej, mógłby wpłynąć na stan populacji niektórych migrujących gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach ostoi. Na etapie eksploatacji, dla maksymalnego ograniczenia potencjalnego wpływu inwestycji na tereny przyległe, na odcinku położonym w bliskiej odległości od obszaru Natura 2000 Ostoja Pilska w systemie odwodnienia drogi, zastosowane zostaną rowy szczelne. Mając powyższe na uwadze nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na siedliska i gatunki stanowiące przedmioty ochrony wyżej wskazanego obszaru. Ponadto z analizy zgodności planowanego przedsięwzięcia z celami i działaniami ochronnymi uznano, iż projektowana inwestycja nie koliduje z żadnym z przyjętych celów ochrony, w związku z tym będą one mogły być zrealizowane.

W wariantcie przewidzianym do realizacji przedsięwzięcie przebiega w odległości ok. 1,7 km od specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Rurzyca PLH300017. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Rurzyca PLH300017 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2109) przedmiotami ochrony obszaru są następujące siedliska przyrodnicze: 3140 Twardowodne oligoi mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charactera* spp.) 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*) oraz gatunki: lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus*, poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*, poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*. Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rurzyca PLH300017 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 3784), zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 marca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rurzyca PLH300017 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego poz. 3274). W planie zadań ochronnych zidentyfikowano następujące zagrożenia istniejące: kempingi i karawaning, wędkarstwo, eutrofizacja, abiotyczne procesy naturalne, kłusownictwo,

zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, zmiana składu gatunkowego, międzygatunkowe interakcje wśród roślin, wydeptywanie i nadmierne użytkowanie, zaniechanie lub brak koszenia, sukcesja, zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, utrzymywanie nienaturalnego składu gatunkowego, obce gatunki inwazyjne. W planie określono również cele działań ochronnych wymienione poniżej. Dla siedliska 3140: poprawa lub utrzymanie stanu wód (poziom biogenów, przezroczystość) w celu zapewnienia warunków abiotycznych do występowania łąk ramienicowych, utrzymanie właściwej struktury ichtiofauny, zmniejszenie antropopresji w rejonie linii brzegowej, uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku. Dla siedliska 3150: zmniejszenie antropopresji w celu zachowania zróżnicowanych zbiorowisk elodeidów i nymfeidów, uzupełnienie stanu wiedzy. Dla siedliska 3260: utrzymanie właściwego stanu zachowania oraz niezmnieszonej powierzchni siedliska, zapobieganie niekorzystnym zmianom fitocenotycznym oraz tendencji zmniejszania się powierzchni siedliska, kontrolowanie antropopresji oraz eutrofizacji. Dla siedliska 7220: zachowanie w stanie naturalnym źródeł wraz z otoczeniem. Dla siedliska 7230: utrzymanie właściwego stanu i niezmnieszonej powierzchni siedliska, odwrócenie niekorzystnych tendencji sukcesyjnych związanych z wkraczaniem zbiorowisk zaroślowych i leśnych oraz zmianami warstwy mszystej i runa, uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku. Dla siedlisk 9110, 9130, 9160: utrzymanie właściwego stanu i niezmnieszonej powierzchni dobrze zachowanych płatów siedliska, poprawa struktury drzewostanów zniekształconych, eliminacja gatunków obcych geograficznie i ekologicznie z fitocenoz, ochrona podrostów drzew zgodnych z siedliskiem. Dla siedliska 91E0: utrzymanie właściwego stanu i niezmnieszonej powierzchni siedliska. Dla siedliska 91T0: utrzymanie właściwego stanu i niezmnieszonej powierzchni dobrze zachowanych płatów siedliska, uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku. Dla poczwarówki zwężonej i jajowatej: utrzymanie właściwego stanu gatunku i siedlisk wpływających na wielkość populacji i zasięg jej występowania. Dla lipiennika Loesela i sierpowca błyszczącego: utrzymanie właściwego stanu zachowania populacji przez ograniczenie niepożądanych zmian sukcesyjnych, w tym wzrostu zacienienia, zwiększenia zwarcia warstwy zielnej, wzrostu konkurencyjności ze strony pospolitych gatunków.

Ze względu na znaczną odległość planowanej drogi od obszaru oraz wymagania siedliskowe i ekologiczne gatunków stanowiących przedmioty ochrony, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na przedmioty ochrony obszaru oraz sprzeczności z zapisami planu zadań ochronnych oraz wpływu na możliwość osiągnięcia celów ochrony i realizacji działań ochronnych. Droga przebiega przez dolinę Rurzyca, stanowiącą oś hydrologiczną obszaru i zapewniającą jego łączność ekologiczną, jednakże ze względu na konstrukcję obiektu mostowego i jego parametry, zachowane zostaną właściwości ekologiczne doliny Rurzyca. Ze względu na kierunek przepływu wód w rzece Rurzyca (od obszaru Natura 2000 do drogi) nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań pośrednich wskutek ewentualnego pogorszenia jakości wód na etapie budowy.

W wariantcie przewidzianym do realizacji w odległości ok. 3,7 km znajduje się specjalny obszar ochrony siedlisk Polygon w Okonku PLH300021. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Polygon w Okonku PLH300021 (Dz. U. z 2022 r., poz. 601) przedmiotami ochrony są następujące siedliska przyrodnicze: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*), 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*), 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*), 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion - płaty bogate florystycznie*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe oraz gatunki zwierząt: pływak szerokobrzegi *Dytiscus latissimus*, wilk *Canis lupus*, zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*. Ze względu na znaczną odległość planowanej

drogi od obszaru oraz wymagania siedliskowe i ekologiczne gatunków stanowiących jego przedmioty ochrony, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na przedmioty ochrony obszaru oraz sprzeczności z zapisami planu zadań ochronnych i możliwości osiągnięcia celów ochrony i realizacji działań ochronnych. Droga przebiega przez dolinę rzeki Czarnej, stanowiącej oś hydrologiczną obszaru i zapewniającej jego łączność ekologiczną, jednakże ze względu na dostosowanie obiektu mostowego do funkcji przejść dla zwierząt, znaczną odległość od obszaru oraz kierunek przepływu wód w rzece Czarnej (od obszaru Natura 2000 do drogi) nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań pośrednich wskutek ewentualnego pogorszenia jakości wód na etapie budowy, bądź pogorszenia łączności ekologicznej obszaru. Gatunkiem szczególnie zagrożonym oddziaływaniem barierowym drogi jest wilk, który w okresie dyspersji może pokonywać znaczne odległości, więc zachowanie drożności korytarzy migracyjnych łączących się z obszarem Natura 2000 Poligon w Okonku jest kluczowe dla zachowania tego gatunku we właściwym stanie ochrony w obszarze. Obiekt na rzece Czarnej zaplanowano jako przejście dla zwierząt średnich, co nie jest optymalnym rozwiązaniem dla wilka, jednakże w sąsiedztwie przebiegu trasy S11, pomiędzy trasą, a obszarem Natura 2000, znajduje się miasto Okonek ze zwartą zabudową, co ogranicza możliwość migracji wilków wzdłuż doliny rzeki Czarnej. Kluczowym potencjalnym szlakiem migracji wilka na omawianym odcinku jest kompleks leśny na południe od miasta Okonek i miejsca przecięcia drogi z rzeką Czarną, pomiędzy km 16+200, a km 21+200. Na odcinku tym zaplanowano 3 przejścia dolne dla zwierząt dużych i obiekt zintegrowany z drogą umożliwiający migrację zwierząt dużych, co zapewni utrzymanie odpowiedniej drożności szlaku. Mając powyższe na uwadze, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na przedmioty ochrony obszaru oraz sprzeczności z zapisami planu zadań ochronnych oraz wpływu na możliwość osiągnięcia celów ochrony i realizacji działań ochronnych.

W wariantcie przewidzianym do realizacji, w odległości 4,3 – 4,7 km od przebiegu drogi położone są: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Debrzynki PLH300047 i specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Szczyry PLH220066.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Debrzynki PLH300047 (zgodnie z SDF umieszczonym na stronie internetowej www.natura2000.gdos.gov.pl, data dostępu 10.08.2023 r.) są siedliska z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i gatunki zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Do chronionych siedlisk należą: 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 Kwaśne buczyny, 9130 Żyzne buczyny, 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Zwierzęta będące przedmiotem ochrony to: bóbr europejski *Castor fiber*, zalotka większa *Leucorrhina pectoralis*, wydra *Lutra lutra*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*, poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*. Roślina będąca przedmiotem ochrony to: skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus*.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 18 lutego 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Szczyry PLH220066 (Dz. U. z 2022 r. poz. 508) przedmiotami ochrony obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Szczyry PLH220066 są następujące siedliska przyrodnicze: 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 Żyzne buczyny, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe. Przedmiotami ochrony obszaru są również następujące gatunki: bóbr europejski *Castor fiber*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, czerwończyk fioletek *Lycaena helle*, poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*.

Ze względu na znaczną odległość planowanej drogi od powyższych obszarów oraz wymagania siedliskowe i ekologiczne gatunków stanowiących ich przedmioty ochrony, nie

przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na przedmioty ochrony ww. obszarów Natura 2000, dla których nie ustanowiono planów zadań ochronnych. Obecnie, w tutejszym organie oraz w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, trwają prace związane z opracowaniem ostatecznych zapisów do projektowanych zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszaru Dolina Szczyry PLH220066 i Dolina Debrzynki PLH300047. Szczegółowe odniesienie się do zapisów tych dokumentów możliwe będzie na kolejnym etapie inwestycyjnym, co zostało uwzględnione w zakresie ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

W bezpośrednim sąsiedztwie planowej drogi znajduje się użytek ekologiczny „Uroczysko Krępsko”, powołany w celu ochrony populacji roślin rzadkich lub chronionych związanych z terenami podmokłymi z elementami torfowiska przejściowego. Z przedstawionych w raporcie materiałów wynika, że realizacja przedsięwzięcia nie będzie bezpośrednio ingerować w teren użytku. Pośrednie oddziaływanie wskutek zmiany stosunków i warunków wodnych zostanie ograniczone poprzez odpowiednie wykonanie systemu odwodnienia, co wskazano w warunkach realizacji. Mając powyższe na względzie, nie przewiduje się istotnych, negatywnych oddziaływań na walory przyrodnicze przedmiotowego użytku ekologicznego.

Dla wykluczenia bądź zminimalizowania negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na etapie realizacji i eksploatacji drogi na elementy przyrodnicze, w szczególności na rzadkie i nieliczne gatunki chronione oraz obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody, w niniejszej decyzji określono szereg warunków koniecznych do uwzględnienia na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. W związku z tym że zasięg oddziaływania przedsięwzięcia na etapie realizacji mógłby wykraczać istotnie poza zakładane linie zajętości terenu, dla ograniczenia ingerencji na etapie realizacji wskazano konieczność prowadzenia dróg dojazdowych do placu budowy poza wskazanymi cennymi siedliskami przyrodniczymi oraz nielocalizowania baz materiałowo-sprzętowych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków naturalnych oraz rowów melioracyjnych, siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, występowania stanowisk lub siedlisk cennych i rzadkich gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz użytku ekologicznego. Aby ograniczyć oddziaływanie przedsięwzięcia na ptaki gniazdujące w obrębie zadrzewień i na ziemi oraz potencjalne kolonie rozrodcze nietoperzy w obrębie drzew, określono konieczność prowadzenia wycinki drzew i krzewów poza sezonem rozrodczym tych grup. Dopuszczono odstępianie od powyższego warunku dla prac związanych z niszczeniem roślinności zielnej i zdejmowania humusu na gruntach ornych, które charakteryzują się z reguły niską bioróżnorodnością i występowaniem gatunków pospolitych. Dodatkowo, ze względu na konieczność wykonania badań archeologicznych przed uzyskaniem decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy o oś, mając na względzie niewielką powierzchnię miejsc prowadzenia rozpoznania archeologicznego w stosunku do powierzchni całego przedsięwzięcia uznano, że skuteczne rozpoznanie i wykluczenie gniazdowania dla niewielkich obszarów jest możliwe do wykonania i dopuszczono realizację tych prac w okresie lęgowym, po przeprowadzeniu rozpoznania przez nadzór przyrodniczy. Dla poprawy skuteczności prac rekultywacyjnych po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia z wykorzystaniem zebranej wierzchniej warstwy ziemi z terenu inwestycji, nałożono warunek zebrania jej przed rozpoczęciem prac i odpowiedniego magazynowania do czasu ponownego wykorzystania. W sąsiedztwie linii rozgraniczających przedsięwzięcia stwierdzono obecność siedlisk przyrodniczych i gatunków, które mogłyby ulec przypadkowemu zniszczeniu w trakcie prowadzonych prac. Z tego powodu określono warunek wytyczenia i oznaczenia w terenie, w widoczny sposób, granic płatów siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk gatunków chronionych w granicy przewidywanego terenu, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, a których obecność stwierdzono w trakcie prac inwentaryzacyjnych. Zastoiska wody na placu budowy, dość szybko mogą być zajmowane przez płazy, np. ropuchę zieloną *Bufo viridis*, co może stanowić dla nich pułapkę ekologiczną. W związku z tym zobowiązano do prowadzenia regularnego kontrolowania zastoisk i wykopów, odławiania i przenoszenia uwięzionych zwierząt. W preferowanym wariantcie zniszczeniu ulegną stanowiska porostów o niekorzystnym statusie ochronnym, rzadkich regionalnie, tj. odnoźnicy mączystej *Ramalina*

farinacea, odnożycy jesionowej *Ramalina fraxinea*, odnożycy kępkowej *Ramalina fastigata* i biedronecznika zmiennego *Punctelia subrudecta*. W celu wykluczenia możliwości wpływu na ich właściwy stan ochrony określono konieczność wykonania transplantacji plech ze stanowisk niszczonej, na odpowiednie dla gatunków siedliska położone w pobliżu planowanej drogi, poza zasięgiem jej oddziaływania. W warunkach określono sposób wykonania przeniesienia oraz konieczność monitorowania nowych stanowisk i identyfikacji zagrożeń wraz ze sposobami ich minimalizacji, co zwiększy udatność planowanego zabiegu. Dla ochrony drzew nieprzewidywanych do wycinki nałożono warunek odpowiedniego zabezpieczenia tych drzew narażonych na przypadkowe zniszczenie w związku z realizacją inwestycji i odpowiedniego prowadzenie prac w ich obrębie. Ze względu na ponadprzeciętne walory ichtiologiczne rzek Płytnica, Rurzyca i Piława, gdzie planowane są obiekty mostowe, określono konieczność prowadzenia prac związanych z ingerencją w ich koryta poza okresem tarła ryb. Dodatkowo, w związku z dużą wrażliwością skójkki gruboskorupowej oraz ryb reofilnych na jakość wód, wskazano konieczność ograniczenia do niezbędnego minimum prac ingerujących w dno cieków, w których stwierdzono występowanie skójkki i ichtiofauny oraz prowadzenia prac w sposób minimalizujący zamulanie dna. Realizacja prac będzie wiązała się z koniecznością niszczenia kopców mrówek z rodzaju *Formica* podlegających ochronie gatunkowej, pełniących ważne funkcje w ekosystemach leśnych i w ich otoczeniu. Dla ograniczenia negatywnych oddziaływań w tym zakresie wskazano konieczność przeniesienia kopców w odpowiednie dla rodzaju siedliska położone w otoczeniu przedmiotowej drogi, z zachowaniem właściwych terminów i sposobów realizacji takich działań. Ze względu na możliwość zasiedlenia budynków przewidzianych do rozbiórki oraz dziuplastych drzew przez nietoperze, których wykrycie na obecnym etapie nie jest możliwe, wskazano na konieczność poprzedzenia prac ingerujących w potencjalne siedliska nietoperzy wykonaniem ekspertyzy chiropterologicznej pod kątem obecności nietoperzy, a w przypadku ich stwierdzenia dostosowania terminu i sposób wykonania prac do ich potrzeb. W celu minimalizacji wpływu usuwania drzew, przede wszystkim wpływu na funkcje przyrodnicze jakie pełnią liniowe zadrzewienia w krajobrazie rolniczym, wskazano konieczność przeprowadzenia nasadzeń drzew z wykorzystaniem drzew rodzimych gatunków, z uwzględnieniem w pierwszym rzędzie nasadzeń wzdłuż planowanej drogi i istniejących dróg poprzecznych, tworząc nowe aleje lub uzupełniając ubytki w istniejących. Ze względu na pełnienie również innych funkcji przez zadrzewienia w rejonie węzłów, rond czy MOP oraz większą odporność niektórych gatunków odmian ozdobnych dopuszczono ich stosowanie w obrębie tych miejsc. Dla zwiększenia udatności nasadzeń określono warunek prowadzenia monitoringu i konieczności nasadzeń uzupełniających w uzasadnionych przypadkach. Ze względu na częściowe lub całkowite niszczenie zbiorników stanowiących miejsca rozrodu płazów określono warunek odpowiedniego przeprowadzenia prac z tym związanych oraz budowy zbiorników zastępczych o odpowiednich parametrach. Ze względu na fakt, że projektowane zbiorniki zastępcze powstaną w sąsiedztwie miejsc, gdzie na dalszych etapach prowadzony będzie szereg prac budowlanych oraz mając na uwadze, że zbiorniki te, krótko po wybudowaniu nie będą posiadać optymalnych warunków siedliskowych dla płazów odstąpiono od określania konieczności ich wykonania przed rozpoczęciem likwidacji i przenoszenia do nich osobników z siedlisk planowanych do zniszczenia (zgodnie z warunkiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie). Takie działanie, mogłoby prowadzić do powstania pułapki ekologicznej wskutek przeniesienia zwierząt do nieodpowiednich, wygrodzonych siedlisk, położonych w otoczeniu placu budowy. Dodatkowo wskazano konieczność wykonania prac związanych z niszczeniem siedlisk rozrodczych płazów oraz likwidowaniem fragmentów koryt cieków poza okresem składania skrzeku lub po wykluczeniu obecności skrzeku w zbiorniku. Dla ochrony zwierząt występujących w zbiornikach określono konieczność wykonania kontroli likwidowanej części zbiornika przez zoologa i odłowienia zwierząt. Ze względu na zmienne warunki hydrologiczne w poszczególnych latach i możliwość pojawiania się w wielu miejscach efemerycznych siedlisk rozrodczych, w powyższym warunku nie precyzowano lokalizacji zbiorników i fragmentów koryt cieków, które należy objąć tymi działaniami. Plac budowy położony będzie w miejscach wskazanych jako szlaki migracji płazów, a realizacja prac jest procesem długofalowym, mogącym trwać kilka lat. Z tego względu

na wybranych odcinkach drogi wskazano konieczność wygradzenia obszaru prowadzenia prac przed dostępem płazów przy pomocy tymczasowych ogrodzeń herpetologicznych, w okresach ich wzmożonej aktywności, wskazując jednocześnie minimalne parametry tego ogrodzenia, zapewniające jego skuteczność. Po sporządzeniu *raportu* i wykonaniu inwentaryzacji przyrodniczej na jego potrzeby, w rejonie węzła Jastrowie, odnotowany został lęg bociana czarnego *Ciconia nigra*. Przedsięwzięcie może więc spowodować obniżenie jakości tego siedliska. Z tego powodu określono warunek wykonania platform gniazdowych w odpowiednich dla gatunku siedliskach, w lokalizacjach wyznaczonych w porozumieniu z Nadleśnictwem Jastrowie. Zbiorniki retencyjne mogą okresowo pełnić funkcje zbiorników rozrodczych dla wybranych gatunków płazów. Z opracowania Kurek R., Rybacki M., Sołtysiak M. 2011. *Poradnik ochrony płazów. Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu inwestycji drogowych. Problemy i dobre praktyki* wynika jednak, że dostęp płazów do zbiorników będących elementami systemu odwodnienia drogi należy ograniczać, ze względu na duże zagrożenia dla populacji rozrodczych płazów wskutek sąsiedztwa pasa drogowego i wysokiej śmiertelności, prowadzenia robót utrzymaniowych w zbiornikach, dynamicznych zmian w poziomie wody, kumulacji zanieczyszczeń pochodzących z pasa drogowego, obecności wysokich skarp. Mając jednak na uwadze duży zanik naturalnych siedlisk płazów w ostatnich latach w wyniku suszy, nowsze dane dotyczące możliwości odbywania rozrodu przez płazy w tego typu zbiornikach, nawet w obiektach o skrajnych parametrach wody oraz fakt, że jakość wód z odwodnienia drogi w ostatnich latach uległa poprawie, uznano za zasadne umożliwienie zasiedlenia tych obiektów przez płazy. Jednocześnie zalecono rozwiązania poprawiające warunki siedliskowe płazów w tych zbiornikach, takie jak odgradzenie ich od trasy głównej szczelnym ogrodzeniem z materiałów pełnych i realizację prac utrzymaniowych poza okresem ich rozrodu. Dodatkowo określono konieczność monitoringu zasiedlenia zbiorników przez płazy, w celu określenia oceny funkcjonowania populacji płazów w tych zbiornikach. Prace związane z budową drogi wymagają częściowej ingerencji w koryta cieków, w związku z tym w celu ograniczenia wpływu na funkcje ekologiczne cieków wskazano warunek rezygnacji ze stosowania gabionów, płyt betonowych czy innych sztucznych, wielkopowierzchniowych elementów oraz wykorzystywania do stabilizacji dna materiałów naturalnych lub zbliżonych do naturalnych i odpowiednio skonstruowanych bystrzy. Do projektowania tych prac zaleca się korzystanie z zaleceń zawartych w opracowaniu: Prus P., Poppek Z., Pawlaczyk Z. 2018. *Dobre praktyki utrzymania rzek*. WWF Polska Warszawa sierpień 2018. W celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych oraz lokalnych szlaków migracji wskazano konieczność budowy obiektów inżynierskich pełniących funkcję przejść dla zwierząt dużych, średnich i małych w tym płazów. Dla zwiększenia funkcjonalności przejść szczegółowo określono minimalne parametry przejść, sposób ich zagospodarowania i kształtowania powierzchni i roślinności w ich obrębie. Ze względu na kluczowe znaczenie przyrodnicze, w tym ważne funkcje dla zachowania łączności ekologicznej rzek Rurzyca, Płytnicy i Piławy, w celu ograniczenia oddziaływania na ekosystemy dolin tych rzek, zgodnie z zaleceniami wskazanymi w *raporcie*, w warunkach określono konieczność takiego zaprojektowania obiektów mostowych w tych miejscach, by ich realizacja umożliwiała powstawanie naturalnych rozlewisk, wskazując minimalne rozpiętości obiektów pomiędzy podporami skrajnymi na poziomie 100 – 150 m i wysokości 5 m. Ze względu na bliskość węzła Jastrowie względem obiektu w km ok. 36+973 i MOP względem obiektu w km ok. 57+500, w celu ograniczenia możliwości obniżenia funkcjonalności przejść, określono warunek wykonania dłuższych ekranów przeciwołnieniowych, poprowadzonych również wzdłuż południowych granic węzła i MOP. Ze względu na fakt, że wiadukty mogą pełnić funkcję dodatkowych przejść dla nietoperzy wskazano konieczność wykonania nasadzeń naprowadzających w ich obrębie. Przy projektowaniu przejść i ich otoczenia zaleca się korzystanie z istniejących poradników, tj. Kurek R., Rybacki M., Sołtysiak M. 2011. *Poradnik ochrony płazów. Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu inwestycji drogowych*. Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot. Bystra, Kurek R. 2010. *Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach*. Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, Bystra. Przyjęta w decyzji koncepcja odnośnie parametrów, liczby i lokalizacji przejść powinna zostać w sposób szczegółowy zweryfikowana na etapie ponownej oceny, z

uwzględnieniem aktualnych, szczegółowych danych dotyczących wykorzystania tego terenu przez zwierzęta. W celu zmniejszenia oddziaływania wskutek zanieczyszczenia światłem wskazano konieczność zastosowania opraw kierunkowych. W celu zmniejszenia śmiertelności małych zwierząt na etapie eksploatacji, a jednocześnie w celu skuteczniejszego naprowadzania zwierząt małych na przejścia dla zwierząt określono konieczność budowy stałych ogrodzeń ochronno – naprowadzających. W raporcie zaproponowano ogrodzenie z siatki stalowej na całym odcinku drogi. Zgodnie z opracowaniem Kurek R., Rybacki M., Sołtysiak M. 2011. *Poradnik ochrony płazów. Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu inwestycji drogowych*, ogrodzenie z siatki nie powinno być stosowane w promieniu 500 m od miejsc rozrodu płazów ze względu na możliwość uwięzienia w oczku osobników młodocianych. W związku z tym określono warunek, by ogrodzenia na odcinkach sąsiadujących z godowiskami płazów (do 500 m od miejsc rozrodu) wykonać z materiałów pełnych. Droga ekspresowa generuje duże zagrożenie dla ludzi i zwierząt poprzez możliwość kolizji z pojazdami, w związku z tym wskazano konieczność obustronnego ogrodzenia drogi płotem o odpowiednich parametrach. Obiekty odwodnieniowe stanowią duże zagrożenie dla małych zwierząt, w szczególności migrujących płazów. Z tego względu określono warunek odpowiedniego zabezpieczenia studni wpadowych, separatorów i wpustów drogowych. Ze względu na zakres planowanych prac, długi czas ich realizacji i lokalizację przedsięwzięcia na terenach cennych przyrodniczo określono konieczność prowadzenia nadzoru przyrodniczego. W celu oceny skuteczności i efektywności ekologicznej zastosowanych działań minimalizujących wpływ barierowy, określono warunek wykonania monitoringu przejść dla zwierząt. W raporcie nie zaproponowano szczegółowego zakresu i częstotliwości monitoringu, w związku z tym na etapie ponownej oceny konieczne będzie zweryfikowanie i doprecyzowanie tego zagadnienia.

Uwzględniając okres jaki upłynie od czasu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do czasu uzyskania decyzji inwestycyjnej na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia, a także biorąc pod uwagę jej skalę i charakter, poprowadzenie drogi nowym śladem i tym samym potrzebę dostosowania się do zmiennych uwarunkowań terenowych i środowiskowych, nałożono konieczność wykonania ponownej oceny oddziaływania na środowisko przyrodnicze, w szczególności dokonanie ponownej analizy w zakresie wpływu inwestycji na cele ochrony obszarów Natura 2000, mając na względzie planowane zmiany i nowe opracowania w odniesieniu do celów działań ochronnych w dokumentach planistycznych dla tych obszarów. Ze względu na obecność w zasięgu oddziaływania drogi arealów gatunków kluczowych, tj. żubra, wilka, łosia, rysia oraz przebieg przez ważne korytarze ekologiczne i możliwość niewystarczającej minimalizacji oddziaływania barierowego w oparciu o przyjęty projekt systemu przejść dla zwierząt, określono konieczność szczegółowej analizy w zakresie występowania i aktywności zwierząt, weryfikacji skuteczności zaproponowanych urządzeń ochrony środowiska minimalizujących oddziaływanie barierowe w przyjętym do realizacji wariantcie. Ze względu na brak szczegółowych informacji na temat skali wycinki i nasadzeń minimalizujących na obecnym etapie postępowania, określono konieczność uwzględnienia tych zagadnień na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Mając na uwadze wyniki inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej na potrzeby raportu i dane zgromadzone w trakcie postępowania z udziałem społeczeństwa oraz określone warunki realizacji przedsięwzięcia, nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania inwestycji na etapie realizacji, eksploatacji i likwidacji na środowisko przyrodnicze, w tym na krajobraz i bioróżnorodność rozumianą jako liczebność i kondycję populacji występujących gatunków, w szczególności gatunków chronionych, rzadkich lub ginących oraz ich siedliska, w tym utratę, fragmentację lub izolację siedlisk oraz zaburzenia funkcji przez nie pełnionych, a także ekosystemy – ich kondycję, stabilność, odporność na zaburzenia, fragmentację i pełnione funkcje w środowisku. Uwzględniając nałożone warunki realizacji przedsięwzięcia, inwestycja nie powinna także spowodować nadmiernej eksploatacji lub niewłaściwego wykorzystania zasobów przyrodniczych, czy przyczynić się do rozprzestrzeniania się gatunków obcych, nie nastąpi jej negatywne oddziaływanie na cele ochrony obszarów Natura 2000, w szczególności na gatunki, siedliska gatunków lub siedliska przyrodnicze obszarów Natura 2000, integralność

obszarów Natura 2000 lub ich powiązanie z innymi obszarami, a także na pozostałe obszary chronione. Organ rozważył również możliwość oddziaływania skumulowanego i stwierdził, że nie przewiduje się negatywnego oddziaływania skumulowanego planowanej inwestycji na środowisko przyrodnicze, w tym na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Planowana droga niezależnie od wariantu będzie nowym elementem krajobrazu, oddziałującym na niego na etapie budowy i eksploatacji. W ramach realizacji przedsięwzięcia dojdzie do czasowego i stałego zajęcia terenu, zmiany jego ukształtowania, jak również do wyburzeń m. in. budynków mieszkalnych. Budowa będzie mieć wpływ na takie elementy krajobrazu jak: rzeźba terenu, krajobraz przyrodniczy (lasy, łąki), krajobraz kulturowy (zabudowa wsi, pola uprawne, zabytki, stanowiska archeologiczne oraz szlaki turystyczne). Z analizy przebiegu planowanego przedsięwzięcia wynika, że w wariantcie przeznaczonym do realizacji miejscowo zajdzie mniejsze oddziaływanie na krajobraz ze względu na brak ingerencji w liczbę wyburzeń budynków. W przedłożonej dokumentacji przedstawiono zgodnie z art. 82a ustawy o oś wykaz działek koniecznych do przeprowadzenia prac przygotowawczych, stanowiący podstawę do wykonania prac polegających na wycince drzew i krzewów, przeprowadzenia badań archeologicznych lub geologicznych, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Jako działania minimalizujące oddziaływanie przedmiotowej drogi na krajobraz zaproponowano szereg rozwiązań m.in. obsadzenie ekranów akustycznych i przeciwolśnieniowych roślinnością, w szczególności pnączami oraz różnorakie nasadzenia zastępcze drzew i krzewów. Mając na względzie lokalizację planowanego przedsięwzięcia poza terenami o szczególnych walorach krajobrazowych oraz jego realizację zgodnie z nałożonymi warunkami, nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz. Zgodnie z treścią *raportu* przedmiotowa inwestycja nie koliduje z zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków. W rejonie planowanego przedsięwzięcia znajdują się stanowiska archeologiczne. W przypadku natrafienia na elementy świadczące o możliwości występowania w tym miejscu zabytków archeologicznych, prace zostaną wstrzymane, teren zabezpieczony, a następnie poinformowane zostaną właściwe organy terytorialnie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub wójta, burmistrza czy prezydenta miasta.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa do *Regionalnego Dyrektora* wpłynęły uwagi społeczeństwa oraz podmiotów uczestniczących w postępowaniu na prawach strony w następującym zakresie:

1. Wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia i usunięcia wszelkich uchybień i błędów merytorycznych w *raporcie* w zakresie inwentaryzacji przyrodniczej i danych wejściowych, w szczególności - przeprowadzenia poprawnej metodycznie i rzetelnej inwentaryzacji terenowej w zakresie występowania i aktywności wilka oraz dużych i średnich ssaków kopytnych – ze szczególnym uwzględnieniem obszarów kolizji z kompleksami leśnymi i korytarzami ekologicznymi.

Wezwanie wnioskodawcy do przeprowadzenia ponownej procedury oceny oddziaływania na środowisko dla preferowanego wariantu, w oparciu o uzupełnioną inwentaryzację i dokumentację przyrodniczą oraz wyniki analizy porównawczej wariantów – wykonanej ponownie, z wykorzystaniem pełnego zakresu danych wejściowych.

Regionalny Dyrektor podzielił powyższe wątpliwości co do należytego rozpoznania w zakresie występowania i aktywności wilka i innych zwierząt dużych, w tym kopytnych i w związku z tym wezwał wnioskodawcę w tym zakresie do uzupełnienia *raportu*. W wyniku tego pozyskano dodatkowe dane przyrodnicze (np. z ZTP w odniesieniu do żubra). W trakcie postępowania, w wyniku wezwań i wskazań organu wynikających z weryfikacji *raportu*, nastąpiło: zwiększenie parametrów przejść dla zwierząt (m.in. przejście w km 39+325), zmiana przejść dolnych na górne (m.in. przejście w km 49+350) oraz przedstawienie szczegółowych wyjaśnień, w tym odpowiedzi na przedmiotowe uwagi. Rozstrzygając niniejszą sprawę organ wziął pod uwagę dane przedstawione w *raporcie* oraz inne dane publikowane, które pozwalają w opinii organu,

w sposób wystarczający określić obszary wykorzystywane przez duże zwierzęta i dokonać oceny na obecnym etapie postępowania. Mając jednak na uwadze powyższe wątpliwości, organ w niniejszej decyzji nałożył obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny i w jej zakresie zobowiązał do weryfikacji liczby, lokalizacji i parametrów przejść dla zwierząt w oparciu o dodatkowo pozyskane, aktualne dane. Zajmując takie stanowisko organ miał też na uwadze znaczny wpływ czasu między uzyskaniem przez wnioskodawcę decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach a faktycznym przystąpieniem do realizacji przedsięwzięcia. Dane pozyskane przed ponowną oceną będą odzwierciedlały stan faktyczny znacznie bliższy czasowo niż dane na obecnym etapie procesu inwestycyjnego co pozwoli na zaprojektowanie adekwatnych do potrzeb działań minimalizujących.

2. Brak właściwego rozpoznania oddziaływania drogi na wilka i wnioski o wskazanie nowego alternatywnego przebiegu drogi uwzględniającego oddziaływanie na tego ssaka. Uwaga, że wariant 2 jest bardziej korzystny dla wilka.

Zaznaczyć należy, że w obecnym stanie prawnym, w toku postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, oceniane są jedynie warianty przedstawione w raporcie przez wnioskodawcę, a organ wydający decyzje nie ma możliwości narzucania obowiązku przedstawiania innych wariantów. Niemniej w trakcie postępowania *Regionalny Dyrektor* sugerował wnioskodawcy rozważenie wariantu wykorzystującego w większym stopniu istniejący ślad drogi krajowej. Wnioskodawca nie przychylił się do tej sugestii. Niemniej należy wskazać, że w przypadku obu wariantów przedstawionych w raporcie, oddziaływanie barierowe i oddziaływanie na etapie realizacji nie będzie istotnie różne w odniesieniu do wilka i dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym. Wariantowanie inwestycji przeprowadza się wielokryterialnie, uwzględniając szereg czynników, w związku z tym nie wybiera się racjonalnego alternatywnego wariantu ze względu na oddziaływanie na poszczególne gatunki, np. na wilka.

3. Wezwanie wnioskodawcy do weryfikacji programu działań minimalizujących adekwatnych do występujących zagrożeń przyrodniczych a także do przedstawienia szczegółowej metodyki wyznaczania lokalizacji i doboru parametrów/rozwiązań projektowych przejść dla zwierząt oraz dowodów merytorycznych potwierdzających, że zastosowane rozwiązania będą wystarczające.

Wprowadzenia zmian w zakresie liczby (zaplanowanie dodatkowych przejść dla zwierząt: km 3+000-11+000, w km 38+000 – 38+500, 43+200 – 44+200, 47+700-48+000, 56+000 59+100-59+300), parametrów (w km 20+500, w km 24+847) i rozwiązań projektowych (w km 17+630 i km 19+700 , w km 24+847 zamiana przejść dolnych na górne)

Odnosząc się do uwagi dotyczącej zwiększenia liczby i zmiany parametrów przejść oraz rozwiązań projektowych należy wskazać, że budowa przejść prócz uwarunkowań przyrodniczych uzależniona jest również od wielu innych czynników i nie zawsze możliwe jest lokalizowanie przejść w miejscach optymalnych. Nie zmniejsza to ich funkcjonalności, bowiem zwierzęta, szczególnie gatunki o dużych arealach osobniczych, są w stanie wykorzystywać obiekty, których lokalizacja nie jest idealna ze względu na rozmieszczenie ich lokalnych szlaków migracji. Ponadto, jak wskazano wyżej, organ nałożył obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny i w jej zakresie zobowiązał do weryfikacji liczby, lokalizacji i parametrów przejść dla zwierząt w oparciu o dodatkowo pozyskane, aktualne dane.

4. W przypadku zatwierdzenia w decyzji wyboru realizacji drogi w wariantcie 3 zawnioskowano o:
 - a. ujęcie w decyzji warunków określających parametry oraz podstawowe rozwiązania projektowe dla mostów w dolinach rzeki Piławy, Rurzyca i Płytnicy:
 - minimalną wysokość pod obiektami wynoszącą 10,0 m – co najmniej w strefach najniższej położonych, przynurtowych;
 - minimalną wysokość pod obiektami w strefach przeznaczonych dla dużych zwierząt 5,0 m – co najmniej na 30% długości mostów;

- minimalną długość wynoszącą ok 180 m w przypadku mostów w dolinie Rurzycy i Płytnicy, ok 220 m w przypadku doliny Piławy;
- b. zastosowanie odpowiednich zapisów dotyczących ww. obiektów uwzględniających poniższe wymagania:
 - długość mostów musi zostać dostosowana do morfologii dolin rzecznych i nie może zawężać ich światła w miejscu przecięcia przez drogę;
 - niedopuszczalna jest ingerencja w przebieg i morfologię koryt rzecznych, w tym odcinkowe przekładanie lub umacnianie skarp i dna koryt;
 - obiekty powinny posiadać przęsła o możliwie dużej długości (> 30,0 m), z podporami pośrednimi w formie słupowej o przekroju okrągłym;
 - obiekty mostowe powinny być budowane z wykorzystaniem najmniej inwazyjnych dla otoczenia technologii – tj. z wykorzystaniem prefabrykowanych przęseł, montowanych techniką nasuwania podłużnego;
 - na powierzchni przejść (w rzucie konstrukcji) należy odtworzyć warunki siedliskowe zgodne z panującymi pierwotnie, z wykorzystaniem rodzimego gruntu zdeponowanego na okres budowy drogi;
 - niedopuszczalne jest lokalizowanie dróg dojazdowych i technicznych wzdłuż obiektów oraz na jego powierzchni pod centralnymi przęsłami – drogi techniczne (serwisowe) powinny zostać przerwane przed obiektem placami manewrowymi;
 - niedopuszczalne jest lokalizowanie zbiorników retencyjnych i otwartych rowów na powierzchni przejść oraz w odległości mniejszej niż 50 m od jego zewnętrznych krawędzi (przyczółków);
 - wskazanie na potencjalnie negatywny wpływ wód z odwodnienia drogi co może pogorszyć jakość wód rzek i mieć negatywny wpływ na florę i faunę. Wnioskowane wykonanie zbiorników na wodę odpływową z drogi.

W odniesieniu do mostów w dolinach rzeki Piławy, Rurzycy i Płytnicy tutejszy organ wskazał w decyzji minimalne parametry niezbędne do uwzględnienia na dalszych etapach prac projektowych, które zapewnią odpowiednią drożność przejść. Na marginesie należy dodać, że spełniają one zalecenia zawarte w wytycznych (Kurek R. 2010. Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach. Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, Bystra). Dodatkowo nałożono szereg warunków dotyczących zagospodarowania przejść, zgodnie z Wytycznymi obowiązującymi w tym zakresie, które są zbieżne ze wskazanymi w uwagach i wnioskach. Jednocześnie należy wskazać, że wszystkie powyższe uwagi uznane zostały za zasadne i przekazane Wnioskodawcy w celu odniesienia się do podnoszonych w piśmie kwestii. Tutejszy organ przyjął wyjaśnienia wnioskodawcy, z których wynika, że na terenach nizinnych warunek utrzymania wysokości obiektu 10 m ponad dolinami rzecznych jest nieuzasadniony, gdyż spowoduje niedostosowanie obiektów do naturalnych kształtów dolin, eskalację prac ziemnych w okolicy cennych dolin rzecznych oraz znaczne zwiększenie zajętości terenu pod drogę.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej minimalnej wysokości pod obiektami w strefach przejść dla dużych zwierząt organ w warunkach decyzji wskazał wysokość minimalną 5 m na całej długości mostów.

Nałożone w niniejszej decyzji warunki zapewniają minimalne parametry przejść dla zwierząt dużych zintegrowanych z ciekami, a dodatkowo określono warunek zobowiązujący do zaprojektowania i wykonania mostów w sposób umożliwiający powstawanie naturalnych rozlewisk w dolinach rzek. Odnosząc się ponadto do konstrukcji tych obiektów, należy zauważyć, że wnioskodawcę obowiązuje szereg norm i wytycznych dotyczących projektowania obiektów inżynierskich, a także uzgodnienia z zarządcą cieków, które będą przekraczane. Ze względów bezpieczeństwa konstrukcji drogi nie jest możliwe nieingerowanie w niektóre cieki. Jednakże, organ zobowiązał, aby nowe odcinki koryt cieków zaprojektować z zachowaniem dotychczasowej wielkości i dynamiki przepływu wód oraz dotychczasowych parametrów hydromorfologicznych, z zachowaniem przepływów charakterystycznych. Ponadto, za

Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu tutejszy organ ustalił szereg warunków niezbędnych do uwzględnienia zarówno na etapie projektowania, jak i realizacji, dotyczących obiektów mostowych, a także przebudowy cieków naturalnych.

Organ w niniejszej decyzji sformułował warunek nielocalizowania podpór w korytach rzek, co uznał jako wystarczające działanie minimalizujące. Pozostałe wnioski wykraczają poza uprawnienia organu. Na tym etapie formułowanie obowiązku budowy przęseł o określonej długości jak i sposobu ich montażu jest przedwczesne, bowiem organ nie zna konkretnych rozwiązań projektowych, które będą oceniane na ponownej ocenie.

Warunki dotyczące zagospodarowania przejść zostały uwzględnione w niniejszej decyzji, które są w większości zbieżne z postulowanymi.

Odnosząc się do lokalizowania dróg serwisowych i dojazdowych organ sformułował warunek dotyczący ich nawierzchni w obrębie przejść dla zwierząt, który jest zgodny z Wytycznymi w tym zakresie. Natomiast, organ zgadza się z argumentacją wnioskodawcy, że nakaz rezygnacji ze zbiorników w promieniu 50 m od przyczółków obiektów mostowych może być szkodliwy dla płazów. Zbiorniki drogowe są chętnie i licznie zasiedlane przez płazy. Dotyczy to zwłaszcza gatunków pionierskich takich jak kumaki nizinne, traszki grzebieniaste i ropuchy zielone. Biorąc pod uwagę skalę wymierania płazów w regionie, budowa potencjalnie atrakcyjnych siedlisk w okolicy przejść dla zwierząt może być korzystna dla zachowania lokalnych populacji. Ponadto nie wykazano, aby położone w promieniu 50 m od przyczółków, lecz poza światłem przejścia zbiorniki, wpływały w negatywny sposób na skalę użytkowania przejść dla zwierząt.

Odnosząc się do kwestii pogorszenia jakości wód w rzekach wskutek wprowadzanych doń wód opadowych i roztopowych, a także wykonania zbiorników należy zauważyć, że jak wynika z *raportu*, nie przewiduje się bezpośrednich zrzutów do odbiorników ostatecznych i cała woda opadowa kierowana będzie przez zbiorniki retencyjne, a te każdorazowo poprzedzone będą co najmniej osadnikiem prefabrykowanym. Organ uznał za udowodnione, że przy planowanych i nałożonych warunkach realizacji, przedsięwzięcie nie będzie negatywnie oddziaływać na jakość wód powierzchniowych.

5. Wskazanie na oddziaływanie wskutek wycinki dużego obszaru lasu. W związku z tym wnioskowane ograniczenie szerokości drogi do jednego pasa w celu ograniczenia wycinki, w obu kierunkach ruchu na całym obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą oraz zaniechanie budowy Miejsca Odpoczynku Podróżnych w okolicy wsi Krępsko.

Do powyższego wniosku organ nie może się przychylić, ze względu na cel przedsięwzięcia jakim jest budowa drogi ekspresowej oraz uwarunkowania określone innymi przepisami dotyczącymi minimalnych wymagań technicznych w odniesieniu do dróg ekspresowych. Ponadto organ jest związany zakresem wniosku i nie może samodzielnie go kształtować.

6. Wybudowanie maksymalnej ilości przejść (podziemnych lub nadziemnych) dla migrujących ssaków oraz płazów i gadów.

W przyjętej ostatecznie, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko koncepcji liczba i parametry przejść pozwalają wstępnie ocenić, że poziom minimalizacji oddziaływania barierowego jest wystarczający. Dlatego też organ w niniejszej decyzji wskazał, że ostateczne rozwiązania w tym zakresie, zgodnie z zapisami decyzji, będą przedmiotem ponownej oceny oddziaływania na środowisko, po zgromadzeniu szczegółowych danych dotyczących użytkowania otoczenia drogi w wariancie 3 przez zwierzęta.

7. Wykonanie ekranów dźwiękochłonnych na całej długości drogi w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą.

Z przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko nie wynika, by wpływ hałasu na etapie eksploatacji generował znacząco negatywne oddziaływania, w związku z tym tutejszy organ nie ma podstaw określania obowiązku realizacji bardzo kosztownego rozwiązania, jakim byłoby

wykonanie ekranów dźwiękochłonnych na całej długości drogi w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwdą, tj. na odcinku ponad 26 km.

8. Wybudowanie wiaduktów, które będą przekraczały całość dolin rzecznych (co najmniej o szerokości 7 koryt rzecznych, łącznie z korytem istniejącym) wraz z terenami zalewowymi.

Jak wskazano powyżej organ w decyzji określił warunek zobowiązujący do zaprojektowania i wykonania mostów w sposób umożliwiający powstawanie naturalnych rozlewisk w dolinach rzek, a także swobodne przeprowadzenie pod obiektem przepływów charakterystycznych wraz z utrzymaniem w korycie rzek przepływów średnich i organ nie widzi uzasadnienia do nakładania powyższego warunku.

9. Wykluczenie jakiegokolwiek ingerencji technicznej w koryta rzeczne, tereny nadbrzeżne i korytarze ekologiczne wzdłuż rzek (tj. pogłębianie, umacnianie dna i brzegu).

Nie można wskazywać na wykluczenie jakiegokolwiek ingerencji w koryta rzeczne, tereny nadbrzeżne i korytarze ekologiczne wzdłuż rzek, gdyż kwestie zapewnienia minimalnych parametrów cieków pod obiektami mostowymi, ze względu na bezpieczeństwo, są regulowane odrębnymi przepisami. Zakres ingerencji w ciek jest ograniczony określonymi w niniejszej decyzji warunkami realizacji przedsięwzięcia i został on oceniony pod kątem wpływu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego.

10. Wniosek o zmianę przebiegu drogi co umożliwi ochronę dolin Piławy, Rurzyca i Płytnicy oraz przyległych do nich terenów oraz o odmowę uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia i o rozważenie przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu wyboru alternatywnego wariantu przebiegu drogi na przedmiotowym odcinku, w szczególności rozważenie poprowadzenia drogi ekspresowej wzdłuż obecnie istniejącej drogi.

Regionalny Dyrektor w postępowaniu dotyczącym wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ocenia przedstawione w *raporcie* warianty, w tym ich wpływ na środowisko przyrodnicze i określa warunki realizacji przedsięwzięcia. Wskazać należy, że w wezwaniu do uzupełnienia *raportu*, tutejszy organ sugerował rozważenie realizacji przedsięwzięcia w wariantcie wykorzystującym w większym stopniu istniejącą drogę krajową, jednakże wnioskodawca w uzupełnieniu przedstawił argumentację wykluczającą taką możliwość. Nie ma więc możliwości rozważania wariantu innego, niż warianty wskazane przez wnioskodawcę w *raporcie*. Zgodnie z art. 81 *ustawy ooś* regionalny dyrektor ochrony środowiska może odmówić zgody na realizację przedsięwzięcia w ściśle określonych sytuacjach, które w przypadku przedmiotowego przedsięwzięcia nie zachodzą. Postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wszczynane i prowadzone na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia. (art. 73 ust.1 *ustawy ooś*). Kształt i zakres przedsięwzięcia jest wyznaczony wnioskiem i organ nie może samodzielnie go modyfikować. Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 5 *ustawy ooś* do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dołącza się *raport* wraz z uzasadnieniem wyboru wariantu proponowanego do realizacji. Z kolei art. 81 ust. 1 *ustawy ooś* wskazuje, że jeśli z oceny oddziaływania na środowisko wynika brak możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę, organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, za zgodą wnioskodawcy, wskazuje w decyzji spośród wariantów, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 5 *ustawy ooś* wariant dopuszczony do realizacji.

Z powyższego zestawienia przepisów wynika jednoznacznie, że organ nie jest uprawniony do modyfikacji wniosku strony. Przeprowadzając postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, tylko w przypadku braku możliwości realizacji przedsięwzięcia w wariantcie proponowanym przez wnioskodawcę może wskazać wariant inny ale po spełnieniu dwóch przesłanek: musi na to zgodzić się podmiot realizujący przedsięwzięcie – ale co ważniejsze w tym przypadku – organ ma jedynie możliwość wskazania innego wariantu tylko spośród tych, które zostały zawarte w raporcie o oddziaływaniu na środowisko.

Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w orzecznictwie administracyjnym. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 15 stycznia 2020 r., II OSK 2356/17, napisał, że „(...) Wskazać należy, że zgodnie z art. 73 ust. 1 u.u.i.ś., postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszczyna się na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia. Podkreślenia wobec tego wymaga, że zakres inwestycji określa inwestor we wniosku. Organ jest związany zakresem wniosku i nie jest uprawniony do jego modyfikacji.(...)”. Z kolei w wyroku z 14.09.2021 r., III OSK 528/21, stwierdza że „(...)to inwestor, a nie pozostałe strony postępowania, określa przebieg trasy planowanego przedsięwzięcia. Skarżący w skardze kasacyjnej przedstawiają inne możliwości przebiegu planowanej drogi, ale nie można wymagać od inwestora, żeby uwzględniał je w ramach wariantowania przedsięwzięcia, skoro w żadnym przypadku nie planuje takiego przebiegu trasy. (...)”. Reasumując: *Regionalny Dyrektor* nie ma możliwości wprowadzenia modyfikacji przebiegu drogi, której nie obejmuje wniosek.

W ramach prowadzonego postępowania uwagi złożyły strony postępowania i podmioty na prawach strony: Towarzystwo Ochrony Środowiska „LAS”, Nadleśnictwo Płytnica i Gmina Szydłowo. Towarzystwo Ochrony Środowiska „LAS” wnosi o:

- wezwanie wnioskodawcy do dołączenia kopii instrukcji obsługi programu do obliczeń poziomu hałasu;
- uwzględnienie w analizie akustycznej: topografii terenu, w tym położenia drogi w wykopie i nasypie, z uwzględnieniem terenu w odległości 500 m od planowanej inwestycji, obliczeń poziomu hałasu przy wszystkich budynkach zlokalizowanych w odległości do 300 m od inwestycji, na fasadzie od strony drogi, maksymalnych natężeń ruchu z uwzględnieniem specyfiki ruchu w poszczególnych dniach tygodnia, obliczeń dla temperatury 10°C i 30°C i niekorzystnych warunków wilgotnościowych, chłonności dźwiękowej gruntu;
- ograniczenia szumu generowanego przez koła samochodów poprzez budowę niskiego ekranu, który by go stłumił;
- zaprojektowanie ekranów o zmiennej wysokości, co spowoduje lepsze tłumienie szumu opon oraz mniejszy efekt dyszy;
- zobowiązania wnioskodawcy do zaprojektowania ekranów akustycznych w taki sposób, aby w przypadku niedotrzymania standardów, można je było w łatwy sposób podwyższyć oraz zaprojektowanie ekranów estetycznych od strony terenów mieszkaniowych;
- zaprojektowanie ekranów w taki sposób, aby je w łatwy sposób podwyższyć;
- precyzyjne wskazanie lokalizacji ekranów wraz z odległością od pasa ruchu;
- zalecenie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach obsadzenia ekranów roślinami zimozielonymi, szczególnie pnączami;
- wykonanie na szlakach przelotów ptaków zabezpieczeń w formie siatek, a nie ekranów akustycznych;
- zalesienie wszystkich wolnych terenów, w tym obszarów węzłów drogowych oraz udostępnienia terenów w pasie drogowym dla zwierząt;
- przeprowadzenie badań zanieczyszczeń w okresie zimowych, gdy samochody spalają najwięcej paliwa;
- zobowiązanie wnioskodawcy, aby w analizie porealizacyjnej przekazał wykaz, ile i jakich wyprodukowano odpadów i komu je przekazano.

Regionalny Dyrektor przeanalizował uwagi i wnioski Towarzystwa Ochrony Środowiska „LAS” i odnosząc się do nich stwierdził, co następuje.

W kwestii zobowiązania Wnioskodawcy do dołączenia kopii instrukcji obsługi programu do obliczeń poziomu hałasu, z których wynikałoby, jakie dane należy wprowadzić do programu i jakie są możliwości prezentowania danych organ wskazuje, że w części akustycznej *raportu* przedstawiona została metodologia prac związanych z budową modelu obliczeniowego oraz wskazane zostały dane uwzględnione w tej metodzie, tj.: zagospodarowanie przestrzeni wzdłuż drogi, pokrycie terenu, lokalizacja obiektów budowlanych, rodzaj nawierzchni, przekrój drogi, natężenie ruchu, prędkość ruchu, warunki atmosferyczne. Posiadając takie dane organ mógł

dokonać weryfikacji poprawności obliczeń i symulacji, np. za pomocą innego oprogramowania. Z tego względu nie było celowe zobowiązanie wnioskodawcy do przedstawienia kopii instrukcji programu do obliczeń, tym bardziej, że nie ma podstaw prawnych żądania dołączenia do *raportu* takiego dokumentu.

W kwestii topografii terenu i widoku 3d należy wyjaśnić, że *Regionalny Dyrektor* nie ma wątpliwości, że w modelu uwzględniona została topografia terenu. Wskazują na to przebiegi izolinii poziomego hałasu, które są nierównomierne, odzwierciedlając w ten sposób nierówności terenu. Z tego względu nie było potrzeby prezentowania widoku 3d, który byłby zapewne nieczytelny i trudny do interpretacji. Na zasięg oddziaływania hałasu wpływa także projektowana niweleta drogi - jej profil podłużny. W aktach sprawy znajdują się informacje dotyczące profilu podłużnego drogi. Jakkolwiek parametry te mają wpływ na emisję hałasu oraz projektowane rozwiązania przeciwhałasowe, to jednak są to założenia, które na etapie projektowanym mogą ulec zmianie. Odnosząc się do prezentacji analiz akustycznych obejmujących zabudowę i tereny chronione akustycznie w odległości 500 m od planowanej inwestycji należy wyjaśnić, że dla oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i określenia wymagań dotyczących realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia wystarczające było uwzględnienie zabudowań mieszkalnych i terenów chronionych akustycznie w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu określonego izolinia o poziomie dopuszczalnym oraz budynków i terenów zlokalizowanych w bliskiej odległości od tej izolinii. Biorąc pod uwagę prognozowane zasięgi dla przedmiotowej inwestycji, jest to odległość mniejsza niż 500 m. Jest ona zróżnicowana, z uwagi na przebieg drogi w terenie oraz ukształtowanie terenu wzdłuż drogi. Nie ma zatem uzasadnienia do analizowania budynków i terenów w całym pasie o sztywno określonej szerokości 500 m po obu stronach drogi.

W opinii *Regionalnego Dyrektora* nie było konieczności wykonywania obliczeń poziomów hałasu na wszystkich budynkach zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych w odległości do 300 m od drogi. Należy mieć na uwadze, że oddziaływanie drogi zostało przedstawione w punktach zlokalizowanych przed elewacją budynków skierowaną w kierunku drogi oraz zobrazowane za pomocą izolinii poziomego hałasu odpowiadającym poziom dopuszczalnym dla zinwentaryzowanych rodzajów terenów wymagających ochrony przed hałasem. Punkty zlokalizowane zostały na terenach znajdujących się w zasięgu izolinii oraz na terenach, w sąsiedztwie których przebiegają izolinie. Jest to wystarczające do prawidłowej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko akustyczne.

Dane liczbowe dotyczące prognozowanego natężenia ruchu na przedmiotowej drodze odnoszą się do średniorocznego ruchu dobowego i obarczone są dużą niepewnością. W celu określenia udziału ruchu nocnego i dziennego dla analizowanego odcinka S11 wykorzystano dane za rok 2016 z punktu pomiarów stałych na DK11 (stacja numer 30082) zlokalizowanego na odcinku Rogoźno – Piła. Należy zauważyć, że prognozowanie ruchu na lata 2026 i 2036 dla najbardziej niekorzystnej doby byłoby obarczone jeszcze większą niepewnością, tym bardziej że jest to nowy odcinek drogowy. Organ ma świadomość fluktuacji średniego dobowego natężenia ruchu w skali miesiąca oraz dni tygodnia. Należy mieć na uwadze, że fluktuacje rzędu 20 % spowodują zmianę emisji poziomego hałasu o ok. 0,8 dB. Jest to wielkość mieszcząca się w dokładności modelu obliczeniowego. W celu weryfikacji poprawności prognozowania natężenia ruchu oraz jego odniesienia do natężenia ruchu określonego dla najbardziej niekorzystnej doby, organ zobowiązał wnioskodawcę, aby w ramach sporządzenia analizy porealizacyjnej pomiar przeprowadził dla najbardziej niekorzystnej doby.

W kwestii obliczeń poziomego hałasu dla temperatury 10°C i 30°C i niekorzystnych warunków wilgotnościowych należy zaznaczyć, że przy prognozowanych wielkościach emisji hałasu różnice w poziomach obliczonych dla różnych temperatur i wilgotności, w odległości od drogi równej zasięgowi ponadnormatywnego oddziaływania mieścić się będą w przedziale niepewności metody obliczeniowej. Z tego względu w opinii organu wykonywanie obliczeń w różnych warunkach pogodowych nie wniosłoby nic do sprawy.

Odnosząc się do przyjętej w obliczeniach chłonności dźwiękowej gruntu należy wskazać, że zgodnie z treścią *raportu* parametry pochłaniania dźwięku przez grunt zostały zróżnicowane i przyjęte na podstawie informacji zawartych na mapach zasadniczych oraz wizji w terenie. W opinii organu było to wystarczające.

Zastosowana metodyka wyznaczania emisji hałasu w środowisku uwzględnia wszystkie cząstkowe źródła generujące hałas związany z ruchem pojazdów, przede wszystkim hałas powstający na styku opona-nawierzchnia. W przypadku dróg szybkiego ruchu zjawisko oddziaływania opony z nawierzchnią drogową jest głównym składnikiem hałasu pochodzącego z drogi. Zaproponowane zabezpieczenia akustyczne o przyjętych parametrach wysokości, długości i izolacyjności zabezpieczą tereny wymagające ochrony przed hałasem w stopniu wymaganym przepisami prawa. Brak jest natomiast podstaw prawnych do nałożenia na wnioskodawcę dodatkowych rozwiązań przeciwhałasowych w postaci niskich ekranów celem wyeliminowania szumu generowanego przez koła samochodów, jeżeli hałas z tym związany mieści się w normach dotyczących dopuszczalnego poziomu hałasu. Należy tu zaznaczyć, że *Regionalny Dyrektor* jako organ administracji wydający decyzje może działać jedynie w granicach prawa. Z tego też powodu nie mógł nakazać wydłużenia ekranów w celu zastosowania ich zmiennej wysokości. Dlatego też w warunkach niniejszej decyzji organ wskazał minimalne wymagania dotyczące ekranów tj. minimalną wysokość, długość oraz izolacyjność akustyczną przy określonej jego lokalizacji w stosunku do drogi, ponieważ, jak wykazała ocena oddziaływania na środowisko, zapewni to dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska. Uwzględniono natomiast uwagę dotyczącą ewentualnego podwyższenia ekranów. W niniejszej decyzji został określony warunek, aby fundamenty pod ekrany zaprojektować i wykonać w taki sposób, aby w przyszłości ekrany te można było podwyższyć o co najmniej 25 % projektowanej wysokości. Możliwe będzie bez ingerencji w fundament ekranu dołożenie kolejnego panelu, celem jego podwyższenia. Kwestie estetyki ekranów nie są przedmiotem niniejszej decyzji.

W warunkach niniejszej decyzji określono odległość ekranów akustycznych od drogi na tyle szczegółowo, na ile pozwalał ten etap postępowania inwestycyjnego. Wskazano, aby ekrany wzdłuż planowanej drogi S11 zlokalizować w odległości do 2,5 m od krawędzi zewnętrznej pasa awaryjnego jak najbliżej krawędzi jezdni, który ekranują.

Uwzględniono uwagę dotyczącą obsadzenia ekranów akustycznych roślinami, w szczególności pnączami. Z uwagi na ograniczoną liczbę gatunków roślin zimozielonych, nie wskazano rodzajów gatunków do obsadzenia. Na marginesie należy zauważyć, że wskazane działanie poprawi także estetykę ekranów.

Nie uwzględniono wniosku dotyczącego budowy siatek zabezpieczających dla ptaków. Siatki nie mogą zastąpić ekranów akustycznych, bowiem nie będą to rozwiązania zapewniające dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska. Ponadto, siatki te mogłyby generować dodatkową śmiertelność wśród ptaków i nie są zalecanym sposobem minimalizacji dla tej grupy zwierząt. Przytoczony w pismach Towarzystwa przykład rozwiązań z drogi ekspresowej S3 dotyczy siatek wykonanych w celu naprowadzania nietoperzy, a nie minimalizujących śmiertelność ptaków.

Wniosek w sprawie udostępnienia terenów w pasie drogowym dla zwierząt nie mógł być uwzględniony. Szczegółowa lokalizacja ogrodzenia wynika również z innych aspektów nie tylko przyrodniczych, co organ musi mieć na względzie. Kluczowym jest, aby ogrodzenie pełniło funkcje ograniczając śmiertelność zwierząt na drodze i nałożone warunki zapewniają spełnienie tej funkcji. Ze względu na istotne ograniczenie jakości siedlisk dla ssaków w bezpośrednim sąsiedztwie funkcjonującej drogi, nie ma konieczności zapewnienia dostępu fragmentów terenu w pobliżu pasa drogowego, który dla tej grupy zwierząt nie będzie istotnym siedliskiem. Organ nałożył w niniejszej decyzji obowiązek wykonania nasadzeń minimalizujących. Jednak ze względu na brak szczegółowych rozwiązań na tym etapie postępowania dokładne informacje w tym zakresie będą znane na etapie postępowania w sprawie ponownej oceny oddziaływania

przedsięwzięcia na środowisko, kiedy będzie już opracowany projekt budowlany. Dlatego też w zakresie ponownej oceny organ nałożył odpowiednie wymagania.

W opinii *Regionalnego Dyrektora* nie ma potrzeby przeprowadzania pomiarów zanieczyszczeń powietrza. Dotychczasowe analizy porealizacyjne dla dróg kategorii ekspresowej przedkładanych do *Regionalnego Dyrektora*, w ramach których wykonywano takie pomiary, nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń do powietrza.

Postępowanie ze wszystkim odpadami powstającymi w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia musi być zgodne z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587). Ponadto Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2015 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne niebędące przedsiębiorcami mogą poddawać odzyskowi na potrzeby własne, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz. U. z 2016 r. poz. 93) jednoznacznie określa możliwość przekazywania odpadów. W związku z powyższym w opinii *Regionalnego Dyrektora* nie ma potrzeby określania ilości i rodzajów wytworzonych odpadów oraz podawania dokładnych informacji jakim uprawnionym odbiorcom je przekazano w ramach analizy porealizacyjnej. Kontrola powyższego należy do właściwych organów ochrony środowiska.

Strona postępowania Nadleśnictwo Płytnica wnioskuje o uwzględnienie, przy wydawaniu decyzji, przejść dla zwierzyny grubej oraz przejść gospodarczych w ciągu drogi na obszarze leśnym będącym w zarządzie Nadleśnictwa Płytnica. W piśmie zaznacza, że przebieg drogi nie był konsultowany z Nadleśnictwem. Prowadząc postępowanie *Regionalny Dyrektor* miał na uwadze pismo Nadleśnictwa Płytnica. W niniejszej decyzji określono obowiązek zaprojektowania co najmniej 4 przejść dla zwierząt dużych na wskazanym przez stronę odcinku drogi. Lokalizacja przejść gospodarczych nie jest przedmiotem niniejszej decyzji bowiem nie stanowią one rozwiązań chroniących środowisko.

W swoim piśmie Gmina Szydłowo wyraża swoje obawy o najbardziej cenne przyrodniczo i turystycznie tereny. Wskazuje, że projektowana droga ekspresowa S11 w wariantach W1 i W3 na terenie Gminy Szydłowo przebiega w całej swej długości korytarzem ekologicznym, przecina i koliduje z najcenniejszymi terenami gminy, w szczególności przecina rzekę Pilawę i Rurycę. Wskazuje również, że przyjęty sposób analizowania wszystkich trzech wariantów jest nieadekwatny do faktycznego wpływu planowanego przedsięwzięcia na tereny gminy Szydłowo. W związku z tym wnioskuje o przeanalizowanie wariantowania tylko dla Gminy Szydłowo, z uwzględnieniem jej specyfiki przyrodniczej i walorów turystycznych.

Odnosząc się do powyższego należy stwierdzić, że organ prowadzący postępowanie nie ma możliwości wskazywania realizacji przedsięwzięcia w wariantach nie ujętym w przedstawionym *raporcie*. Z kolei wskazanie do realizacji wariantu innego niż preferowany, możliwe jest po spełnieniu przesłanek, które w omawianym przypadku nie zachodzą. Jednocześnie ocena oddziaływania poszczególnych wariantów nie jest prowadzona w odniesieniu do poszczególnych gmin czy fragmentów przebiegu, ale dla całości poszczególnych wariantów w zakresie wielu kryteriów. Wskazać należy, że w wezwaniu do uzupełnienia *raportu*, tutejszy organ sugerował rozważenie realizacji przedsięwzięcia w wariantach wykorzystującym w większym stopniu istniejącą drogę krajową, jednakże wnioskodawca w uzupełnieniu przedstawił argumentację wykluczającą taką możliwość. Nie ma więc możliwości rozważania wariantu innego niż warianty wskazane w *raporcie*.

Ze względu na niemożliwość przedstawienia na tym etapie szczegółowego opisu niektórych elementów planowanego przedsięwzięcia i tym samym zastosowanych środków mających na celu zmniejszenie uciążliwości dla środowiska w związku z planowanym przedsięwzięciem, w szczególności w odniesieniu do gospodarki wodno – ściekowej oraz ochrony przyrody stwierdzono konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 i pkt 10 *ustawy ooś*. Ponowna ocena uzasadniona jest także okresem, jaki upłynie od momentu wydania niniejszej decyzji do czasu uzyskania stosownych

zezwoleń związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji i koniecznością dostosowania rozwiązań do zmiennych uwarunkowań terenowych i środowiskowych.

Pismem z 22 listopada 2022 r. wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o nadanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru natychmiastowej wykonalności. Decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W tym ostatnim przypadku organ administracji publicznej może w drodze postanowienia zażądać od strony stosownego zabezpieczenia. Wnioskodawca w swoim wniosku powołał się na przesłankę interesu społecznego oraz ochronę zdrowia i życia ludzkiego a także na przesłankę interesu strony.

Uzasadniając wniosek o nadanie niniejszej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności wnioskodawca wskazał, że realizacja inwestycji przyniesie wiele korzyści społecznych. Przyjęte parametry drogi przyczynią się do stworzenia szybszego i bardziej komfortowego połączenia i poruszania się po drodze. Wpłyną one również na bezpieczeństwo uczestników ruchu. Wybudowanie drogi ekspresowej S11 po nowym śladzie spowoduje odciążenie istniejącej drogi krajowej nr 11, która docelowo obsługiwać będzie ruch lokalny. Oznacza to znaczne zmniejszenie poziomu hałasu na terenach leżących wzdłuż obecnej drogi krajowej nr 11, jak również znaczne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Projektowana droga ekspresowa S11 wykonana zostanie ze wszystkimi niezbędnymi zabezpieczeniami przeciwhałasowymi, więc nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska. Wszystkie te czynniki będą miały istotny wpływ na poprawę bezpieczeństwa ruchu, ochronę zdrowia i życia ludzkiego.

Nadanie niniejszej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności umożliwi podjęcie działań mających na celu pozyskanie wymaganych w procesie inwestycyjnym decyzji administracyjnych, w tym decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej i pozwoli na szybką realizację przedsięwzięcia. Organ uznał, iż w tych okolicznościach za nadaniem decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności przemawia interes społeczny.

Przedmiotowe zamierzenie jest elementem realizacji programu Ministerstwa Infrastruktury pn. „Rządowy Program Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.). Zatem przedsięwzięcie ma strategiczne znaczenie dla rozwoju sieci szybkich połączeń dla ruchu samochodowego w Polsce i jego realizacja wiąże się ze słusznym interesem strony.

Biorąc pod uwagę powyższe tj. argumenty wnioskodawcy na istnienie interesu społecznego, a także słuszny interes strony organ uznał, że zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 108 *k.p.a.* i przychylił się do wniosku o nadanie niniejszej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

Ze względu na zakres oddziaływania inwestycji oraz jego lokalizację w dużej odległości od granic państwa, nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje naruszenia wymagań ochrony środowiska zawartych w obowiązujących przepisach, o ile spełnione zostaną warunki określone w przedłożonych dokumentach.

Zgodnie z art. 85 ust. 3 *ustawy ooś*, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanej po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, niezwłocznie po jej wydaniu, podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz z dokumentacją sprawy, w tym z uzgodnieniami i opiniami organów, o których mowa w art. 77 ust. 1 *ustawy ooś*, a także udostępnia na okres 14 dni w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu treść tej decyzji. W informacji wskazuje się dzień udostępnienia treści decyzji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji przysługuje stronie prawo wniesienia odwołania do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, za pośrednictwem tutejszego organu, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

*Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142 z późn. zm) wnioskodawca zwolniony jest z opłaty skarbowej za dokonanie czynności urzędowej – wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
Joanna Czecht, główny specjalista*

Załączniki:

Charakterystyka przedsięwzięcia

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Poznaniu
Miłostawa Olejnik
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Otrzymują:

1. Pan Wojciech Furmaniak – pełnomocnik wnioskodawcy Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (ePUAP)
2. Pozostałe strony postępowania zgodnie z art. 49 *k.p.a.* (BIP)
3. aa

Do wiadomości:

1. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie (ePUAP)
2. Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (ePUAP)
3. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy (ePUAP)
4. Marszałek Województwa Wielkopolskiego, na podstawie art. 86a *ustawy ooś* (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)
5. Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, na podstawie art. 86a *ustawy ooś* (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)
6. Starosta Piłski na podstawie art. 86a *ustawy ooś* (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)
7. Starosta Złotowski na podstawie art. 86a *ustawy ooś* (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)
8. Starosta Szczecinecki na podstawie art. 86a *ustawy ooś* (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)

Załącznik do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, znak: WOO-II.420.8.2021.JC.85 z dnia 30-08-2023 r.

Charakterystyka przedsięwzięcia

Charakterystyka przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła

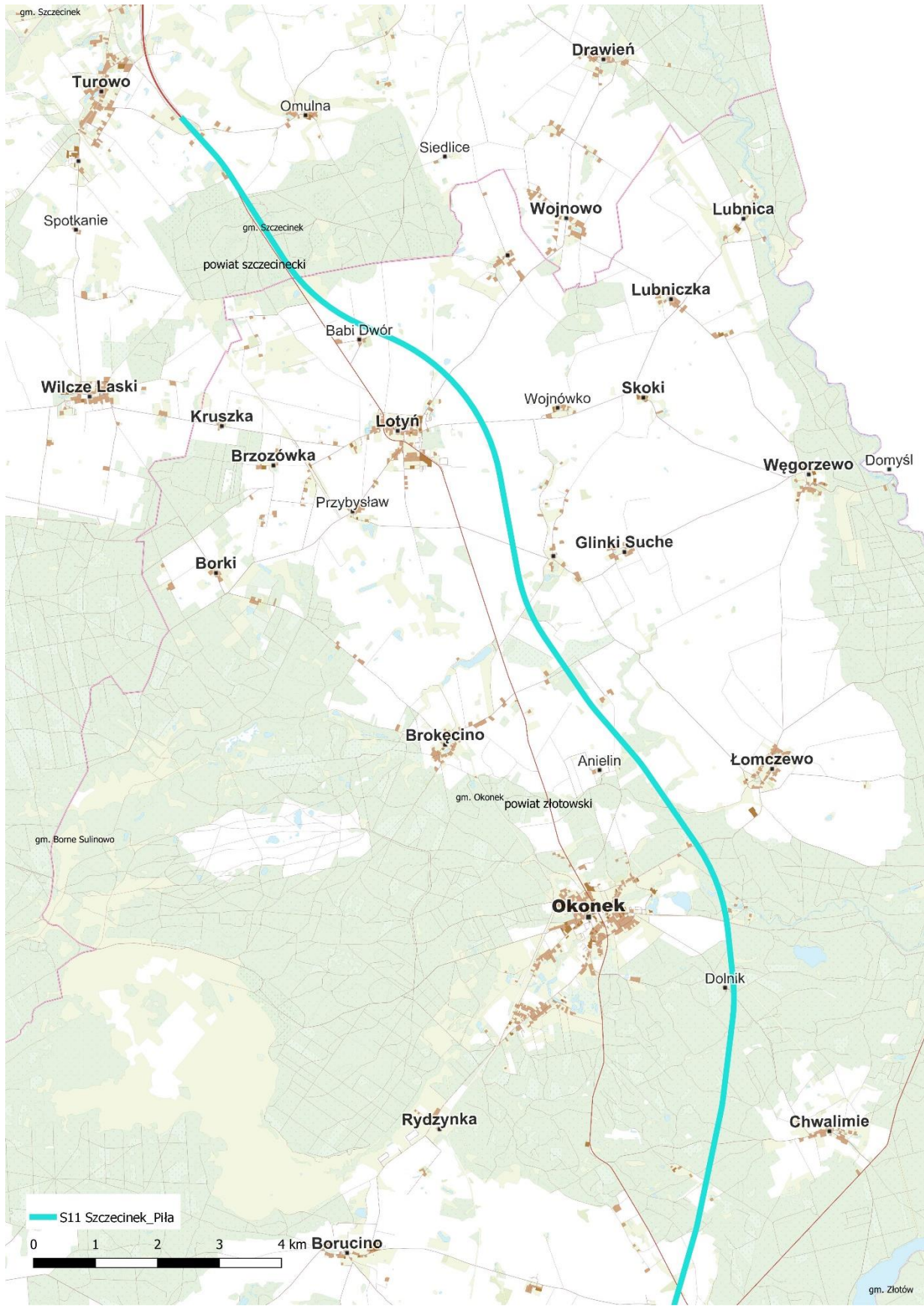
Rodzaj, skala i usytuowanie przedsięwzięcia

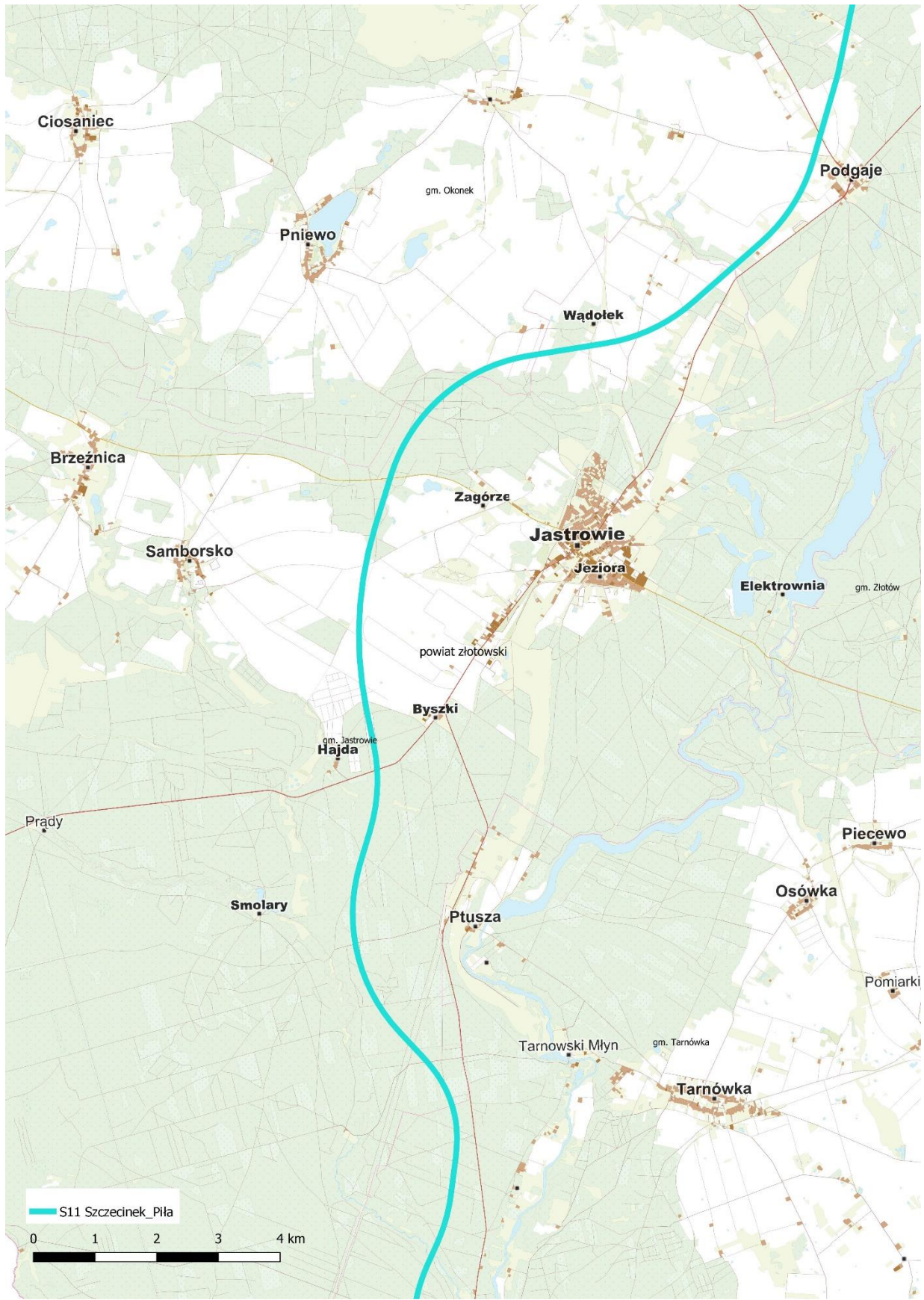
Planowane przedsięwzięcie polega na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Szczecinek – Piła, według wariantu W3 o długości 59,31 km. Projektowany odcinek drogi ekspresowej S11 położony jest w województwie wielkopolskim (na odcinku 56,15 km) w powiecie złotowskim, w gminach: Okonek, Jastrowie, Tarnówka i Krajenka, w powiecie pilskim, w gminach: Szydłowo i Piła oraz w województwie zachodniopomorskim (na odcinku 3,16 km), w powiecie szczecineckim, w gminie Szczecinek.

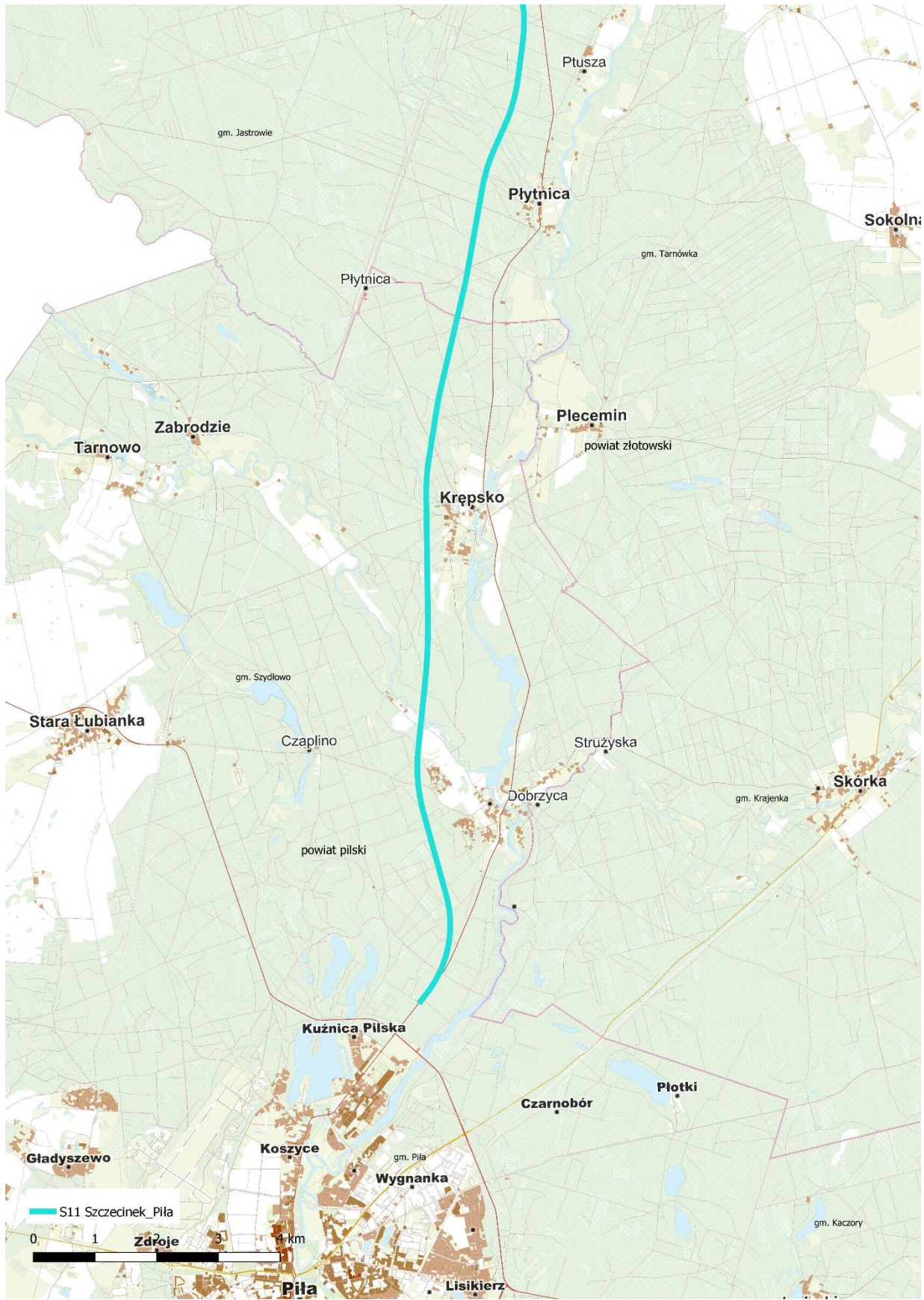
Celem powiązania projektowanej drogi ekspresowej S11 z istniejącym układem komunikacyjnym zaplanowano dwa węzły drogowe: węzeł Podgaje i węzeł Jastrowie. W ramach przedsięwzięcia planuje się m. in.: budowę obiektów inżynierskich - wiaduktów, mostów, przepustów pełniących jednocześnie funkcję przejść dla zwierząt oraz niepełniących takiej funkcji; budowę systemu odwodnienia jezdni; budowę urządzeń ochrony środowiska; usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną w tym siecią elektroenergetyczną, siecią gazową; budowę Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP); budowę obszaru utrzymania drogi (OUD); wycinkę drzew i krzewów, wykonanie wyburzeń.

Początek trasy łączy się z zrealizowaną obwodnicą miasta Szczecinek w okolicy km 120+400 istniejącej drogi krajowej nr 11. Droga przebiegać będzie po wschodniej stronie miejscowości Lotyń, a następnie po wschodniej części miejscowości Okonek. W km 22+205 przewidziano węzeł drogowy „Podgaje” łączący istniejącą drogę krajową nr 11 i nr 22 oraz drogę powiatową nr 1012P. W km 23+700 wyznaczono miejsce po obu stronach drogi na MOP. Następnie droga przebiega po zachodniej stronie miejscowości Jastrowie. W km 36+513 przewidziano węzeł drogowy „Jastrowie” umożliwiający połączenie komunikacyjne z drogą krajową nr 22 łączącą Jastrowie i Szewcęcę. Na dalszym odcinku droga omija po wschodniej stronie miejscowości: Płytnica, Krępsko i Dobrzyca. W km 56+500 planowane jest wybudowanie kolejnego MOP. Droga łączy się ostatecznie z planowanym, w ramach innego zadania, węzłem „Piła Północ”.

Na rysunkach przedstawiono orientacyjny przebieg projektowanej drogi ekspresowej S11 w wariantcie W3 (wybrany do realizacji) na tle mapy bazy danych obiektów topograficznych.

Rodzaj technologii

Na etapie realizacji inwestycji wykorzystane zostaną takie materiały jak woda, surowce, paliwa czy energia. W fazie realizacji inwestycji przewiduje się wykorzystanie w dużej mierze materiałów typowych dla tego typu prac budowlanych, takich jak: beton, kruszywa, cement, asfalt, prefabrykаты, konstrukcje stalowe. Woda wykorzystana zostanie do celów technologicznych przy realizacji zadania oraz na potrzeby sanitarne, paliwa natomiast wykorzystywane będą do maszyn i pojazdów, pracujących przy realizacji inwestycji. Na potrzeby planowanego przedsięwzięcia prognozuje się wykorzystanie normatywnych wielkości w zakresie zużycia wody, materiałów, paliw oraz energii. Ilość paliw zależna będzie od rodzaju sprzętu użytego przez wykonawcę robót.

Technologia prowadzonych prac będzie charakterystyczna dla inwestycji drogowych. Wykorzystane zostaną urządzenia takie jak m.in. koparki i spycharki, ładowarki, wywrotki a do zagęszczenia gruntu wykorzystywane zostaną m.in. ubijaki i walce.

Droga ekspresowa S11 na odcinku Szczecinek - Piła charakteryzować się będzie następującymi parametrami technicznymi:

- klasa drogi - S,
- przekrój dwujezdniowy, pasy ruchu 2x2,
- szerokość pasa ruchu - 3,5 m,
- przekrój normalny:
 - pobocza 2x min. 1,25 m,
 - pas awaryjny 2x2,50 m,
 - pasy ruchu 4x3,5 m,
 - pas dzielący: min. 5,0 m,
- dostęp do drogi jedynie w węzłach.

W ramach budowy drogi wykonane zostaną dwa węzły drogowe: węzeł Podgaje w km 22+205 i węzeł Jastrowie w km 36+513.

Dla wariantu wybranego do realizacji przewiduje się budowę czterech miejsc obsługi podróżnych MOP w km 23+700 i 56+500 po prawej i lewej stronie drogi kat. I wraz z rezerwą pod przyszłą infrastrukturę dla MOP-ów kat. II i III.

W obszarze węzła Podgaje w km 22+560 nastąpi przebudowa sieci gazowej wysokiego ciśnienia DN250 na długości 1445 m.

W ramach inwestycji planowane do przebudowy są linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV (brak nazwy) w km 0+710 i 25+910 oraz 220 kV relacji Piła-Krzewina – Żydowo w km 8+130 i 16+980.

W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa obiektów inżynierskich niepełniących funkcji przejść dla zwierząt. Charakter obiektów oraz ich orientacyjną lokalizację zawiera tabela 8

Tabela 8

Lp.	Nazwa obiektu	Kilometraż (+/- 20 m)	Opis obiektu
1.	WD	0+187	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1296Z
2.	WD	9+080	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1005P
3.	WD	11+255	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1006P
4.	WD	16+173	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1008P
5.	WD	17+321	Przejście w ciągu drogi gminnej nr100022P
6.	WD	22+205	Wiadukt w ciągu drogi krajowej nr 11 i nr 22
7.	WD	30+513	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1010P

8.	WD	31+691	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1013P
9.	WD	33+155	Wiadukt w ciągu drogi gminnej nr 102145P
10.	WD	36+513	Wiadukt w ciągu drogi krajowej nr 22
11.	WD	47+138	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1070P
12.	WD	50+033	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1070P
13.	WD	55+610	Wiadukt w ciągu drogi powiatowej nr 1172P
14.	WD	58+152	Wiadukt drogowy

WD – obiekt w ciągu drogi poprzecznej, zaprojektowane jako wiadukty drogowe nad drogą ekspresową

W ramach inwestycji wykonany zostanie jeden przepust melioracyjny niepełniący funkcji przejść dla zwierząt, który wykonany zostanie w km 22+130.

Przewidziano także budowę obiektów inżynierskich pełniących funkcje przejść dla zwierząt oraz przepustów pełniących funkcje przejść dla zwierząt, a także samych przejść, których lokalizację i parametry wskazano w części decyzji określającej wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w projekcie budowlanym.

Lokalizację obiektów pełniących funkcje przejść dla zwierząt, przepustów oraz obiektów drogowych wskazanych w niniejszej decyzji podane zostały w przybliżeniu +/- 20 m. Dokładna lokalizacja zostanie uszczegółowiona na kolejnych etapach prac projektowych.

W ramach inwestycji wyburzonych zostanie 7 budynków, w tym 3 budynki gospodarstwa rolnego i 4 budynki mieszkalne jednorodzinne w km: 0+385 (działki: 343/4, 344/1 obręb Turowo), 1+040 (działka 63/6, obręb Turowo) i 1+180 (działka 63/3, obręb Turowo).

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Poznaniu
Miłosława Olejnik
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Znak pisma	WOO-II.420.8.2021.JC(258)
Identyfikator pliku	711919
Nazwa pliku	KW_138202_RDO_S_plik16.DOCX
Wersja pliku	16
Skrót pliku	f7894cd1d93d5a10db7f7500ed8d244d

Wydrukował(a): Joanna Czeczott WOO-II

Data wydruku: 2023-08-31 05:58:56

.....

Podpisane przez:

Miłoslawa Olejnik

Dyrektor - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Data podpisu: 2023-08-30 11:08:45

Numer certyfikatu: 2343630876876003374

Wystawca certyfikatu: Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A.